615.3 Sto6a

ANTONII STÖRCK,

MEDICI VIENNENSIS, ET IN NOSOCOMIO CIVICO PAZMARIANO PHYSICI ORDINARII,

LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR,

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI, SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN MULTIS MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATU IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

BIBLIOTECA CENTRAL ... MEDICINA

AUGUSTÆ TAURINORUM,

EX TYPOGRAPHIA REGIA.

MDCCLXII.

SACRÆ CÆSAREÆ, REGIÆ,
APOSTOLICÆ

MAJESTATI,

MARIÆ THERESIÆ,

AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM

IMPERATRICI,

HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIÆ, SCLAVONIÆ, &c. &c.

REGINÆ,

ARCHIDUCI AUSTRIÆ, &c. &c.

DOMINÆ

SUÆ CLEMENTISSIMÆ

ANTONIUS STÖRCK.

AUGUSTISSIMA ROMANORUM

IMPERATRIX!

DOMINA CLEMENTISSIMA!

QVamvis omnes *ſcientiæ*, *&* *artes*, TUO *favore*, *&* *infinita* TUA *clementia reſtauratæ*, *mira cum induſtria*, *atque*

ineffabili contentione hac in antiquiſ-ſima Univerſitate Viennenſi ornentur, & excolantur, nemo tamen eſt, qui dubitat, ſcientiam medicam ex his omnibus maxime eminere, vigere, florere.

Nec *mirum! etenim non modo ſummi in hac ſcientia* Profeſſores *indefeſſo ſuo diurno, nocturnoque labore ea omnia excogitant, tentant, & perficiunt, quæ ad diſcipulos in omnibus medicinæ principiis erudiendos, & in vera, ac unica* Hippocratica *praxi firmos reddendos apta, & neceſſaria arbitrantur; ſed & ipſi, ex his Scholis nati, practici, magi-*

ſtrorum

ſtrorum exempla ſequentes, quocunque poſſibili ſtudio, & ſedula obſervatione ſalubri huic ſcientiæ amplificandæ inſudant.

Ego propterea anno præterito, facta in meo noſocomio, obſervata congeſſi, & in publicum edidi.

Gaudebam tunc vehementer, dum vidi, hæc a Viris in arte graviſſimis comprobari, & laudibus, non meritis efferri.

Unde eo magis incitatus, pro hoc quoque anno, jam multum allaboravi, collegi.

Ante omnia autem credidi communicanda eſſe experimenta nova,

quæ

quæ circa uſum Cicutæ *inſtitui.*

Hæc igitur, fideliſſimo calamo adumbrata, in exiguum opuſculum redegi.

Quoniam autem prævideo, magnam inde in humanum genus utilitatem promanaturam, auſus fui, hunc novum laborem ad SACRATISSIMÆ TUÆ MAJESTATIS *pedes humillime deponere,* TIBI *dedicare, conſecrare.*

Etenim multiplici experientia convicti ſumus omnes, TE *ea, quæ in re litteraria bona, & ſalubria ſiunt, benigniſſime ſemper recipere,* TE *ea ſuſtinere, & immenſa*

TUA

TUA *benevolentia propagare.*

Et profecto! extra omne dubium eſt, fore, ut hoc opuſculum, GLORIOSISSIMO TUO NOMINE *præmunitum, alios quoque Medicos ad ulteriora experimenta debitis cum cautelis capienda, & proſequenda impellat.*

Quæ autem deinceps meum ingenium, ad ſublevandas, aut tollendas ægrorum Calamitates conferre poterit, ea (ſi DEO *placuerit) maximo ſemper fervore, & ſumma induſtria præſtare enitar.*

Digitized by Google

PRÆFATIO.

MULTI dantur morbi, quos nec antiqui Medici, nec recentiores, in arte quamvis peritiſſimi, curare noverunt; idque vel ideo, quum nullum adhuc remedium detectum fuit, quod his morbis debellandis ſufficeret.

Ut igitur ad ſimile remedium eruendum omnes noſtros intendamus nervos, ſuadet ratio, officium jubet.

An fors in plantis, quarum virtutes nos ignoramus, aut quas pro ſuſpectis habemus, ſimile quid latet?

Ego ſane! uſu *Cicutæ* medicamentum tentaſſe mihi videor, quod in ſolvendis inveteratis ſcirrhis, & in ſanandis cancris valde utile eſſe poterit.

Neque tamen hujus plantæ vim ſp
cificam hic deprædico, neque cujuſda
inventi gloriam ambio ; ſed deſide
unice, ut mei conatus in afflicti gen
ris humani utilitatem emolumentum c
dant, & applicentur.

Quapropter nollem, quis invidia, a
ambitione experimenta turbet.

Opuſculum in tria capita dividitur

Primum continet plantæ, & remed
deſcriptionem.

Secundum recenſet caſus, in quib
hoc remedium fuit adhibitum.

Tertium adfert quædam corollaria.

CA-

CAPUT I.

IN locis umbroſis, & pinguibus prope foſſas, aggereſque agrorum, pratorumque ſepimenta creſcit planta umbellifera, quæ menſe Jul. floret. *Folia* ejus longis, craſſis, cavis pedunculis appenſa, plurifariam *Myrrhidis* modo in alas plurimas tenues, artrovirentes diviſa ſunt. *Culmus* procerus, ferulaceus, glaber, lævis; craſſus, intus inanis, dilute virens, nonnullis attamen ſubrubentibus veluti ſerpentum maculis reſperſus, ſupra tres non raro cubitos aſſurgit. *Umbellæ* faſtigia occupant. Candidi in his ſunt *Floſculi*. *Semina* poſtea aniſi æmula, aliquanto candidiora. *Radix* dodrantalis, craſſitudinis digiti, quando caulem facit, cava eſt interius, prius autem ſolida. Odor eſt ingratus, fœtidus. Vide *Moriſon*, tom. 3. p. 290.

Hanc herbam vocaverunt Botanici *Cicutam* vulgarem; & Germanico idiomate dicitur *Schirling*.

Plinius ſcribit caulem cicutæ viridem a multis impune comedi.

Rajus perhibet quendam nomine *Boulle* cicutæ radicem ad ſcrupulum unum in febribus malignis, & quartanis dediſſe, & omnibus diaphoreticis prætuliſſe.

Renealmus in Obſervat. 3. & 4. ad ſchirrhos hepatis, lienis, pancreatis ſolvendos ſcrupulum unum, aut drach. ß. radicis cicutæ in ſubſtantia exhibuit; aut dedit infuſum cum drach. j. vel drach. ij. hujus radicis factum.

Multa emplaſtra, & linimenta officinalia ſuccum cicutæ recipiunt.

Ceteroquin autem fere ab omnibus auctoribus carbone nigro notatur, recenſetur inter venena, damnatur, atque ideo ex medicina penitus exulavit.

Copioſe ubique invenitur; nec tamen in hortis utilitatem, aut locum habet, neque ad ſananda pecora, minus ad curandos homines nunc adhibebatur.

Hinc prodiit ſemper fruſtra, & ſine uſu iterum exaruit.

Novimus tamen omnes, nil a *Deo optimo* creatum eſſe, quod non foret bonum, & utile:

Unde apud me ſtatui, hujus herbæ virtutes præ omnibus aliis experiri, atque ideo plurimos veteres, ac recentiores Scriptores hac ſuper re legi, & conſului.

Le-

Legendo autem inveni, hanc herbam uſu externo antiquis maxime temporibus ad tumores frigidos diſſipandos, ad ſcirrhos ſol vendos, cancrorumque dolores mitigandos magno cum effectu fuiſſe adhibitam.

Eam vero, interne datam, teterrimum venenum eſſe, omnes clamitarunt.

Prima itaque pericula externo uſu erant facienda.

Quapropter hanc herbam ſiccatam, & conſciſſam intra linteamina decuſſatis filis in matratium conſui, ſimile matratium in aqua ebulliente per aliquot minuta reliqui, dein, expreſſo ſuperfluo liquido, ad partes affectas calide applicui.

Hac ratione peſſimæ gangrænæ progreſſum aliquoties inhibui, & corruptum a ſano ſeparavi.

Qui talia matratia, aquæ incocta, ob ingratum fœtorem, aut natum inde pruritum ferre non poterant, iis lacti incocta adhibui.

Hæc dein facile tulerunt, nec quid mali experti ſunt, & omnes habuerunt levamen.

Viro ſexagenario, a multis annis doloribus podagricis divexato, non tantum ſimili fomento dolores mox ſedavi, ſed & tophos podagricos integre emollivi, & diſſpuli.

Unde factum eſt, ut rediens podagra, nec amplius adeo violenta, nec diuturna fuerit.

In annoſo rheumatiſmo, & dolore arthritico pilulis, poſtea deſcribendis, & fomento ex *Cicutæ* ægris aliquoties magnum levamen attuli, quoſdam penitus liberavi.

Aliquos tamen, continuato licet uſu, nequaquam juvi; nemini autem, quantum ego novi, nocui.

In ſtrumis ſcirrhoſis, in indurationibus glandularum, mammarum, & in peſſimis cancris non exiguos effectus vidi, & expertus ſum.

Ubi tamen tumores inflammatorii, aut ſeroſi calidi adſunt, ibi tale fomentum ex cicuta minus convenit.

Poterit tamen & in his caſibus habere locum, ſi debitæ antea evacuationes fiant.

Emplaſtra, quæ ſuccum *Cicutæ* recipiunt, magnam quoque utilitatem in medicina habent, & talia ſæpe ſolvunt, & diſſipant, quæ omnibus aliis reſiſtunt.

Unde ſuſpicari cœpi, an non in ſucco cicutæ vis illa ſolvens, penetrans, & diſcutiens lateret?

Succum igitur ex *Cicuta* expreſſi, & in vaſe terreo lentiſſimo igne in extractum inſpiſſavi.

Hoc

Hoc extractum ilico in homine tentare nefas erat.

Qua de cauſa cani parvo, famelico ter de die dedi ſcrupulum unum hujus extracti, & fruſtum carnis.

Sedulo tunc attendi, quænam in cane mutationes fierent.

Verum canis manſit ſanus; alacer, & magno deſiderio offam exſpectavit.

Secundo die, data eadem extracti quantitate, idem expertus ſum.

Neque tertio die malum in cane ſymptoma adverti.

His audacior redditus, in me ipſo experimentum feci.

Mane, ac veſperi ſumſi granum unum hujus extracti, & vaſculum unum infuſi theæ hauſi deſuper.

Diætam tunc paullo ſtrictiorem obſervavi, ut ilico adverterem, ſiquid inſoliti in meo corpore fieret.

Tali doſi per octiduum continuavi, nec minimam inde moleſtiam ſenſi; fui agilis, robuſtus, optimam habui memoriam, appetii, placide dormivi.

Altera ſeptimana auxi doſin, & jam mane, & veſperi duo grana deglutivi, neque inde quid mali, aut inſoliti in meo corpore ortum eſt.

Jam ergo optimo jure, & ſalva conſcientia hoc in aliis mihi licuit tentare.

Quæ autem radici cicutæ vis ineſſet? quoque ſcire volui.

Radix recens, dum in taleolas diſcinditur, fundit lac, quod guſtu amarum, & acre eſt.

Hujus lactis unam, alteramve guttulam linguæ apice delibavi.

Mox lingua facta eſt rigida, intimuit, valde doluit, & ego nec verbum loqui poteram.

Siniſtro hoc eventu terrefactus multum timui.

Ex lectione tamen auctorum memini, quod acida ſimilium medicamentorum viribus reſiſtant, & virulentiam enervent.

Hinc ſucco citri linguam totam ablui, & apicem hoc ſucco perfricui; quo facto ſtatim magnum levamen percepi, abierunt dolores, tenſiones, & balbutire potui.

Poſt horæ quadrantem idem repetii, & tunc cœperam paullo liberius loqui.

Iteratis dein vicibus applicato hoc ſucco tandem poſt binas horas lingua libera facta eſt, & evanuit omnis metus.

Annon igitur in lacte radicis maximum virus latet?

Radix exſiccata, & in pulverem redacta, minus nociva eſt.

Ete-

Etenim hujus pulveris granum unum, aut duo aliquoties ſine noxa aſſumſi.

Dum de his certus fui, pilulas ſequentes paravi:

℞. Herbæ recentis cicutæ q. ſ.

Exprimatur ſuccus, iſque recens lentiſſimo igne in vaſe terreo (ſæpius agitando, ne amburatur) coquatur ad ſpiſſi extracti conſiſtentiam, hoc extractum. ſ. q. pulveris foliorum cicutæ in maſſam pilularem ſubigatur; ex qua fiant pilulæ granorum duorum.

Si ex cicuta ſufficiente quantitate aquæ aliquandiu cocta ſuccus exprimatur, tunc fit extractum minus efficax; attamen utile.

Pilulæ poſſunt argento, vel auro obduci, vel diverſis pulveribus conſpergi, ut odor ingratus evitetur.

Vel idem extractum poterit in bolis, in miſtura, aut alia quacunque convenienti forma exhiberi, ne ægri diuturno uſu abhorreant, & defatigentur.

A minima doſi ſemper incœpi, & ſub initium mane, & veſperi unicam ſolummodo pilulam exhibui, tertio, quartove die dedi per talem pilulam.

Poſt octiduum ter de die cœpi duas dare, & hac ratione ſenſim (ſi neceſſitas id poſtulavit) augendo aſcendi, uſque dum ad drachmam unam, vel drachmam unam

cum ſemiſſe ſpatio unius diei deveni.

Nil unquam mali obſervavi, licet has pilulas per unum, alterumve annum & ultra, continuato uſu, etiam ſanis exhibuerim.

Subinde curam ſtatim majori pulularum doſi inchoavi, & viſo bono temperamento, & bonis viribus in initio ilico bis, terve per diem dedi pilulas duas, tres, aut quatuor.

Nihilominus præſtat ſemper parva doſi incipere, ſunt enim idioſyncraſiæ, quibus medicamenta maxime innocua nocent; hinc ne his damnum inferamus, & ut ſenſim in naturæ ſimilium ægrorum cognitionem pertingamus, tuta via incedendum eſt.

Qualibet vice, dum aſſumuntur pilulæ, datur unum, alterumve vaſculum infuſi theæ, vel juſculi vitulini.

Si pulvis radicis *Cicutæ* ſufficienti quantitate mucilaginis Gummi trogacanthi in pilulas redigitur, exſurgit medicamentum valde efficax; verum majori tunc in utendo circumſpectione opus eſt.

CAPUT

CAPUT II.

CASUS I.

ADmodum formoſa puella a tribus annis geſſit parotidem ſiniſtram penitus ſcirrhoſam, colore purpuream, quandoque acute dolentem, quandoque ab omni dolore immunem; magnitudine autem pugnum virilem hic tumor ſuperavit.

A diverſis Medicis, & Chirurgicis diverſa interna, externaque remedia ſunt exhibita; verum omnia effectu caruerunt.

Tandem ægra acceſſit Dominum *Leber*, Chirurgum noſocomii civici; hic me in conſilium vocavit.

Caſu, & formulis, præſcriptis, rite examinatis vidimus, remedia maxime ſolventia, diſcutientia, &c. interne æque, ac externe fuiſſe adplicata.

Hoc igitur in genere nil amplius ſupereſſe concluſimus, quam ſpiritum frumenti cum mercurio ſublimento.

Unde, adpoſito externe emplaſtro de ladano, dedimus ſpiritum frumenti, &c. atque præterea ægra copioſe haurire debuit decoctum radicis gram. cich. tarax. &c.

Per tres ſeptimanas his diligentiſſime aſſumtis nullum omninò levamen, nullam prorſus mutationem deprehendimus.

Hinc

Hinc ſtatuimus tentare pilulas e cicuta paratas.

Ab uno ſolummodo grano, mane, & veſperi ſumendo, inchoavi, & ſingula vice, unum, alterumve vaſculum infuſi flor. ſamb. ſuperhibendum dedi.

Poſt octiduum rediit ægra plena ſolatio, & nobis læta narravit, oſtenditque, quod tumoris moles eſſet minor, mollior, mobilior.

Effectum mirati facile conceſſimus, ut ægra, ſuæ pulchritudinis recuperandæ aviddiſſima, hoc remedium continuaret.

Elapſo altero octiduo nos denuo acceſſit, malum autem fere in eodem ſtatu fuit.

Quapropter doſin auxi, & mane, ac veſperi dedi binas pilulas.

Quo facto, intra triduum pluſquam dimidia duritiei pars abiit.

Dein continuato, in eadem doſi, hoc remedio intra ſex ſeptimanas omnis durities evanuit.

Verum remanſit ſaccus flaccidus, paſtaceus.

Dedi igitur purgans, & ſaccum flaccidum linteaminibus fumo aromatico ex maſtiche, olibano, myrrha, &c. impregnatis ſæpius perfricari juſſi; quod tantam habuit efficaciam, ut intra ſex circiter dies ſaccus totus abierit; unde puella ſuam prio-

rem

rem formoſitatem integre recuperavit.

Hac ratione curatam ad *Illuſtriſſimum Præſidem* adduxi, & ipſa *Ei* hiſtoriam totam enarravit.

CASUS SECUNDUS.

FOemina (30. aliquot ann.) jam a pluribus annis id incommodi habuit, quod mox ſub axillis, mox in inguinibus, mox in collo glandulæ intumuerint.

Applicato emplaſtro, ſumtoque medicamento purgante hi tumores ſub initium ſemper diſparuerunt; ſucceſſu autem temporis pertinaciores facti ſunt, & quandoque ex uſu emplaſtri in ulcera abierunt, quæ, effuſo copioſo ichore, poſt aliquot ſeptimanas ſponte iterum conſolidata ſunt.

Vires ægræ ſenſim diminuebantur, intumuerunt pedes, & glandulæ ſubaxillares; tandem mamma dextra quoque increvit, & tota ſcirrhoſa facta eſt.

Appoſito tunc emplaſtro mox dolor acutus mammam invaſit, durities abiit in tubera, acceſſit color purpureus, dein lividus; demum cutis, duobus in locis ſummo cum dolore rupta, efformavit bina ulcera cancroſa, fœtidiſſimo, & acri ichore manantia.

Dolor

Dolor quotidie circa veſperas multum eſt adauctus.

Varios Medicos, & Chirurgos hæc ægra adiit, plurima aſſumſit remedia, nullum tamen unquam levamen percepit.

Demum die 14. Septembr. 1757. ad me venit, re bene examinata, hanc optimam pilulas experiundi occaſionem putavi, præbuique mane, & veſperi pilulas binas, quarum quælibet granum unicum pondere habuit, atque his ſuperbibendum dedi infuſum foliorum veronicæ.

Vigeſimo ſecundo Septembr. vidi colorem lividum fere ubique in læte rubrum, hinc inde in naturalem eſſe mutatum; dolores fuere multo mitiores, & fœtidi ichoris loco materies tenuis puriformis comparuit.

Secundo Octobr. color totius fere mammæ naturalis fuit, moles, & durities erant minores, dolores exigui, pus bonum.

Decimo quarto Octobr. mamma iterum cœpit tumere, rubere, tendi, & magnis doloribus torqueri, puris loco ichor effluxit.

Dolui ſiniſtrum experimenti ſucceſſum; non tamen ſpem abjeci: etenim accurate inquirendo deprehendi, tempus menſtrui fluxus inſtare, mali igitur cauſam ex eo poſſe repeti, judicavi; hinc ſuaſi ægræ, ut

pilu-

pilulas ſine interruptione continuaret.

Altero die proruperunt menſes, mamma detumuit, rediit color naturalis, imminuti ſunt dolores; unde ægra in aſſumendo alacriter perexit.

Vigeſimo quarto Octobr. inveni mammam multo minorem, molliorem, pus bonum; juſſi, ut jam mane, & veſperi pilulas tres aſſumeret.

Tertio Novembr. magna puris boni copia ex ulceribus prodiit, mamma fuit minor, ægra frequentes in mamma ſenſit formicationes, tumores ſub axilla dextra quoque fundi cœperunt.

Decimo nono Novembr. narravit ægra, quod menſes debito tempore fluxerint, & quod tunc mamma iterum intumuerit, & dolores majores eſſent orti; his tamen non territa pilulas ſemper continuavit.

Dum mammam conſpexi, deprehendit partem ſupra papillam mollitie, & magnitudine fere naturalem, pars autem infra papillam lapidis inſtar dura adhuc fuit; dedi mane, & veſperi pilulas quatuor.

Secundo Decembr. rediit ægra triſtis, & conquerens, quod ob acutiſſimos nocturnos in mamma dolores non poſſet dormire, quod appetitus eſſet penitus deletus, os amarum, glutinoſum, ructus fœtidi, frequentes.

Ve-

Verum ægra horum ſymptomatum cauſam ſimul faſſa eſt; etenim dixit, ſe aliquot abhinc diebus carnem ſuillam fumo induratam, & braſſicam minus accurate coctam comediſſe, & ilico inde pondus in ventriculo, & nauſeam ortam eſſe, doloreſque increviſſe.

Quapropter præſcripſi purgans ex rhei electi ſcrup. ij. & crem. tart. ſcrup. 1. quod alvum quinquies movit, appetitum mox reſtituit, & reliqua ſymptomata mitigavit.

His factis, mane, & veſperi quinque pilulas exhibui, quarum quælibet pondere duo grana habuit; hinc jam longe majorem copiam aſſumſit, quam ante hac.

Decimo octavo Decembr. enarravit ægra, quod tempore fluxus menſtrui vix perceperit dolores, quodque color mammæ naturalis permanſerit.

Inquirendo tunc in tumorem infra axillam, tetigi, eum eſſe longe minorem, & valde mobilem; ulcera erant pura, & jam in ſanationem vergere videbantur, pus, quod fundebant, paucum erat, & optimæ conſiſtentiæ, & coloris. Mammæ medietas ſupra papillam colore, magnitudine, & mollitie omnino naturalis fuit; verum medietas infra papillam, ad omnia rebellis, lapidea manſit; hinc de hujus reſolutione

jam

jam merito erat dubitandum; nihilominus ægra, viſo jam tanto progreſſu, ſe ſine interruptione diligentiſſime his pilulis uſuram promiſit, & rogavit, ut eas ipſi non denegarem.

Mane, & veſperi ſex pilulas nunc exhibui.

Vigeſimo quarto Decembr. ægra ingentes dolores in mamma habuit, & mamma iterum tendi, & valde rubere cœpit.

Mala autem hæc ſymptomata tunc acceſſiſſe, affirmavit ægra, dum triduo abhinc mammæ ulcera, cruſtis craſſis obducta, coaluerunt, dumque liber materiei exitus fuit interclufus.

Igitur ad cruſtas has emolliendas mammæ impoſui emplaſtrum de ſpermate cete.

Altero die cruſtæ deciderunt, & ex ulceribus effluxit ſerum acre, dein pus prodiit, & mox tumor mammæ imminutus eſt, rubedo diſparuit, abiitque omnis dolor.

Decimo quinto Jan. durities infra papillam, quæ hucuſque immutata perſtitit, nunc cœpit fundi, ægra nullos dolores habuit, & menſtruus fluxus debito tempore rediit, nec ullum malum ſymptoma produxit.

Tertio Februar. ægra continuos ructus, nauſeam, præcordiorum anxietates, & in mamma majores dolores conqueſta eſt, dixitque, quod id experiatur ſemper, dum

ex

ex leguminibus quidquam aſſumit; mammam tamen quoad magnitudinem, colorem, mollitiem in eodem ſtatu deprehendi, quo fuit die 15. Jan.

Quoniam ventriculum ab aſſumtis oneratum adverti, purgans exhibui, quod magna cum euphoria operatum eſt; dein in uſu pilularum pergendum erat.

Vigeſimo quarto Febr. ægra admodum bene ſe habuit, ſcirrhus ſub axilla fuit multo minor, & ea durities, quæ infra mammæ papillam hæſit, inveniebatur mollior, & in ſex moleculas diviſa, gaudebam tunc multum, quod & hic ſcirrhus, alias pertinaciſſimus, tandem mutaretur.

Decimo tertio Mart. omnia in eodem ſtatu ſine ulla mutatione inveni. Suaſi ideo, ut ter de die ſex pilulas ſumeret.

Decimo April. ſcirrhus infra papillam mollis fuit, neque moleculæ amplius diſtingui potuerunt, ulcera fuere multo minora, nitida, pus bonum.

Vigeſimo nono April. fere omnia in eodem ſtatu fuerunt; ægra rogavit, ut purgans præſcriberem, quoniam levem nauſeam, & pondus ſentiret.

Dedi igitur drachmam unicam rhei, quæ magnam copiam materiæ bilioſæ eduxit, & ægra dein belle habuit.

Vi-

Vigeſimo quarto Maj. mamma tota ad naturalem fere mollitiem, & magnitudinem rediit, ulcera cœperunt coire, & paucum ſolummodo, optimi coloris, & conſiſtentiæ, pus extillavit, tumor ſub axilla fuit exiguus.

Tertio Jul. mamma tota naturalis fuit, ulcera concreverunt, tumŏr ſub axilla vix amplius piſum adæquavit.

Juſſi, ut nunc a pilulis abſtineret, & rediret poſt aliquot ſeptimanas, ut hac ratione viderem, an mamma maneret bona? an iterum abiret in pejus?

Vigeſimo ſexto Auguſt. inveni omnia bona, & fœminam integre ſanam.

Statim ſub initium curæ, dein quinto menſe, tandem finita integra cura hanc fœminam ad *Illuſtriſſimum Baronem* VAN SWIETEN adduxi, ut experimenti progreſſum videret; lætabatur Is ſemper, & pro innata ſua benevolentia hanc ægram qualibet vice pecuniis remuneratus eſt.

CASUS TERTIUS.

FŒmina, viginti quatuor annorum, ſemper alias ſana, ab anni ſpatio advertit in mamma dextra tuberculum durum, mobile, quod ſenſim adeo incr透evit, ut 12. Octobr. 1758. dum me acceſſit, ovum anſerinum magnitudine adæquaverit.

Exa-

Examinando vidi perfectum Scirrhum eſſe.

Præbui ideo mane, & veſperi tres pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit, juſſique, ut infuſum, qualecunque placeret, ſuperbiberet.

Vigeſimo quinto Octobr. ad me rediit, & inveni tumorem molliorem, paullo minorem; rogavit ægra, an non liceret emplaſtrum adplicare, verum recuſavi, ut experirer, quid pilulæ ſolæ efficerent, & ſuaſi propterea, ut jam mane, & veſperi quatuor pilulas aſſumeret.

Decimo ſexto Novembr. vidi ſcirrhum in plurimas moleculas molles diviſum, gaudebat fœmina de bono ſucceſſu. Menſtruum fluxum rite habuit, neque tempore menſtruo a pilulis abſtinuit, quoniam nullam inde turbam advertit.

Præſcripſi purgans, quod bene operatum eſt, & mamma notabiliter detumuit.

Dein juſſi eam pilulas continuare.

Decimo quinto Decembr. rediit, & mamma fere naturalis fuit, exigua modo paſtacea moles ſupererat.

Tertio Jan. mamma erat penitus naturalis.

Tunc

Tunc denuo præſcripſi purgans, & ab eo tempore hanc fœminam non amplius vidi.

CASUS QUARTUS.

MEnſe Auguſt. 1758. virgo, 18. ann., ex morbo acuto in noſocomio convaluit, & poſtquam vires cœpit recuperare, ſenſit in mamma dextra ingentes dolores; hæc autem mamma jam a ſeſqui anni ſpatio lapidis inſtar dura fuit.

Dedi tunc pilulas ex Gum. ammon. ſapon. venet. ſal. polychr. rheo, &c. externe Chirurgus HAFFNER cataplaſma ex ſapone veneto, lacte ſoluto, applicuit.

Ab initio res in melius mutabatur, & mamma molleſcere cœpit, & dolores remiſerunt.

Poſthac vero iterum increverunt dolores, mamma denuo durior, & purpurea facta eſt; tandem livuit, & poſt aliquot dies cutis rupta ulcus, ſordidum, & multo fœtidiſſimo ichore manans, efformavit.

Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui, & interne dedi mane, & veſperi tres pilulas, quarum quælibet grana duo pondere habuit.

Eodem adhuc die his remediis dolores multum imminuebantur.

Ter-

Tertio die color lividus cœpit evaneſcere, & fœtidi ichoris loco tenue pus comparuit.

Septimo die tota mamma læte rubuit, ulcus fuit nitidum; dolores, qui per diem exigui erant, verſus veſperas paulliſper exacerbati ſunt; pus in ulcere jam nunc bonum deprehendebatur, & mamma mollior.

Decimo quinto die ulcus videbatur in ſanationem tendere, mamma multo mollior fuit, & color fere naturalis, dolores aut pauci, aut nulli.

Vigeſimo die mamma mole minor, & mollior erat, & ulcus coaluit.

Vigeſimo quarto die aderant enormes dolores, qui ab eo tempore incœperunt, quo ulcus clauſum eſt.

Ad dolores mitigandos opio opus fuit.

Vigeſimo quinto die mamma circa papillam valde mollis erat, & quædam obſcura fluctuatio percepta eſt; noctu ob ingentes dolores opium denuo dari debuit.

Præterea tamen ab hoc die cœpi mane, & veſperi quatuor pilulas exhibere; & fomentum ex cicuta ſedulo adplicatum eſt.

Vigeſimo octavo die manifeſta erat fluctuatio, & dolores tunc acutiſſimi; rogavit ipſa ægra, ut mamma pertunderetur, quod & me ſuadente, diligentiſſimus mei noſo-

noſocomii Chirurgus HAFFNER perfecit.

Puris boni ingens copia effluxit, dolores ilico remiſerunt, & mamma tota collapſa eſt, in ambitu ſolummodo quædam ſcirrhoſæ portiones tangebantur; color mammæ naturalis fuit.

His factis, præter pilulas, & fomentum ex cicuta nil adplicuimus, ut experiremur, quid his ſolis fieret.

Quotidie ſat magna puris boni copia prodiit, & ſcirrhoſæ portiones adeo cito diſſipatæ ſunt, ut quadrageſimo die ex iis nil fere ſuperfuerit, & ulcus mundum jam cœpit ſanari.

Quinquageſimo die mamma ſana erat, & ulcus cicatrice obductum eſt.

Solis igitur his pilulis, & fomento ex cicuta hæc ægra integre curata fuit; neque unquam quid mali ex fomento, aut pilulis percepit; alvus quotidie bene cocta prodiit, exceptis iis diebus, quibus opio utendum erat.

Sub finem purgans huic ægræ exhibui, quod magna cum euphoria alvum quater eduxit.

Poſt tres dein dies prima vice menſes citra vel minimum incommodum proruperunt, unde hæc, jam integre ſana, noſocomio valedixit.

CASUS QUINTUS.

FOemina, 28. ann., ſex ſeptimanis a ultimo partu in mamma dextra dur tiem, & dolorem advertit, & infans ube ra ſugens hanc mammam reſpuit.

Sub initium nil adplicuit præter lintea mina, fumo aromatico impraegnata.

Quum autem duritiem increſcere, & do lores augeri percepit, emplaſtrum mamm adpoſuit, verum mamma inde rubuit, & dolores adeo acuti facti ſunt, ut miſer noctu diuque dormire non potuerit.

Tandem (8.° menſe) acceſſit febris, tis magna, & anxia reſpiratio; unde m ter cum infante ad meum noſocomium tran lata eſt.

Infantem ilico a matre ſeparare ſtatu ram; verum is nil cibi, potuſve aſſumſi & continuo vagitu vires amiſit; quam pr mum autem mammis iterum admotus e quievit, & poſtea placide dormivit.

Hinc ægræ matris lac infanti erat co cedendum.

Matri, quoniam febris magna fuit, pulſus elevatus, durus, venam juſſi ſecar mammæ dolenti cataplaſma emolliens a plicui, & pro medicamento, atque po ordinario dedi decoctum reſolvens, nitr ſum.

In-

Intra binos dies dolor in mamma valde mitis factus eſt, & febris penitus deſiit.

Iiſdem remediis per tres adhuc dies continuavi, & tunc fere omnes dolores abfuerunt, durities vero manſit eadem, febris non amplius rediit; unde medicamenta mutavi.

Externe jam adponebatur cataplaſma ex ſapone veneto, lacte ſoluto; pro medicamento interno data eſt miſtura ſequens:

℞. Sapon. venet. unc. ß.
ſolv. in aq. flor. ſamb.
lib. j.
dein adde:
ſal. polychr. dr. ß.
ſyrup. de cich. c. rheo
unc. ij. ß.
m.
S. ſumat ægra omni bihorio
unciam unam.

Poſtquam per decem dies ſine interruptione hanc miſturam exhibui, nil mutatum in mamma inveni, & ægra ſenſim a medicamento abhorruit; infanti ceteroquin ſano glandulæ colli tumere, & indureſcere cœperunt.

Quapropter matri ter de die tres pilulas ſumendas dedi, & juſſi copioſum infuſum flor. ſamb. deſuper hauriret.

Intra triduum jam adverti mammam in ſuperficie molliorem, & ægra dixit, quod liberius reſpiret, quod urina copioſius fluat. Infans ubera matris ſugens, nequaquam inde quid mali ſenſit.

Poſt octo dies inveni ſcirrhum mammæ in plures moleculas diviſum; infans incidit in levem diarrhœam; & mater jam non amplius tantam urinæ copiam reddidit.

Decimo quarto die mamma tota paſtacea fuit, ægra bene appetiit, alvum quotidie ſolito naturæ curſu, ut antehac, depoſuit; infans leni diarrhœa adhucdum laboravit, inde autem debilitatus non eſt, & colli glandulæ ſenſim ad naturalem ſtatum redierunt.

Vigeſimo quarto die mamma fere naturalis fuit, neque infans diarrhœa amplius vexabatur.

Trigeſimo die matri dedi drachmam unam rhei electi, unde probe purgata eſt; & poſt aliquot dies integre ſana cum ſano infante ex noſocomio diſceſſit.

Doſin pilularum non auxi, novem quotidie ſuffecerunt.

CA-

CASUS SEXTUS.

VIro, ſexaginta quatuor annorum, fœdiſſimus cancer ab angulo oris ſiniſtro ad aurem uſque omnia depaſcebat, remedia quæcunque tentata malum, nequaquam inhibuerunt; ipſe cortex peruvianus effecit nihil.

Dedi igitur mane, & veſperi pilulas ſex cum infuſo flor. ſamb. & externe appoſui emplaſtrum diapomphol.

Primo die æger nullum levamen habuit.

Secundo die dolores remiſerunt, æger noctu dormivit, neque ulcus tantopere fœtuit.

Tertio die copioſiſſimum ſerum acre ex ulcere effluxit, & labia prius valde tumida, detumuerunt.

Quarto die minor ichoris copia promanavit, & fœtor fuit exiguus.

Quinto die ichoris loco tenue pus comparuit, & ulcus ſatis purum videbatur.

Sexto, ſeptimo, octavo, nono die eadem obſervata ſunt, dolores erant pauci, appetitus bonus.

Decimo die dolores iterum majores fuerunt, ulceris labia erant tenſa, tumida, & valde rubra.

Duodecimo die denuo copioſum ſerum ex ulcere deſtillavit, unde dolores mitigati ſunt, & tumor labiorum imminutus.

Decimo tertio die ulcus iterum ſordidum fuit, tetrum odorem ſparſit, & magnum dolorem excitavit.

Decimo quarto die auxi pilularum doſin atque mane, & veſperi octo exhibui.

Decimo quinto die ulcus copioſiſſimo ſero manavit, & dolores multum decreverunt.

Decimo ſexto die aderat bonum pus, neque ullum dolorem conqueſtus eſt æger

Decimo ſeptimo die ulcus mundum videbatur, pus omnino bonum, dolor nullus

Decimo octavo die idem obſervatum eſt.

Decimo nono die redierunt denuo magni dolores, intumuerunt ulceris labia; unde æger pertæſus rus abivit, & balneatori ſe ſe confidit; hic autem emplaſtris, & decoctis tantum effecit, ut cancer mox integram fere faciem occuparit, & miſerrimo ægro intra tres ſeptimanas adtulerit necem.

Sub uſu pilularum cancro limites ponebantur, etenim is, neque in amplitudinem neque profunditatem prorepſit; ilico auten in pejus ruit, dum æger a pilulis abſtinuit

CA-

CASUS SEPTIMUS.

NObilis matrona venando Sclopetum paullo fortius ad mammam dextram adſtruxit.

Dolorem inde magnum non habuit; ſed poſt unam, alteramve ſeptimanam advertit in eadem mamma tuberculum, piſum magnitudine adæquans.

Hoc tuberculum citra dolorem ſenſim increvit ita, ut nucem juglandem multum ſuperaverit.

Hoc in ſtatu hæc matrona ad me mittebatur, & ilico, caſu examinato, mane, & veſperi tres pilulas exhibui.

Octavo die ad me rediit; inſpiciendo mammam, nil mutatum inveni.

Decimo ſexto die tuberculum in ſuperficie mollius apparuit; nullum unquam dolorem hæc matrona in mamma percepit; dum autem his pilulis uſa eſt, alvum quotidie præter conſuetudinem bis, aut ter liquidam depoſuit, vires tamen inde diminutæ non ſunt, neque appetitus turbatus.

Poſt menſis ſpatium tuberculum mole minus, mollius, & longe mobilius videbatur.

Elapſo ſecundo menſe tuberculum fere $\frac{1}{2}$ minus erat, & molle, hine pilulas ſedulo continuandas ſuaſi; verum ab hoc tem-

pore hanc matronam non amplius vidi.

Sub uſu pilularum ſemper ſana fuit, menſes ipſi rite prodierunt, neque iis fluentibus pilulas neglexit, quoniam nullam inde noxam obſervavit.

CASUS OCTAVUS.

Foemina, 43. ann., 22. Mart. 1759. me acceſſit, gerens mammam ſiniſtram ad modum magnam, lapidis inſtar duram, immobilem, purpuream, hinc inde lividam, & acutiſſime dolentem; præterea brachium ejuſdem lateris præ dolore mammæ, & tumore glandularum ſubaxillarium movere non potuit, reſpiratio inter ambulandum fuit brevis, difficilis, tuſſiculoſa.

Omnia ſigna cancrum occultum adeſſe teſtabantur.

Cauſam, & originem hujus mali in maritum rejecit, qui, ſeſqui anno abhinc, cubitu in hanc mammam fortiter impegit; unde mox tuberculum natum eſt, quod in tantam molem accrevit, & abiit in cancrum:

Antequam huic fœminæ quid medicamenti exhibui, eam ad *Illuſtriſſ. Baronem* VAN SWIETEN adduxi, qui rebus rite conſideratis caſum difficilem, & experimento dignum agnovit, ſuaſitque, ut mane, & veſ-

veſperi tres pilulas darem, atque hanc fœminam omni decimo quarto die ad *Eum* mitterem, ut hac ratione de effectu eſſet certus.

Trigeſimo Mart. fœmina ad me rediit dicens: dolores eſſe minores, ceteroquin vero mammam in priori ſtatu permanſiſſe.

Juſſi tunc, ut mammam denudaret, & vidi ſtatim, colorem totius mammæ mutatum eſſe, ita quidem, ut ea ex parte, qua mamma purpurea fuit; nunc lætus rutilus color adeſſet, qua parte vero livida, & ſubnigra fuit, nunc purpuraſceret; imo verſus axillam deprehendi mammam molliorem; hinc ſuaſi, ut pilulas ſedulo continuaret.

Sexto April. eam adduxi ad *Illuſtr. Baronem* VAN SWIETEN; gaudebat *Is* ſummopere de bono remedii effectu, etenim vidit manifeſte colorem, qui antehac cancroſus erat, jam hinc inde in naturalem mutari, aliis in locis læte rubere, & nullibi amplius livere. Dolores quoque minores eſſe fœmina affirmabat; verum reſpiratio manſit æque difficilis, tuſſiculoſa. *Illuſt. Baro* tangendo mammam ubique in marginem molliorem, & minorem invenit; quapropter fœminam pecuniis donavit, ut in utendo alacriter pergeret.

Decimo tertio April. mamma iterum mollior, & paullo minor fuit; verum ſupra papillam erat quoddam ſpatium, tres pollices longum, duos latum, quod nullomodo mutabatur, & valde rubuit, & fuit immobile.

Juſſi tunc, ut ægra mane, & veſper quinque pilulas aſſumeret.

Vigeſimo April. cum ægra adivi *Illuſtr* van Swieten; conquerebatur tunc dolores per vices redeuntes, acute pungentes rodentes, urentes; tuſſis fuit paullo frequentior, dixitque ægra, quod tuſſiendo majorem in mamma dolorem ſentiret, quod pulmo cum mamma, quaſi cohæreret, eamque tuſſiendo introrſum traheret.

Ceteroquin portio mammæ verſus axillam, ſeſqui pollicem lata, mollitie, colore, & magnitudine penitus naturalis erat hinc *Illuſt.* van Swieten mammæ duritiem glaciei inſtar fundi ajebat.

Nihilominus tamen tumor ſupra papillam immutatus perſtitit.

Tuſſi ſiccæ, ut paullifper iretur obviam tunc præter pilulas præſcripſi decoctum ex rad. alth. fol. alth. & ſyrupo alth.

Vigeſimo ſeptimo April. ægra eamdem tuſſim, & eoſdem dolores conqueſta eſt verum advertit ipſa, quod thoreculam longe arctius poſſit conſtringere, quam ante

qua-

quatuordecim dies, & hinc concluſit, mammam eſſe minorem.

In doſi pilularum, & in uſu decocti perreximus.

Quarto Maj. denuo acceſſimus *Illuſtriſſimum Baronem*, mamma tota minor, & mollior fuit, excepta ea duritie, quæ ſupra papillam coſtis firmiſſime adhæſit.

Decimo Octavo Maj. ægra melius ſe habuit, tuſſis fuit minus moleſta, dolores mediocres, mamma mollior. Durities ſupra papillam in eodem ſtatu permanſit; tuſſi autem ſputum glutinoſum prodire cœpit.

Primo Junii *Illuſtriſſimus* VAN SVVIETEN lætabatur, dum vidit mammam ad minimum $\frac{2}{3}$ eſſe minorem. Ægra autem conquerebatur dolores nocturnos, tuſſim noctu moleſtam; unde ſuaſit *Illuſtriſſimus*, ut veſperi ægræ maſſa pilularum de cynogloſſa exhiberetur.

Decimo quinto Junii ægra rediit læta; dicens: quod jam bene dormiret, rarius tuſſiret, quod fere omnium dolorum eſſet expers; reſpiratio erat paullo liberior, ſputa purulenta prodierunt.

Durities ſupra papillam quoque cœpit molleſcere.

Vigeſimo nono Junii ægra denuo liberius reſpiravit, ſputa purulenta facile rejecit, durities autem ſupra papillam fuit in eo-

dem fere ſtatu. Hinc externe fomentum ex foliis cicutæ adplicui.

Decimo tertio Julii rediit conquerens, quod ex fomento applicato durities ſupra papillam incipiat exulcerari.

Dum mammam conſideravi, vidi, parvo in ſpatio epidermidem ſeceſſiſſe, cutim eſſe ruptam, & ichorem acrem exſtillare.

Dum autem in cauſam accuratius inquiſivi, faſſa eſt ægra, quod ingratum pruritum, & formicationem in mamma perceperit, quodque tunc partim unguibus, partim induſio duriorem mammæ partem fortiter fricuerit, & quod ab eo tempore ardorem ingentem ſenſerit, & ichoris ſtillicidium.

Fomentum juſſi continuare, & pilulas mane, & veſperi octo dedi.

Vigeſimo Julii jam aderat ulcus ſat profundum, labia ulceris erant livida, ichor valde fœtuit, ægra habuit majores dolores, ſputis pus prodiit.

Vigeſimo ſeptimo Julii ulcus iterum profundius fuit, verum dolores remiſerunt, ichor effluens fœtuit, pus nullum aderat; fruſta autem lata, coriacea, dura, fœtida ex ulcere prodibant, hinc durities ſupra papillam, hucuſque ad omnia rebellis, exfoliatione minui videbatur.

Sputa

Sputa purulenta copioſe proceſſerunt; tuſſis autem in ulcere tenſionem, & magnum dolorem excitavit.

Labia ulceris naturalem colorem ſenſim iterum recuperarunt.

Hoc in ſtatu hanc ægram ad meum noſocomium ſuſcepi.

Dominus *Haffner* Chirurgus eam bis quotidie deligavit, & ulcus linteis carptis, infuſo cicutæ madidis, implevit; plurima quotidie fruſta coriacea exciderunt, & tumor multum imminutus eſt, ægra nullum dolorem habuit, ſine opio dormivit, de die autem frequenter tuſſivit, & ſputa purulenta egeſſit.

Quinto Auguſti in ulcere pus cœpit comparere, fœtor fere omnis evanuit, & durities ſuppuratione minuebatur, labia ulceris erant pura, & optimum habebant colorem; vires ægræ erant ſatis bonæ, ſputa libere prodierunt, & reſpiratio fuit multo facilior.

Decimo ſexto Auguſti ægram denuo ad *Illuſtriſs. Baronem* VAN SVVIETEN adduxi; mirabatur, quod ſcirrhus, antehac adeo pertinax, nunc benigna ſuppuratione minueretur, fecitque ſpem maximam, fore: ut conſumta hac pauca ſuperſtite duritie, ulcus ſponte conſolidaretur.

Et ſane, omnia ſucceſſerunt optime, & jam plurima ſanationis ſigna aderant.

Vigeſimo quarto Auguſti ægra denuo frequentiorem tuſſim, & inde in mamma magnos dolores conquerebatur; etenim dixit, quod mamma, quaſi chorda ligata, tuſſiendo verſus cavum pectoris acutiſſimo cum dolore traheretur; hinc noctes fuerunt iterum inquietæ, quare denuo ad opium confugiendum erat.

Dato opio ægra belle ſe habuit, appetiit, vires erant majores, tuſſis minus moleſta, ſputa facilia, purulenta.

Secundo Septembr. circa octavam matutinam vidi hanc ægram bono in ſtatu, extra lectum deambulantem, nec de dolore, nec de tuſſi conquerentem.

Eodem adhuc mane clanculum ab amicis vinum adferebatur, quod ægra abeuntibus amicis jejuno adhuc ventriculo avidiſſime hauſit; unde mox vertiginoſa vomuit, cecidit, & intra pauca minuta obiit apoplectica.

In dura, & pia matre plurimas venas varicoſas invenimus, cerebellum copioſo, grumoſo ſanguine comprimebatur.

Pulmonis ſiniſtri lobus medius, totus ſcirrhoſus, & gravis, repertus eſt, lobus autem ſuperior partim ſcirrhoſus, partim ſuppuratus.

Bini

Bini hi lobi cum pleura ex anteriori parte erant firmiſſime connati, nec ſine læſione inde potuerunt ſeparari.

Ulcus fuit purum, muſculi pectorales ſaniſſimi; labia ulceris optimum colorem habuerunt, & cum partibus vicinis denuo concreſcere, propiuſque ad ſe invicem accedere cœperunt; hinc nemo de integra hujus ulceris curatione dubitare potuiſſet.

CASUS NONUS.

FOemina (23. ann.) a binis annis in toto colli circuitu glandulas tumidas, & ſcirrhoſas habuit, & hac ratione collum craſſitie fere caput adæquavit.

Plurimæ ex his glandulis cancroſo ulcere corrodebantur.

Hæc ægra tentatis jam innumeris remediis, a diverſis Medicis, & Chirurgis exhibitis, nullum levamen percepit, & tandem ad noſtrum noſocomium devenit.

Egregius Chirurgus *Haffner* externe ea omnia adplicuit, quæ ars Chirurgica indicavit, ſubminiſtravitque.

Ego præterea decocta copioſiſſima, & pilulas ex gum. ferulac., reſin. lign. ſanct., ſapon. venet., terr. foliat tart., maſs. pil. extr. cath. &c. exhibui.

Per

Per ſex ſeptimanas hæc remedia diligentiſſime continuabantur, nullam tamen mali emendationem adverti.

Ulcera continuo fœtidum, & malignum ichorem fuderunt; imo materies ichoroſa membranam celluloſam corroſit, & profundos ſinus, ac fiſtulas produxit.

Demum his conſideratis, dedi ſpiritum frumenti cum mercurio ſublimato.

Ægra autem inde dolorem in pectore ſenſit, cœpit tuſſitare, & conqueſta eſt in oſſe ſterno ardorem, licet copioſiſſima decocta ſimul hauſerit.

Nihilominus tamen in quartam ſeptimanam hunc ſpiritum continuavi, quoniam ſymptomata ex uſu hujus ſpiritus ſupervenientia, dein longe mitiora facta ſunt; verum tunc levis ſalivatio orta eſt citra levamen.

Hinc & ab hoc remedio abſtinui, atque externe adplicui, fomentum ex cicutą, & præter infuſum heder. terr., veron., agrimon, &c. dedi ter de die pilulas quatuor.

Sexto die dolores remiſerunt, livor glandularum exulceratarum in lætam rubedinem tranſivit, ichor evanuit, & pus dilutum ejus loco viſum eſt.

Decimo die tumor colli, & glandularum fuit longe minor, ulcera ſatis pura, pus bonum, ægra quiete dormivit, appetiit, nullos ſenſit dolores.

Vige-

Vigeſimo primo die jam quædam ulcera cicatrice obducebantur, tumor colli fuit multo minor, glandulæ multæ jam naturales, ſinus minus profundi.

Juſſi tunc, ut ægra ter de die ſex pilulas aſſumeret.

Trigeſimo ſecundo die omnia iterum erant meliora, plurimi ſinus jam fuerant clauſi, binæ ſolummodo magnæ, calloſæ fiſtulæ in parte ſiniſtra ſupererant, quæ, arte Chirurgica ſectæ, eodem fomento, & iiſdem pilulis intra quatuordecim dies percuratæ ſunt, & tunc fere omnes glandulæ ad naturalem ſtatum redierunt, nulla ſcirrhoſa durities amplius tangi potuit, pauca tantum paſtacea tubercula hinc inde reperta ſunt.

Dedi tunc ægræ purgans ex rhei dr. ß. ſcammon. gr. viij. ſal. polychr. gr. xv. quod ſexies alvum ſolvit, nec ægram debilitavit.

Poſt hac per binas adhuc ſeptimanas ter de die ſex pilulas aſſumſit ægra, externe autem nil amplius adpoſitum eſt.

Finitis his binis ſeptimanis integra aderat ſanitas.

Menſtruus fluxus huic ægræ debito tempore ſemper rediit, neque pilulæ quidquam turbarunt.

Curatam hanc fœminam per tres adhuc ſeptimanas in noſocomio retinui, ut viderem,

rem, an glandularum tumores non redirent? vel an ſinus fors nimis mature clauſi, denuo recrudeſcerent?

Verum fœmina manſit ſaniſſima; unde eam ex noſocomio dimiſi; rogans tamen, ut apparente vel minimo tumore ilico ad me reverteretur.

Eſt autem jam ſeptimus menſis, quod eam non viderim.

CASUS DECIMUS.

Virgini (18. ann.) glandulæ ſubmaxillares ſcirrhoſæ factæ ſunt, & quælibet fere ovum galinaceum magnitudine adæquavit.

Huic ilico mane, & veſperi ſex pilulas dedi, quibus integro menſe ſine omni omnino effectu uſa eſt.

Sexta ſeptimana primo tumores cœperunt emolliri, & minui.

Senſim dein in toto ambitu paſtacea mollities obſervata fuit.

Septima ſeptimana quotidie ter ſex pilulas exhibere cœpi, præterea dedi omni octiduo purgans rhebarbarinum.

Hac ratione ſpatio trium menſium hæc ægra integre reſtituebatur.

CASUS UNDECIMUS.

FOemina (67. ann.) a binis annis fœtidiſſimum apertum crancrum in mamma ſiniſtra habuit, qui tantæ erat amplitudinis, ut limbus ejus ſuperior fere maxillam inferiorem adtigerit, inferior autem ad ventrem uſque deſcenderit.

Illuſtriſſimus *Baro* VAN SVVIETEN, ſpectabilis Dominus Decanus de *Dietman*, celeberrimus anatomiæ Profeſſor *Gaſſer*, Chirurgiæ Profeſſor JAUS, & alii, qui examini chirurgico in Domo *Univerſitatis* interſuerunt, hanc miſerrimam fœminam primo viderunt, eamque die vigeſimo Junii 1759. ad me miſerunt.

Mamma tota fuit ex fuſco-nigra, tuberoſa, ichor vel eminus teterrime fœtuit, ægra nec appetiit, nec præ dolore potuit dormire.

Juſſi, ut mane, & veſperi pilulas quatuor aſſumeret, & externe de die applicui fomentum ex foliis cicutæ, noctu vero emplaſtrum diapompholygos.

Vigeſimo octavo Junii, rediit, & ſummo cum gaudio enarravit, quod non amplius tantopere doleret, noctu placide dormiret, neque tantum, ac antea fœtorem adverteret.

Mam-

Mammam inſpiciendo ichoris loco pus tenue obſervavi.

Sexto Julii color mammæ fuit rutilus, pus bonum, moles minor, fœtor exiguus; hinc ægra ſe ſtrenue continuaturam promiſit, & infinitas egit gratias.

Decimo quarto Julii cancer fuit multo minor, pus bonum, fœtor nullus, color bonus, & ægra dixit, quod interim magna fruſta, ex mamma ſeparata, ceciderint, quod omni altero, vel tertio die ingens ſeri copia ex mamma prodeat, quodque tunc moles mammæ viſibiliter concidat.

Vigeſimo ſecundo Julii omnia iterum erant meliora, & ægra de nullo incommodo conqueſta eſt.

Poſtea, dum examen medicum fuit, hanc ægram denuo ad Domum *Univerſitatis* adduxi.

Illuſtriſſimus VAN SWIETEN, ſpectabilis Dominus Decanus, omneſque medicinæ Profeſſores, qui hanc miſeram antea viderunt, egregium effectum, & celerem mutationem mirati ſunt.

Etenim color mammæ erat optimus, fœtor fere nullus, pus bonum, cancri moles $\frac{1}{5}$ minor.

Illuſtriſſ. VAN SWIETEN tunc hanc ægram auro donavit, & blandis verbis hortatus

eſt,

eſt, ut in uſu ſedulo pergeret.

Tertio Auguſti mamma iterum minor videbatur, verum noctes erant inquietæ ob dolores, circa veſperas revertentes, hinc dandum fuit paregoricum, quod omnes turbas mox ſedavit.

Fomento ex cicuta, & pilulis in eadem ſemper doſi continuatum eſt.

Decimo quinto Auguſti mamma cancroſa pugnum virilem magnitudine adhuc paulliſper ſuperavit; pus aderat bonum, fœtor nullus, vires (ratione habita ætatis) bonæ.

Vigeſimo ſexto Auguſti denuo *Illuſtriſſ.* VAN SWIETEN adivimus, vidit is omnia eſſe valde bona, unde lætabatur, & ſpem dedit maximam, fore, ut intra paucas ſeptimanas (ſi res ſemper ita pergeret) cancer penitus funderetur.

Secundo Septembris ægra omni ex parte bene ſe habuit, cancer pugnum non amplius adæquavit.

Sexto Septembris miſit ad me, nunciatura; quod tempore matutino ſedens in platea, & fructus horæos vendens a ſubito violento vento ingens frigus per omnes corporis partes ſenſerit, quod mox orti ſint enormes ventris dolores, quos ſequebatur alvi fluxus admodum copioſus, & dolens, atque vires conciderunt ilico.

Juſſi

Juſſi, ut ſtatim a pilulis abſtineret, & medicamenta ſimili in morbo convenientia præſcripſi.

Altero mane mihi ſignificari curavit, quod alvi fluxus, & dolores, eſſent æque violenti, quod cum alvo prodeat ſanguis, quod ſitis ſit magna, & accedat frequens animi deliquium.

Unde ego, & Dominus *Leber*, Chirurgus eam eodem adhuc mane acceſſimus, & quæcunque ego interne, aut externe utilia credidi, ſumma cum attentione adhibui, verum in omnibus fui fruſtra.

Tertio die facies facta eſt cadaveroſa, & quarto die miſera obiit.

Mammam poſt mortem abſcidit Dominus *Leber*, eamque ad domum *Univerſitatis* adtulit, dum denuo examen medicum fuit.

Tunc vidit *Illuſtriſſ.* VAN SWIETEN, & omnes Medicinæ Profeſſores celerem, & optimum in hoc deſperato caſu effectum; unde doluerunt, felicem experimenti progreſſum fortuita morte turbatum eſſe.

CASUS DUODECIMUS.

DIe quarto April. 1759. celeb. Profeſſor de HAEN fœminam ad me miſit, cujus collum innumeri ſcirrhi occuparunt, quorum plurimi erant maligne exulcerati.

Mam-

Mamma ſiniſtra quoque tota ſcirrhoſa fuit, & ea ex parte, qua axillam ſpectabat, livido, ac purpureo colore tincta; ibidemque ex anguſto foramine copioſus, ardens, & erodens ichor effluxit.

Præterea & ſub axillis, & in inguinibus multi diverſæ magnitudinis ſcirrhi latuerunt.

Sub initium ſtatim ter de die quatuor pilulas huic fœminæ dedi, & infuſum herbæ veronicæ ſuperbibendum.

Decimo quarto die ægra rediit, & dixit, quod ex uſu harum pilularum ſcirrhi exulcerati longe majorem ichoris copiam ſuderint; verum quod ichor effluendo ne minimum ardorem in cute excitaverit.

Scirrhorum color, antea lividus, nunc naturalis, aut rutilus fuit, moles quoque multo minor, major autem colli, & glandularum mobilitas.

Ægra quoque ſub axillis levamen habuit, etenim brachia facilius movere, & ſine dolore (quod antea erat impoſſibile) arctius corporis trunco applicare potuit.

In mamma color lividus fere totus diſparuit, & mamma fuit mollior, mole minor, & ex anguſta illius apertura bonum pus prodiit.

In eadem pilularum doſi continuandum tunc putavi, & dedi tantam quantitatem,

ut per tres ſeptimanas ſufficerent, ne ægra e longinquo habitans, toties deberet redire.

Abſumtis his pilulis rediit, & multi ſcirrhi jam penitus evanuerunt, ulcera plurima bona cicatrice erant obducta; ſub axillis, & in inguinibus tubercula fuerunt valde parva, omnia mobilia, nullomodo dolentia.

Mamma & mole, & duritie fere naturalis fuit, & per aperturam paucum pus exprimi potuit.

Pro integro menſe tunc copiam pilularum exhibui, non tamen auxi doſin.

Menſe elapſo rediit ægra, rogans, an pilulas adhucdum deberet continuare, quoniam neque in collo, neque ſub axillis, aut inguinibus, neque in mamma, quid doloris, aut incommodi ſentiret. Quoniam ulcera eſſent omnia ſanata, & ſcirrhi adeo parvi, ut jam hos ſine omni moleſtia ferre poſſet.

Dum mammam conſideravi, inveni eam penitus naturalem, apertura erat optime conſolidata, verſus axillam tuberculum, ob parvitatem vix ſenſibile, tangebatur.

Ulcera colli firmas cicatrices habuerunt, ſcirrhi vel abierunt penitus, vel fuerunt adeo parvi, ut nec ſeptima pars amplius ſuperfuerit.

Ulce-

Ulcera colli firmas cicatrices habuerunt, ſcirrhi vel abierunt penitus, vel fuerunt adeo parvi, ut nec ſeptima pars amplius ſuperfuerit.

Sub axillis unum, alterumve tuberculum, piſi magnitudine, repertum eſt, cetera erant omnia mollia, naturalia.

In inguinibus dixit ægra, quod omnis tumor diſparuerit, & quod nunc liberrime ambularet.

Dedi denuo pro quatuor ſeptimanis pilulas, & juſſi his abſumptis rediret.

Verum eam adhucdum exſpecto.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Virgo, 18. ann., a multis annis parotides, glandulas ſubmaxillares, totiuſque colli ſcirrhoſas, & adeo tumidas habuit, ut collum craſſitie caput multum exceſſerit.

Remedia, ab expertiſſimis Medicis, ſac Chirurgis præſcripta, nihil omnino juverunt.

Imo plurimæ partes cœperunt livere, vehementer dolere, tandem in cancroſa, & fœtida ulcera abire; acceſſit ſudor nocturnus, virium dejectio, tabes.

Licet hæc ægra ab illis, in quorum ſervitiis fuit, multum fuerit amata, nihilomi-

nus ob tam horrendas exulcerationes, o|
ingentem, & malignum fœtorem, atqu
inde timendum contagium, in noſtrum no
ſocomium transferri debuit.

Ego, & Dominus *Haffner* Chirurgus in
ter hos ſcirrhos, & ulcera innumeros ſi
nus, & fiſtulas invenimus, præterea ægr
fuit valde debilis, & conqueſta eſt, quo
ob dolores nocturnos dormire nunquan
poſſet.

Hinc veſperi opio utendum erat.

De die autem bis exhibui tres pilula
cum infuſo hederæ terreſtris, ſcabioſæ, ve
ronicæ, & multo lacte. Externe adplicui
mus fomentum ex cicuta.

Tertio die dolores jam longe erant mi
tiores, ichor copioſus profluxit, acer qu
dem, ſed minus fœtens, & collum paulli
per detumuit.

Octavo die hinc inde bonum pus com
paruit, glandulæ plurimæ mobiles fact
ſunt, & ægra ſine opio cœpit dormire
ſudor nocturnus quoque minus copioſus fui

Decimo quarto die fere ubique bonu
pus fuit, & tumores ſcirrhoſi minores.

Auxi tunc pilularum doſin, & manu,
veſperi quatuor dedi; fomentum ex cicu
ſedulo applicatum eſt.

Trigeſimo die ſudor nocturnus ceſſav
penitus, multi ſinus jam erant clauſi, u
cera

era optimum habuerunt colorem, & quæ-
lam jam ad ſanationem vergebant; tres
utem aderant fiſtulæ calloſæ, quæ arte
Chirurgica debuerunt ſecari.

Quadrageſimo quarto die jam quædam
lcera coaluerunt, reliqua dederunt pus bo-
um, tumor colli fuit multo minor, ægra
ppetitum, & vires recuperavit.

Sexageſimo die ulcera fere omnia erant
laufa, collum detumuit, & cutis colorem
abuit naturalem, omnes glandulæ fuerunt
ninores, mobiles; verum ſupra claviculam
iniſtram hæſit ſcirrhus magnitudine ovum
nſerinum ſuperans, & percuſſus edens ſo-
itum cartilaginis, tumor hicce toto hoc
empore ex uſu remediorum nullomodo mu-
tatus eſt.

Septuageſimo quarto die multi ſcirrhi in
lures moleculas diviſi reperiebantur; in
iniſtra colli parte una glandula denuo abiit
n ulcus, & per tres dies materiam ſuppu-
ulentam fudit; poſtea totus ſaccus colla-
bebatur, & intra paucos dies cicatrix for-
nata eſt.

Nonageſimo die collum jam in pluribus
ocis naturalem mollitiem, & magnitudi-
em habuit, neque decima tumoris pars
mplius ſuperfuit. Scirrhus tamen ſupra cla-
viculam in eodem ſtatu permanſit, & quo-
niam mobilis fuit, atque omni medicamen-

C 2 torum

torum vi reſtitit, eum ſcalpello voluin auferre; aſt ægra renuit, & quum j ſatis robuſta fuit, & collum commode n vere potuit, e noſocomio ad ſuos redii.

Per binos menſes tunc ab omni medic mento abſtinuit, & toto hoc tempore ſc rhi nec majores, nec minores facti ſunt.

Tandem me iterum acceſſit, rogatur annon & in ſuo ſervitio pilulis uti licere

Suaſi ilico, & dedi mane, ac veſpe tres ſumendas.

Poſt tres ſeptimanas, abſumtis pilulis, a me rediit, & ſcirrhi erant minores, m biliores.

Finita quinta ſeptimana ægra denuo a me acceſſit, mihique magno cum gaudi oſtendit, quod pertinaciſſimus ſcirrhus ſ pra claviculam ſiniſtram, quem antea ca tilagineum credidimus, nunc eſſet eſſet m nor, & diviſus in ſex tubercula.

Mirabar effectum, quem jam longo te pore exoptavi; ſuaſique, ut nunc mane, veſperi quatuor pilulas ſumeret.

Poſt quatuor ſeptimanas hanc ægram i rum vidi, & erant omnia meliora.

Jam in quintum menſem his pilulis u tur, & nunc jam ter de die ſumit ſex, mali inde ſentit, robuſta eſt, bene dorm l bere reſpirat, quod antea non potuit, ne appetit, alvus prodiit quotidie natu lis,

:, & rite coćta, ſcirrhi ſuperſtites ſen-
m minuuntur, & omnia, lentam quidem,
:tamen integram ſanationem promittunt.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

DIe 12. Septembr. 1759. me adivit fœmina, 40. ann., cujus mamma dex-
a ſex abhinc ſeptimanis intumuit, & abiit
i ſcirrhum.

Doćtiſſimus medicus *Collin*, qui me ſua
ræſentia tunc honoravit, hanc fœminam
mul vidit.

Statim in principio dedi ter de die pilu-
ls tres, & juſſi, poſt oćtiduum rediret.

Rediit tunc ægra plena ſolatio, quoniam
:irrhus erat mollior, & mobilior.

Suaſi, ut diligenter continuaret.

Spatium trium ſeptimanarum feci, ut
:deunte ægra adeſſet iterum Dominus *Col-*
n, qui ſummopere miratus eſt celerem
ı hac fœmina effećtum, etenim jam pluſ-
uam dimidia ſcirrhi pars evanuerat.

Pro integro menſe tunc ſufficientem pi-
ılarum copiam dedi, ne ægra, quæ inte-
ra fere hora abhinc habitavit, toties me
:cedere cogeretur.

Abſumtis his pilulis ſcirrhus vix amplius
vi magnitudinem habuit.

Præſcripſi tunc purgans, & pro altero menſe iterum pilulas ſuppeditavi.

Finito hoc menſe, magno cum deſiderio hanc fœminam exſpectavi, verum non amplius rediit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

VIr, 53. ann., ex impuro coitu malum venereum contraxit, idque partim ex pudore, partim ex pecuniarum defectu neglexit.

Tandem intumuit teſticulus ſiniſter, vehementer doluit, & totus ſcirrhoſus factus eſt; & membrum virile in tantam molem excrevit, ut penem equinum longe ſuperaverit.

Denique tribus in locis ex membro fungoſæ excreſcentiæ ortæ ſunt, quæ brevi in fœdiſſimos cancros abierunt.

Scrotum ipſum cancroſo ulcere fuit exeſum, atque teſticulus ſiniſter totus nudus, exulceratus, cancroſus ex ſcroto pependit.

Hinc miſer nec quiete jacere, nec præ dolore dormire, minus autem ambulare potuit.

Unde peſſimis his in circumſtantiis in noſtrum noſocomium ingerebatur.

Dum ego, & Dominus *Haffner* Chirurgus has partes inſpeximus, horruimus præ fœ-

ɛtore; teſticulus ſiniſter ex ſcroto propen-
.ens totus erat cancroſus, & major, quam
uo pugni viriles.

Nec penis, nec ſcrotum, nec teſticulus
udiorem adtactum tulerunt, etenim pro-
liit ilico copioſiſſimus ſanguis.

Æger præ debilitate ſæpius animi deli-
quium paſſus eſt; fœtor autem tantus fuit,
ut inter alios ægros hunc relinquere non
potuerimus, ſed cogebamur eum ſeparatim
ponere.

Sub initium quotidie unciam j. β. corti-
cis peruviani exhibui, ut hac ratione acri-
monia corrigeretur, corruptumque a ſano
ſecederet.

Verum quarto die æger corticem, qua-
cunque forma exhibitum, ulterius ſumere
renuit; neque inde vidimus levamen, aut
ullam mutationem; imo vires ægri magis
conciderunt, & appetitus deletus eſt.

Deſperato igitur hoc in caſu pilulas, &
fomentum ex cicuta tentare concluſi.

In principio ſtatim ter de die ſex pilu-
las præbui, & partes affectas fomento di-
ligentiſſime feci foveri.

Eadem veſpera remiſerunt dolores, & mi-
ſer ſponte cœpit dormire.

Altero die jam multa fruſta putrida ſe-
parabantur, penis detumuit, nec tantus fœ-
tor amplius aderat.

Tertio die omnia iterum fuerunt meliora.

Quarto die in omnibus cancroſis ulceribus pus bonum erat, penis pluſquam dimidiam partem ſuæ magnitudinis amiſit, teſticulus quoque minor, & mollior fuit, ulcera habuerunt pulchrum colorem, æger ſine paregorico dormivit, & cœpit appetere.

Octavo die penis ad naturalem fere magnitudinem rediit, partes cancroſæ erant multum emendatæ, pus ubique bonum eſſe continuavit, ex ſcroto magna fruſta ſeceſſerunt, teſticulus fuit mollis, & vix amplius ovum magnitudine adæquavit.

Duodecimo die omnia iterum erant meliora.

Decimo octavo die nil cancroſi amplius videri potuit; teſticulus naturalem molem, & mollitiem recuperavit, & illud, quod cancroſo ulcere depaſtum erat, recreſcere viſum eſt.

Scroti labia, optimi coloris, coire cœperunt; in pene, loco cancroſarum excreſcentiarum, jam plana, & puriſſima ulcera inveniebantur.

Omnes ægri actiones multo erant meliores, vires majores.

His igitur pilulis (eadem ſemper doſi) & fomento ex cicuta in trigeſimum diem continuavi, & tunc ſcrotum erat integre

ſa-

ſanatum, & ulcera penis multominora, nitida.

Æger autem quotidie circa veſperas ingrato pruritu per totum corpus vexabatur; hinc ne quid venerei, intra ſanguinem latitantis, alias triſtes tragædias luderet, remediis antivenereis reliquam curam perfeci.

Hoc in caſu pilulæ, & fomentum plus præſtiterunt, quam ſperare unquam licuiſſet.

Doctiſſimus caſtrenſis medicus *Kollmann*, Dominus *Leber* Chirurgus noſocomii civici, *Frater Abdon* Chirurgus apud fratres miſericordes in Leopoldina, aliique mei in hac arte amici, quos ad hunc ægrum videndum adduxi, celeres, & vix ſperandos effectus vehementer ſunt mirati.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

FOemina, 36. ann., ex cauſa ignota binas in colli parte ſiniſtra fiſtulas habuit, quæ tam numeroſos, & mirabiles ſinus produxerunt, ut dexterrimus Dominus *Haffner* ſtylo ſuo ad linguam, ſternum, & inter œſophagum, & aſperam arteriam ad oppoſitam colli partem potuerit penetrare; & quod magis erat mirandum, hi ſinus per totum thoracem diſtribuebantur.

Etenim dum in fiſtulas arte Chirurgica injectiones fiebant, ſenſit ægra, eas ex par-

te anteriore ad ſcrobiculum cordis, ex poſteriori autem ad lumbos uſque penetrare.

Quod optimus Chirurgus facile credidit; nam, ut hi ſinus replerentur, ſex unciis materiæ injiciendæ plerumque opus fuit.

Ad hoc malum percurandum tentavimus omnia, quæ nobis videbantur congrua, & & quæ auctores optimi ſimili in caſu commendarunt.

Verum omni omnino effectu caruimus, & poſtquam per integros ſex menſes variis decoctis, injectionibus, fomentis, aliiſque remediis miſeram fruſtra divexavimus, acceſſerunt ingentes dolores, & corpus cœpit contabeſcere.

Qua de cauſa ego, & Dominus *Haffner* concluſimus herbam cicutæ in hoc ſubjecto tentare.

Totum igitur collum, & dorſum fomento ex cicuta involvimus.

Bis quotidie Dominus *Haffner* in has fiſtulas, & ſinus vi leniſſima tenue infuſum cicutæ injecit.

Ægra vero mane, & veſperi ſumſit ſex pilulas.

Primo ſtatim die dolores mitigabantur, & ægra ſine opio dormivit, quod antea nunquam factum erat.

Tertio die advertit Chirurgus has fiſtulas jam minorem injectionis copiam recipere.

Deci-

Decimo die ægra bene habuit, & omnia videbantur ſanari.

Decimo quarto die vix amplius binæ unciæ poterant injici.

Ægra in dorſo tenſiones, ad ſternum ardorem, & in faucibus ſiccitatem conquerebatur.

Hinc ſuaſi, ut Chirurgus ab injectione infuſi cicutæ abſtineret, & ſolum decoctum hordei cum melle roſaceo leniſſima manu injiceret.

Hoc facto, intra octiduum omnia ſanata ſunt, & fiſtulæ firmas egerunt cicatrices.

Hæc fœmina dein adhuc ſex ſeptimanis in noſocomio morata eſt, & nequaquam vidimus malum recrudeſcere.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

VIr, cui ex quartana, ſubito ſuppreſſa, durities, unam ſpithamam longa, & ſemi ſpithamam lata, ex anteriore abdominis parte nata eſt, his ſolis pilulis, & interpoſitis quandoque purgantibus, ſpatio quatuor menſium in noſocomio integre curatus eſt.

Binos adhuc ſimiles caſus in meo noſocomio habui, quorum curatio his pilulis optime ſucceſſit.

Imò eædem pilulæ ſcirrhum hepatis ſolverunt, & inde natum icterum fugarunt; verum copioſum ſerum lactis ſimul potabatur.

Dum autem poſt febres intermittentes lien inflatur, & ſubſtantia ejus ſpongioſa redditur, tunc ſimiles pilulæ ad curationem parum conferunt; neque alia medicamenta juvant.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

IN viro quinquagenario, ex cataracta in ambobus oculis cæco, & in meo noſocomio ex acuta convaleſcente, pilulæ hæ tantum effecerunt, ut intra duos menſes non modo ſolus ambulare, ſed & objecta, & colores potuerit diſtinguere.

CASUS DECIMUS NONUS.

VIrgini, 22. ann., ex incipiente in utroque oculo cataracta, viſus adeo debilis factus eſt, ut jam citra ſummam adtentionem vix amplius ſola incedere potuerit.

Ex uſu autem harum pilularum intra binos, & dimidium menſes cataractæ penitus diſpulſæ ſunt, & viſus adeo bonus rediit, ut jam fila per ſubtiliſſimarum acuum fora-

foramina ducat, & neat accuratiſſime.

Dominus *Leber* hanc Virginem ad *Illuſtriſſimum* VAN SWIETEN adduxit, ut *Ipſe* hiſtoriam audiret, & videret effectum.

CASUS VIGESIMUS.

FOemina, 25. ann., ſtrumam ſcirrhoſam habuit, quæ non tantum anteriorem colli partem occupavit, ſed & in cavum pectoris penetravit, & reſpirationem fecit difficilem.

Uſu harum pilularum, ſpatio quatuor menſium ſtruma partim ſuppuratione, partim benigna reſolutione conſumta eſt, & reſpiratio reddebatur liberrima.

Simul ſanatum eſt profundum, & malignum in femore ſiniſtro ulcus, quod hucuſque omnium medicamentorum viribus repugnavit, & diligentiſſimum mei noſocomii Chirurgum *Haffner*, ultra ſemi annum defatigavit.

Hæc ſunt experimenta, quæ ego integro cum ſucceſſu inſtitui; alia quidem plura poſſem recenſere, verum, quoniam ad finem perducta non ſunt, ea potius ſilentio prætereunda putavi.

Ne autem mea ſolummodo tentamina adducantur, & ne ego ſolus *Cicero* pro domo mea videar, alia quoque, a *Viris* in arte

arte digniſſimis facta, paucis juvabit enarrare.

Erant tres ſorores, quarum binæ a glandulis colli tumidis, & ſcirrhoſis ſuffocatæ ſunt, tertiam autem *Illuſtriſſ. noſtræ Facultatis Præſes Baro* VAN SWIETEN his pilulis ſervavit, reſtituit.

In ſimili caſu, ubi omnia fere artis auxilia fruſtra ſunt exhauſta, & ubi ipſa vis electrica ſine effectu fuit adhibita, *Perilluſtris, ac celeberrimus Archiater* KESTLER ex uſu harum pilularum egregium quoque effectum habuit; & nullum unquam malum ſymptoma obſervavit, longo licet tempore quotidie ægræ ſuæ triginta pilulas, quarum quælibet duorum granorum fuit, exhibuerit.

In noſocomio militari, hic Viennæ in Leopoldina ſito, erat miles, cui ex parotide dextra ſcirrhus tantæ molis excrevit, ut totam ejus lateris faciem ad oculum uſque occuparit.

Scirrhus hic ſummo dolore, colore livido, & ſubnigro, aliiſque peſſimis ſignis tetrum cancrum minitabatur, & inde timendam tabem.

Doctiſſimus medicus caſtrenſis *Joannes Kollmann*, qui huic noſocomio præerat, meas pilulas tunc in uſum vocavit, & externe appoſuit fomentum ex cicuta.

Quo

Quo facto, non ſolummodo cancri minas brevi ſuppreſſit, ſed & tumorem ſcirrhoſum fere totum intra aliquot ſeptimanas diſſipavit.

Bonus miles, exiguas ſcirrhi reliquias flocci faciens, jam non amplius in noſocomio morari voluit, unde ceteroquin ſaniſſimus adivit exercitum.

Nobiliſſima matrona occultum cancrum in ambabus mammis per tres annos celavit.

Tandem dolores facti ſunt nimium vehementes, hinc inde in mammis tubera livida prodierunt, quæ peſſimam cancri exulcerationem præſagiebant.

His commota Expertiſſimum hujus civitatis medicum practicum *Joſephum Pöck* advocavit, eique ſuum malum detexit; qui his viſis ſtatim concluſerat meas pilulas adhibere; quibus id effectum eſt, ut intra tres ſeptimanas non tantum omnes dolores ceſſaverint, ſed & color ſubniger, & lividus diſparuerit, redieritque color naturalis.

Poſt aliquot dies tubera receſſerunt.

Seſqui menſis ſpatio mammarum durities in ſuperficie cepit molleſcere.

Poſt binos menſes magna duritiei portio in minores moleculas dividebatur, quæ dato purgante evanuerunt, & mammarum moles imminuta eſt.

Hæc

Hæc matrona, viſo tam præclaro effectu, diligentiſſime, & ſumma cum confidentia has pilulas aſſumſit; atque teſtata eſt, quod non tantum in mammis ſentiret levamen, ſed quod etiam a vomitu, & cardialgia, qua antehac aliquoties de die vexabatur, ut & a doloribus rheumaticis, quibus frequenter fuit ſubjecta, ex uſu harum pilularum eſſet libera.

Optimo in progreſſu hujus experimenti morbus acutus inflammatorius ſupervenit, qui lethalis fuit.

Sanguis, in morbo acuto aliquoties e vena miſſus, ſemper lardaceus, & valde denſus fuit; hinc non eſt, cur quidam timeant, has pilulas ſanguinem in putridum liquamen convertere.

Per plures ſeptimanas hæc matrona quotidie triginta pilulas aſſumſit, nec unquam quid mali inde conqueſta eſt.

Ferdinandus Leber, chirurgus noſocomii civici, qui non ſolum ob egregiam ſuam in chirurgia experientiam, & dexteritatem, ſed & ob promptum erga pauperes æque, ac divites officium ſummopere eſt laudandus, his pilulis multa quoque experimenta fecit.

Pertinaciſſimos ſcirrhos in diverſis corporis partibus reſolvit.

Can-

Cancros plurimos non modo in mammis, ſed & in facie, ad oculos, naſum &c. emendavit, & quoſdam integre curavit.

Omnes ſuos ægros ſub cura *Illuſtriſſimo* VAN SVVIETEN oſtendit, ut Is certus eſſet de effectu.

Idem *Leber* in variis oculorum vitiis has pilulas bono cum effectu adhibuit, in malis autem inveteratis plerumque fruſtra fuit. Tentare tamen licet.

Nihilominus mecum obſervavit Dominus *Leber*, quod omnes ii, qui in cataracta, aut alia humorum in oculis inſpiſſatione his pilulis uſi ſunt, ſub uſu pejores non ſint facti, licet curam non receperint.

Hinc ſimilibus malis hæ pilulæ ſaltem limites ponunt, & experientia docuit, quod tunc binæ, mane, & veſperi ſumtæ, ſufficiant.

Effectus autem quandoque valde tardus eſt, & tertio, quartove menſe primo fit ſenſibilis; hinc non ilico eſt deſperandum, ſi intra paucas ſeptimanas ab his pilulis nil mutatur.

Dum hæc ſcribo, me accedit fœmina (30. aliquot ann.) quam doctiſſimus, ac dexterrimus noſocomii ad *S. Marcum* Chirurgus *Rechtberger* tribus abhinc menſibus ad me miſit.

Hæc

Hæc ab aliquibus annis ſcirrhum in mamma ſiniſtra habuit, qui uſu diverſorum medicamentorum cœpit vehementer dolere, & minitari cancrum.

Re bene conſiderata ſtatim ter de die exhibui tres pilulas.

Intra paucos dies ſedabantur dolores; ſcirrhus autem immutatus perſtitit.

Senſim pilularum doſin auxi, donec ægra octodecim per diem aſſumſit; hac ratione in undecimam ſeptimanam continuatum eſt, & tunc nullam adhuc mutationem in ſcirrho inveni.

Hinc ego de effectu dubitavi; ægra tamen contenta, quod dolores ſilerent, pilulis diligentiſſime uſa eſt.

Decima tertia ſeptimana ſcirrhus cœpit emolliri, in partes dividi, & tam ſubito fundi, ut ſpatio decem dierum vix amplius $\frac{1}{12}$ ſuperſit, & quod ſuperſtes tangitur, molle eſt, & paſtaceum.

CAPUT

CAPUT III.

COROLLARIA.

Corollar. 1.) EX his colligitur, e ſucco cicutæ, lento igne inſpiſſato, parari remedium maxime innocuum, quod in omni temperamento, ætate, ſexu, &c. ad ſatis magnam doſin poteſt exhiberi.

Corollar. 2.) Hoc remedium nullam corporis actionem, ſecretionem, aut excretionem turbat.

Corollar. 3.) Agit modo inſenſibili, nec alvum, nec vomitum, nec urinam, nec ſudorem movet.

Corollar. 4.) Indurata, & ſcirrhoſa in iis etiam caſibus reſolvit, ubi alia medicamenta, maxime penetrantia, nihil efficiunt. Eſt igitur medicamentum ſumme reſolvens.

Corollar. 5.) Quæ non reſolvit, ea plerumque ad benignam ſuppurationem redigit.

Corollar. 6.) Cancro ponit limites.

Corollar. 7.) Acre cancroſum emendat, fœtorem diſpellit.

Corollar. 8.) Ichorem cancroſum in bonum pus convertit.

Corollar. 9.) Sedat dolores.

Corollar. 10.) Cancrum curat.

Corollar. 11.) Ulcera alias inſanabilia ſanat.

Co-

Corollar. 12.) Fiſtulas, & ſinus, ad omnia alia remedia rebelles, claudit, conſolidat.

Corollar. 13.) Tumores ædematoſos uſu externo diſſipat.

Corollar. 14.) Viſum, cataracta nondum inveterata, demtum quandoque reſtituit.

Corollar. 15.) Incipientes cataractas aut ſolvit, aut earum progreſſum ſaltem impedit.

MONITA USUS DOCUIT.

1. FOeminas, quæ ſcirrho, aut cancro in mammis laborant, omne manuum exercitium, & celeriorem corporis motum debere evitare.

2. Aerem tamen ruſticanum, & leniorem in illo motum curam accelerare.

3. Nocere iram, triſtitiam, & ſubitum terrorem.

4. Nocere acida, vinoſa, auſtera, & farinacea, cruda, non fermentata.

5. Nocere in ſcirrho inveterato, & cancro omnem adtritum, frictionem, & preſſionem.

Hinc duræ, & anguſtæ thoraculæ, & aſpera induſia ſunt vitanda.

6. No-

6. Nocere violentam tuſſim : etenim ea cancrum excitat, aut reddit pejorem, producit hæmorrhogias, vires debilitat, & hac ratione curam retardat, & fere impoſſibilem facit.

Fœminæ, quæ difficilem habent reſpirationem, & anhelant, atque inter tuſſiendum in cancroſa, aut ſcirrhoſa mamma acutiſſimos dolores ſentiunt, mammamque quaſi chorda violentiſſime conſtringi, & tuſſi intra pectus trahi putant, plerumque habent pulmones ſcirrhoſos, & ea in parte cum pleura firmiſſime concretos.

Hinc cura difficilior, & fere impoſſibilis.

Experientia didici has pilulas phthiſicis nullomodo obeſſe, nec impedire ſputa, ſed ea potius promovere.

QUÆSTIONES.

IN multis caſibus ſolum ſuccum cicutæ in pilulas redactum hucuſque tentavi, ut hoc modo accurate experirer, quid hic ſolus, & ſimplex poſſet præſtare.

Verum quandoque vidi effectum eſſe celerem, quandoque admodum tardum : unde quæritur, an in tarda hujus medicamenti actione non poſſit externis remediis effectus diverſa ratione accelerari.

Quæ-

Quæſtio 1. Annon conveniret aliquoties per diem ad partem affectam calidos vapores decocti cicutæ adplicare?

Quæſtio 2. An fors eſſet utilius, ſi cataplaſma ex cicuta paratum læſis partibus continuo applicaretur?

Plura experimenta demonſtrarunt ſimile fomentum in his circumſtantiis valde utile eſſe.

Sunt tamen ægri, qui hoc nudæ cuti applicatum ferre non poſſunt, hinc:

Quæſtio 3. Annon præſtaret horum ægrorum cutim emplaſtro diapompholygos tegere, & tectam tali cataplaſmate fovere?

Quæſtio 4. An, dum ſcirrhum adhuc irritare licet, non prodeſſet, ſi emplaſtrum de cicuta, de ladano, aut de galbano apponeretur?

Quæſtio 5. Annon requiritur, ut ſub uſu pilularum ægris, quorum vires id ferre videntur, ſæpius detur purgans? etenim materies ſoluta, nulla ſenſibili evacuatione, educitur.

Tentamina, circa hanc quæſtionem in aliquibus ægris facta, ſimile quid ſuadere videntur; interim tamen neceſſitas id non poſtulat.

Quæſtio 6. Si caſus obvenirent, in quibus acre cancroſum admodum profundas egit radices, omneſque humores corrupit, & ſolida

ſolida adeo debilitavit, ut hæ pilulæ ſolæ haud ſufficerent; an tunc non opporteret corticem peruvianum his jungere? ut hac ratione ex utriuſque virtute pararetur medicamentum, quod omni indicationi faceret ſatis.

Neceſſe eſt igitur, ut quivis Medicus ſymptomatibus ſupervenientibus ſingulari ſua induſtria, & judicio obveniat.

His præmiſſis, jam omnes, & ſingulos Medicos oro, ut hoc extractum, quacunque data occaſione, tentent, & adhibeant; ſed obſecro ſimul, ut omne præjudicium, omneque invidiarum genus deponant: etenim cogitent ſimilia ſalutem proximi adtinere.

Si ex uſu quid ſiniſtri experiantur, inquirant ſedulo, an id ex nimia mali vehementia? an ex errore, ab ægro, aut adſtantibus comiſſo? an ex ipſo medicamento proficiſcatur? Nec ilico ſine omni judicio, & diſquiſitione remedium, tanquam nocivum, aut iners condemnent; ſi vero noverint meliora, ea non vellem, in favorem hujus remedii, negligerent.

Reimprimatur. F. Joannes Dominicus Piſelli Provicarius Generalis S. Officii Taurini.

V. Janolius Med. Facult. Pr. ac Reg.

V. Se ne ne permette la Riſtampa

Galli per la Gran Cancelleria.

ANTONII STÖRCK,

SACRÆ, CÆSAR. REG. APOST. MAJESTATIS CONSILIARII AULICI, ARCHIATRI, ET IN NOSOCOMIO CIVICO PAZMARIANO PHYSICI,

LIBELLUS SECUNDUS,

QUO CONFIRMATUR,

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI; SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN MULTIS MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATU IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

Digitized by Google

AUGUSTISSIMÆ

ROMANORUM

IMPERATRICI

MARIÆ THERESIÆ,

&c. &c. &c.

DOMINÆ,

SUÆ CLEMENTISSIMÆ.

Digitized by Google

AUGUSTISSIMA ROMANORUM

IMPERATRIX.

S*Umma* TUA *Clementia , qua primum de cituta libellum accepiſti, me incitavit ad hunc laborem ulterius continuandum , perficiendum .*

Nova itaque tentamina cum ea-dem planta inſtitui, morborum hi-ſtorias, & curationes magna diligen-tia adnotavi, & ex his ſecundum hoc volumen compoſui.

Valde utilia continentur, & de-monſtratur evidenter, poſſe diriſſi-mos morbos ſola cicuta levari, cu-rari.

Multi nunc ſervantur ægri, qui ſine hoc remedio interiiſſent.

Cum vero omnia TIBI AUGUS-TISSIMA DOMINA, *ſint grata, quæ in emolumentum reipublicæ fiunt, ſpem habeo, fore, ut & hocce opuſcu-lum,* TUÆ MAJESTATI *ſacrum, benigne recipias.*

PRÆ-

PRÆFATIO.

QUO ſæpius cicutam ægris exhibeo, eo majorem ſemper in hac planta virtutem, & efficaciam admiror.

Innumeri fere ſunt morbi, in quibus optime convenit, conducit.

Nihilominus nequaquam opus eſt, ut multa cicutæ encomia hic reçitem, cum ipſa experimenta, accuratiſſime inſtituta loquantur.

Gratulabar mihi frequenter, & gaudebam multum, dum vidi, ægros ab aliis, pro perditis habitos jamque fato relictos, mea cicuta revixiſſe, & convaluiſſe integerrime.

Quidne homini ſanitate charius?

Impendam propterea omne tempus, quod mihi a labore neceſſario ſuperfuerit, ad eruenda, & detegenda talia remedia, quæ morbos graves, & cu-

ratu ſumme difficiles debellarent, fugarent.

Nec inani felicis ſucceſſus ſpe alor.

Nil tamen, quod temerarium foret, audebo: ſed omnia & in brutis, & in me experiar, antequam ea homini ægrotanti præbuero.

Et hac ratione ero tutus, ſecurus.

CAPUT I.

VAriæ inter Medicos, & Botanicos ortæ ſunt lites de cicuta, quam ego ad extractum faciendum adhiberem.

Deſcriptionem ex *Moriſono* dedi ſatis claram.

Hinc tantum paucis nunc adnoto: meam cicutam eſſe *cicutam majorem*, *vulgarem*, *maculatam*, *fœtentem*.

Linæus eam habet ſub nomine *conii* ſeminibus ſtriatis. Vide ſpecies plant. pag. 243. N. 1.

Mathiolus eam deſcribit pag. 772.

C. *Bauchin.* pag. 160. *Tabern.* pag. 1170.

Cicutariam majorem, vulgarem eam vocat *Cluſius* hiſt. 2. pag. 200.

Ad extractum faciendum optime colligitur, antequam pandantur flores.

Radix autem ad extractum non adhibetur; verum reliqua tota planta.

Succus expreſſus in vaſe terreo, vitrato, lento igne, & ſæpius agitando coquitur ad ſpiſſi extracti conſiſtentiam.

Rogo autem, ne pharmacopœi nimium ſint ſolliciti in depurando hoc ſucco; amo enim potius, ut ſit craſſum, fere pulpoſum extractum.

Ex decocto herbæ ſiccæ poteſt quidem parari extractum, dum ex recenti haberi non poteſt.

Verum longe minus efficax eſt.

Doleo ſummopere, centenas aliquot libras extracti cicutæ, ex herba ſicca parati, me inſcio, Vienna in alias regiones eſſe tranſmiſſas; etenim effectus neque adeo bonus, neque ita velox eſſe poteſt, ut ab extracto ex ſucco, recenter expreſſo, parato.

Hæc herba omnibus Pharmacopœis erat ſuſpecta, viroſa; hinc ſub initium nolebant ſufficientem, quam petii, copiam, parare.

Dum vero viderunt, pilulas in omnes regiones deſiderari, defecit eis herba recens.

CAPUT II.

CASUS I.

ANcilla, 22. annorum, a primis ſuæ ætatis annis ſcirrhoſis glandularum circa aures, & maxillam tumoribus laboravit; quinquennio autem abhinc oriebatur tumor ma-

magnus, qui ſe ex gena ſiniſtra per totum ejuſdem lateris collum uſque ad claviculam extendit, & ſemper lapidis inſtar durus, & indolens fuit.

Ultimo triennio hicce tumor mole caput viri ſenſim adæquavit. Glandulæ ſubaxillares quoque induratæ ſunt. Præterea dextrum colli latus quindecim ſcirrhi, quorum minimus ovo gallinaceo par erat, occuparunt, mamma utraque ſcirrhoſa quoque facta eſt.

Quamvis hæc fœmina eſſet valde defœdata, luem tamen veneream contraxit.

Deferebatur ideo ad noſtrum noſocomium.

Decoctis antivenereis, & purgantibus, dulci mercurio miſtis, morbum tunc aggreſſus fui, unde quædam luis venereæ ſymptomata mitiora fiebant.

Quum autem hæc cura nimium tarda mihi videbatur, dedi mercurium ſublimatum corroſivum, in ſpiritu frumenti ſolutum, præter decoctum ſaturatum, & copioſum radicis bardanæ.

Hac ratione morbus venereus ſpatio quinque ſeptimanarum optime curatus eſt.

Verum circa tumores ſcirrhoſos nil mutatum fuit, niſi quod in mamma dextra major dolor adverteretur.

Curata igitur lue venerea ad ſcirrhos diſſolvendos volui tranſcendere, aſt fœmina

noluit amplius in noſocomio morari, firmiſſime perſuaſa, quod nullum foret medicamentum, quod tumores adeo magnos, & annoſos ſolveret.

Quapropter dimittebatur. Verum vitæ lubricæ aſſueta ſibi ſufficienter cavere non potuit, unde in crimine deprehenſa, ad carceres ducebatur.

Incidit tunc in febrem continuam, & denuo ad noſtrum noſocomium translata eſt.

Sumtis remediis antiphlogiſticis intra quindecim dies ex hoc morbo convaluit.

Amavit poſtea potius remanere in noſocomio, quam iterum ad carceres deduci.

Hinc optimam nactus ſum occaſionem cicutæ vires experiundi.

Externe in principio nil adplicui, ut viderem, an uſu ſolo interno in hos pertinaces tumores cicuta quid poſſet.

Propinavi mane, & veſperi pilulas quatuor, quarum quælibet habuit pondere grana duo.

Poſt quinque dies, jam omnes tumores erant magis mobiles, & tumor magnus ex latere colli ſiniſtro tangebatur multo mollior.

Vidi igitur cicutam ſolo uſu interno eſſe admodum efficacem, & præſtare talia, quæ a fortiſſimis mercurialibus nequaquam poterant effici.

Ut tamen curationem facerem celeriorem, externe omnes tumores emplaſtro de cicuta texi, & huic impoſui cataplaſma ex herba cicutæ paratum, auxique doſin pilularum.

Decimo die tumor magnus erat multo minor, mollior, idem in utraque mamma vidi.

Reliqui autem ſcirrhi, quamvis molliores, minores tamen facti non ſunt, & erant in ſuperficie inflammati, dolentes.

Decimo ſeptimo die tumor in parte colli ſiniſtra erat multo minor, mamma utraque mollis, mobilis, reliqui plurimi ſcirrhi in ſuppurationem abire cœperunt.

Ægra ſumſit ſex pilulas mane & totidem veſperi, quarum quælibet habuit grana quatuor.

Vigeſimo quarto die quidam ſcirrhi jam erant in pus ſoluti, cutis tamen arte non ſcindebatur, quoniam rupturæ erat proxima. Colli tumor, & mammæ erant multo minores.

Sequentibus diebus, quidam tumores rupti ſunt, & fuderunt pus bonum, copioſum; nihilominus emplaſtrum de cicuta, & cataplaſmata ſedulo applicata ſunt.

Trigeſimo ſexto die in aliquibus locis omnis tumor abfuit, & quibuſdam in partibus cutis rupta jam iterum cœpit coaleſcere,

ſcere, colli, & mammarum ſcirrhoſi tumores $\frac{2}{3}$ erant diminuti.

Dedi dein quater per diem pilulas quinque, granorum quatuor, nec amplius auxi doſin.

Et hac ratione uſu emplaſtri, & cataplaſmatis de cicuta, & uſu extracti cicutæ ſpatio trium fere menſium hæc fœmina integre curata fuit. Collum, & mammæ redierunt ad ſtatum naturalem, & fœmina, antehac turpis, & difformis ſat formoſa facta eſt.

Menſes debito tempore, & ſufficienti copia ſemper fluxerunt, & iis fluentibus medicamenta cum euphoria continuata ſunt.

Bis toto curationis tempore datum eſt purgans antiphlogiſticum, quoniam alvus erat ſegnis.

Uſu extracti cicutæ nullæ prorſus in corpore turbationes obſervatæ ſunt, ægra ſemper appetiit, robuſta fuit, nec de ullo dolore conquerebatur.

Lætabar multum, dum vidi morbum adeo rebellem, & pertinacem ſola cicuta facillime eſſe curatum.

Et quum toto curationis tempore hæc ægra honeſte, & pie ſe geſſit, promiſitque vitæ perpetuam continuationem, feci, ut adhuc in noſocomio ſui criminis abſolveretur, & donaretur libertate.

CA-

CASUS SECUNDUS.

FŒmina, 36. annorum, ad noſtrum noſocomium ſuſcipitur propter mammæ ſiniſtræ tumorem ingentem, & duritiem valde dolentem.

Dum mammam bene conſideravi, inveni eam capite infantis multo majorem, duram, immobilem, in tubera livida, ſubmollia, & admodum dolentia elevatam, venæ erant varicoſæ, & brachium ſiniſtrum tumuit, & præ dolore non potuit moveri.

Externe tunc molliſſima linteamina applicui, ut omnis affrictus evitaretur, interno pro remedio dedi extracti cicutæ mane, & veſperi grana duodecim præter infuſum hederæ terreſtris.

Quarto die, quo hæc ægra his remediis utebatur, mamma tota fuit mollior, aſt tubera erant majora, & ichorem ſudarunt. Dolores præterea fuerunt magni, & noctes debebant opio pacari.

Septimo die eadem erant ſymtomata, dedi tunc mane, & veſperi extracti cicutæ grana octodecim.

Nono die tria mammæ tubera rupta ſunt, & exiit materies ſubfuſca, copioſa, fœtens, & mammæ moles concidit, & dolores remiſerunt.

Un-

Undecimo die copioſus ichor fœtidus effluxit, dolores autem erant mites, color mammæ rutilus, nullus aderat livor.

Dedi mane, & veſperi ſcrupulum unum extracti cicutæ.

Decimo quarto die ulcera dederunt copioſiſſimum ichorem; mammæ moles fuit minor, ægræ autem vires multum diminutæ ſunt, ſubinde advertebatur horror per totum corpus, & ſubſequebatur pulſus celerior, ſitis, & calor.

Diminui igitur doſin extracti, & tantum grana decem mane, & totidem veſperi exhibui; verum dedi præterea corticis peruviani ſelecti drachmam unam omni trihorio diei.

Decimo ſexto die horrores erant minus frequentes; ichoris loco prodiit pus, vires autem manſerunt adhuc debiles, & ægra ſitivit. Iiſdem remediis adhucdum continuavi.

Vigeſimo primo die nullus amplius horror advertebatur, vires auctæ ſunt, & rediit appetitus; pus ex mamma profluens erat bonum, mammæ color fuit fere naturalis. Tumor autem ſuperſtes erat adhuc valde durus, nequaquam vero dolens.

Eadem ratione adhuc per ſex dies continuavi, verum omnia manſerunt in eodem ſtatu.

Unde

Unde vigeſimo ſeptimo die dedi iterum mane, & veſperi grana octodecim extracti cicutæ, & bis per diem drachmam unam corticis peruviani, externe autem tunc applicui cataplaſma ex lacte, & cicuta paratum, & mammæ cavitates linteis carptis, infuſo cicutæ madidis, repletæ ſunt.

Trigeſimo ſexto die vires erant bonæ, color mammæ naturalis, in ulcere pus bonum, appetitus magnus, ſomnus tranquillus. Abſtinui a cortice peruviano, & ſola cicuta iterum uſus fui. Dedi mane, & veſperi ſcrupulum unum extracti cum aliquot unciis infuſi flor. ſamb. fol. veron. heder. terreſt.

Quinquageſimo die moles mammæ fuit multo minor, pus bonum, dolor autem erat ſubinde adeo acutus, ut noctes, dato licet opio, inquietæ fuerint.

Verum obſervavi poſt magnos tales dolores copioſiſſimum ſerum ex ulcere fluxiſſe, & tumoris molem eſſe imminutam.

Dedi tunc drachmam extracti cicutæ per diem, externis fomentis ex cicuta ſedulo continuavi.

Sexageſimo quarto die mammæ ulcus copioſiſſimum ſerum fudit, labia autem, quæ hucuſque erant valde rebellia, craſſa, calloſa, reflexa, cœperunt emolliri, fundi, & partim pure conſumi, vires manſerunt bonæ.

Auxi

Auxi extracti doſin, & exhibui quotidie grana octuaginta.

Mammæ ulcus copioſiſſimo ſero ſemper ſtillavit, pus autem bonum tunc viſum non eſt; verum neque fœtor obſervabatur.

Septuageſimo die ægra ſiccitatem pectoris, & tuſſiculam inanem conquerebatur, mammæ autem, & labiorum moles multo minor fuit, dolores per vices erant admodum vehementes, & vires iterum decreſcebant, & aderat ingens fœtor.

Denuo igitur ad corticem peruvianum confugi, & dedi quotidie unciam dimidiam corticis, & drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Præterea juſſi, ægra biberet copioſum ſerum lactis, aut decoctum ſaturatum radicis althææ, glycyrrhizæ.

Labia texi emplaſtro de cicuta, ulcus autem implevi infuſo leni cicutæ, cujus libræ uni addebantur drachmæ duæ aceti lithargyrii.

Vires ſenſim iterum auctæ ſunt, tuſſicula deſiit, nimius ichoris fluxus minuebatur, & pus in ulcere bonum comparuit, dolores autem ſubinde erant vehementes, & ſomnus debebat opio conciliari.

Octuageſimo quarto die ægra ſat bene ſe habuit, labia ulceris erant minora, mobilia, doloris expertia, ulcus mammæ mundum,

dum, durities minor, dolores exigui, vires ſufficientes, appetitus bonus.

Dedi tunc ſcrupulos duos extracti cicutæ per diem, & drachmas duas corticis peruviani præter copioſum ſerum lactis, & decoctum emolliens; externa remedia non ſunt mutata.

Nonageſimo die mammæ moles fuit multo minor, labia læte rubebant, & erant flaccida, ulcus dedit pus bonum.

A cortice peruviano tunc abſtinui, & dedi drachmam integram extracti cicutæ.

Centeſimo die omnia iterum erant meliora, pus bonum, vires ſufficientes, noctes tranquillæ.

Dedi dein ſcrupulos quatuor extracti cicutæ, & reliqua omnia ſedulo continuata ſunt.

Centeſimo decimo quarto die labia erant ſordida, copioſum ſerum ex ulcere fluxit; verum mammæ moles fuit minor, dolores pauci, vires bonæ.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ per diem, toti autem ulceri, & labiis impoſui cataplaſma ex cicuta paratum.

Intra quatuor dies ex labiis magna fruſta ceciderunt, ulcus dedit copioſiſſimum ichorem, unde mammæ, & labiorum tumor citiſſime diminutus fuit.

Ve-

Verum ægræ vires proſternebantur, & nova iterum febricula orta eſt, & ſæpius advertebantur horripilationes.

Hinc dedi iterum corticis peruviani unciam dimidiam per diem, & ſcrupulum unum extracti cicutæ, labiis impoſui emplaſtrum de cicuta, & ulcera replevi linteis carptis infuſo leni cicutæ, & aceto lithargyrii madidis. Præterea ſerum lactis copioſum, & decoctum radicis althææ, & glycyrrhizæ datum eſt.

Centeſimo trigeſimo die paucum ex ulcere ſerum prodiit, pus autem bonum aderat, & copioſum, labia erant parva, rutila, indolentia, vires meliores.

Eadem amen corticis doſi continuavi, cicutæ autem exrracti drachmam dimidiam exhibui, remedia externa adhuc eadem adhibebantur.

Centeſimo trigeſimo ſexto die omnia erant meliora, vires bonæ, noctes tranquillæ.

Corticis peruviani doſin tunc diminui, & dedi drachmas duas, extracti autem cicutæ dedi drachmam unam cum copioſo ſero lactis, externa remedia continuata ſunt.

Centeſimo quadrageſimo ſecundo die ægra bene habuit, labia fundebantur, & mera ſpongioſa ſubſtantia videbatur ſupereſſe.

Reliqui tunc corticem peruvianum, & ſolo extracto cicutæ, & copioſo ſero lactis

ctis uſus ſum, externe eadem remedia applicui.

Centeſimo quinquageſimo die omnia iterum erant meliora, minora, pus in ulcere bonum, vires bonæ, dedi ſcrupulos quatuor per diem de extracto cicutæ, & externe cataplaſma ex ſola cicuta applicui.

Centeſimo ſexageſimo die labia fuerunt exigua, fere cuti æqualia, durities fere omnis evanuit, vires conſtabant, dolores vix obſervabantur.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti quotidie, & cataplaſma ex cicuta ſedulo appoſui per diem, noctu autem emplaſtrum de cicuta.

Centeſimo ſeptuageſimo die ulcus erat planum, omnis enim tumor, omnis durities abiit, labia erant penitus conſumpta.

Per triduum adhuc applicui cataplaſma ex cicuta, & eandem extracti doſin continuavi.

Dein vero, quum omne durum eſſet conſumptum, & quoniam copioſum ſerum ex ulcere, quamvis puro, fluxit, externe tantum applicui lintea carpta leniſſimo infuſo cicutæ madida, interne autem dedi ter de die drachmam dimidiam corticis peruviani, & mane, ac veſperi grana ſex extracti cicutæ; juſſi præterea, ut copioſum ſerum lactis ægra biberet.

Glan-

Glandulæ ſubaxillares, quæ etiam erant ſcirrhoſæ, eodem ferè tempore evanuerunt, tria tantum ſupererant tubercula, piſo fere æqualia.

Brachium, quod prius præ dolore moveri non poterat, jam erat ſatis mobile, & vires bonæ.

Sexto die cœpit ex margine ulceris cuticula alba prodire, quæ ſe ſe ſenſim verſus centrum extendit, promiſitque ulceris conſolidationem.

Decimo quarto die uſu eorumdem tam externorum, quam internorum remediorum, ulcus tenui cuticula jam fere clauſum erat; verum hæc cuticula hinc inde iterum rumpebatur, & exſtillavit ſerum acre.

Dedi igitur purgans ex rhei drachma dimidia, ex ſcammonii granis octo, & ex quindecim granis ſalis polychreſti.

Alvus inde ſexies copioſe mota eſt, & ægra bene habuit.

Altero a purgatione die eandem iterum doſin corticis peruviani, & extracti cicutæ exhibui, & externe adhuc leniſſimum cicutæ infuſum applicui.

Nata eſt firmior cuticula, quæ tamen hinc inde adhuc erodebatur a materie acri tranſſudante.

Hinc poſt octiduum idem purgans ægræ iterum datum fuit.

Dein

Dein vero corticem peruvianum, & cicutæ extractum in eadem doſi continuavi, & externe applicui unguentum nutritum.

Spatio viginti dierum firma nata eſt cicatrix, & mammæ nullum ſupererat veſtigium, atque omnes, qui hanc fœminam viderunt, credebant, mammam fuiſſe reſectam.

Abſtinui dein ab omni medicamento, & fœminam per 14. dies in noſocomio retinui, ut viderem, an denuo malum reverteretur.

Verum ægra optime movit brachium, & ulcus manſit firmiſſime clauſum.

Dedi dein adhuc idem purgans, & poſt tres dies ſaniſſimam dimiſi.

Dum mihi egit gratias, rogavit ſimul, ut darem licentiam me adeundi, dum quid in mamma adverteret, conceſſi hoc facillime, verum jam ſex menſes præterlapſi ſunt, & fœmina non rediit.

Dominus *Haffner*, egregius mei noſocomii Chirurgus, ſumma cum ſedulitate, attentione, & experientia huic fœminæ ſuccurrit, & remediis externis ſecundum rationem, & ſymptomata optime applicatis, plurimum ad curationem contulit.

CASUS

CASUS TERTIUS.

HOmo, 27. annorum, a longo tempore fœdum cancroſum ulcus in regione lumbali ſiniſtra habuit, hoc ulcus repſit continuo in latum, & profundum, & jam cœpit lumborum vertebras arrodere. Præterea fungi cancroſi undequaque propullularunt.

Poſtquam diverſi, & optimi Chirurgi remedia maxime convenientia incaſſum tentaſſent, æger noſtrum noſocomium acceſſit. Doctiſſimus Chirurgus *Haffner* remediis primo lenioribus, dein cauſticis, tandem ferro, & igne conabatur fungoſum cancrum conſumere, ulcus depurare, & claudere. Ego remedia, ſanguinis maſſam depurantia, quæ maxime conducerent, præſcripſi. Subinde per unum, alterumve diem quidquam nobis videbamur proficere; verum mox prius malum rediit, & quandoque fuit deterius.

Unde omnia fruſtra tentari vidimus.

Cortex peruvianus, qui alias mira præſtitit in ulceribus putridis, magna doſi & longo tempore datus, nil effecit.

Quapropter cataplaſma ex cicuta externe appoſuit Dominus *Haffner*, & ego juſſi, æger aſſumeret mane, & veſperi grana novem

'em extracti cicutæ, & copioſum decoctum hordei, vel ſerum lactis biberet.

Æger antehac erat macilentus, debilis, t cachecticus, & circa veſperas habuit horrorem, febrem, & dein ſudorem copioſum, defatigantem.

Verum nunc intra aliquos dies cœpit appetere, quiete dormire, & in ulcere pus bonum comparuit.

Octavo die juſſi, drachmam dimidiam extracti cicutæ aſſumeret, externe cataplaſma ſedulo renovatum eſt.

Duodecimo die ulcus erat purum, fungi cancroſi mobiles, flaccidi, nullo modo dolentes, circa vertebras quædam oſſium fragmenta ſeparabantur.

Decimo ſeptimo die nulla amplius ad veſperas horripilatio obſervabatur, æger bene dormivit, nec ſudavit, & vires quotidie auctæ ſunt, in ulcere erat pus laudabile, e fungis circa ulceris margines copioſum ſerum fluxit.

Vigeſimo die ex vertebris arroſis plurima granula oſſea ſeparata ſunt; hinc inde in ulcere incipiebat formari cicatrix, quoniam autem fungi erant flaccidi, nullo modo dolentes, & quoniam nimis lente conſumebantur, & hac ratione ulceris conſolidationem impediverunt, Dominus *Haffner* eos cultro reſcidit.

Æger nullum inde dolorem ſentiebat; medicamenta interna externaque continuata ſunt.

Vigeſimo quinto die undequaque ex ulceris margine naſcebatur cuticula, & hac ratione ulcus in ſanationem vergebat, color aderat læte ruber, pus bonum, paucum.

Vires ægri erant bonæ, appetitus bonus, noctes tranquillæ, alvus liberrima.

Externa, internaque remedia continuata ſunt.

Trigeſimo die ulcus jam fere totum erat clauſum, nec ulli amplius fungi creſcebant; æger optime habuit.

Quadrageſimo die ulcus firmam habuit cicatricem, & æger ſanus videbatur.

Nihilominus adhuc per quatuordecim dies mane, & veſperi dedi grana ſex extracti cicutæ, & multum ſerum lactis, ut hac ratione omne acre, & cancroſum ex ſanguine ſepararetur.

Poſtea dedi purgans, & hominem ſanum dimiſi.

CASUS QUARTUS.

FOemina, 36. annorum, ulcus fœdum in tibia dextra a pluribus annis habuit, adhibita remedia interna externaque ulcus quidem ſubinde fere ſanarunt; dum autem proxi-

roximum erat conſolidationi, ſubito iterum
ıptum eſt; copioſus, & acerrimus ichor
ffluxit, & crevit caro fungoſa.

Balnea diverſiſſima mineralia prodeſſe
uandoque videbantur; verum mox iterum
rius malum rediit.

In noſtro noſocomio diverſa tentavimus,
uæ acre ſanguinis corrigerent, externe
arnes fungoſas conſumerent, & dein ulcus
onſolidarent.

Verum nullum habebamus ſucceſſum.

Nam licet ulcus uno, alterove die inte-
gre clauſum eſſet, nulla tamen firma cica-
rix inducebatur, unde brevi iterum ortus
eſt pruritus, & tranſſudavit ichor, propu-
ularunt carnes fungoſæ & ulcus in pejus
ivit.

Adhibebatur igitur ſolum infuſum cicutæ
pro fomento externo, & noctu ulcus em-
plaſtro de cicuta tegebatur, interne præter
ſerum lactis datum eſt nihil.

Contigit tunc, ut carnes fungoſæ ſponte
ſeparatæ fuerint, dein ulcus intra viginti
octo dies firmiſſima cicatrice obductum fuit,
& pes poterat optime moveri.

Datum tunc eſt purgans, & relinqueba-
tur fœmina adhuc per octiduum in noſoco-
mio abſque omni medicamento; cum dein
ulcus optime clauſum videretur, ex noſo-
comio dimiſſa fuit.

CASUS QUINTUS.

VIr, 62. annorum, annoſum, & fœdum ulcus habuit in regione abdominis dextra, quod erat unam ſpithamam longum, & ſeptem pollices latum, profundumque adeo, ut fere in cavum abdominis penetrarit.

Ad thoracem ſiniſtrum fere æque magnum ulcus fuit, quod copioſum, fœtens, & acre ſerum fudit, & coſtas arroſit.

Dato purgante Dominus *Haffner* fomentum ex cicuta applicuit in utroque ulcere.

Quoniam æger ſimul tuſſi laboravit, datum ei eſt decoctum ex radice & foliis althææ, cui addebatur oxymel ſimplex, & ſtibium diaphoreticum non ablutum.

Intra paucos dies utrumque ulcus longe purius fuit, & bonum pus comparuit, & æger, antea debilis, videbatur recuperare vires.

Circa decimum diem ex coſtis carioſis multa fragmenta ſeparabantur, & ex ulceris margine cœpit naſci cuticula alba.

Ulcus abdominis fuit minus profundum, & dedit bonum pus.

Decimo quarto die præbui iterum purgans; dein cum eodem decocto althææ continuavi.

De-

Decimo ſeptimo die utrumque ulcus longe prius, & minus latum fuit, ex coſtis ſemper quædam fragmenta ſeparata ſunt.

Trigeſimo ſecundo die ulcus thoracis erat clauſum, & tuſſis fere omnis ceſſavit; ulcus abdominis vero erat adhuc ſatis magnum.

Id tamen quoque circa quinquageſimum diem ſolo uſu externo cicutæ ſanatum eſt.

Dabatur dein adhuc purgans, & bonus ſenex ſanus ex noſocomio dimittebatur.

Narravit tunc, quod per decem circiter annos hæc ulcera habuerit, quod fere omnes ſuos reditus in ſanationem conſumſerit, quod tentata innumera remedia prorſus nil juverint, & quod ſub finem, omnibus fere viribus exhauſtus, ut ultimos finiret dies, eſſet ad noſocomium translatus.

CASUS SEXTUS.

FOemina, 28. annorum, quatuor annis mammam ſiniſtram geſſit magnam, lapidis inſtar duram.

Circa aëris & tempeſtatis mutationes vehementes in hac parte dolores ſenſit, quum autem hi dolores ſemper ſponte ceſſarunt, & quum color mammæ manſit naturalis; nec tumor motum brachii impedivit, nul-

lum applicuit remedium, neque ulli homini hanc mammam oſtendit.

Denique ſub finem menſis Februarii 1760. morbo acuto afficiebatur, unde ad noſtrum noſocomium translata eſt.

Intra viginti ſex dies ex hoc morbo ſat gravi cœpit convaleſcere.

Dum vero e lecto ſurrexit, & ambulavit, ſenſit dolorem continuum, rodentem, lancinantem in mamma dextra, cum tamen hicce dolor non erat adeo vehemens, eum per plures dies celavit.

Dein vero præ nimia doloris vehementia non potuit dormire, & amiſit appetitum, ac vires; monſtravit propterea mammam Domino *Haffner*, & is me hac de re monuit.

Invenimus mammam duriſſimam, purpuream, nigris, & lividis ſtriis variegatam, intumuit ſimul brachium ejuſdem lateris; dolores erant enormes, rodentes, lancinantes, venæ erant nigræ, varicoſæ.

Pulſus celer, parvus; cor continuo palpitavit.

Externe ilico applicuimus fomentum ex cicuta, pro interno autem remedio dedi emulſum leniter nitroſum, opiatum.

Eadem nocte mitigabatur dolor, & ſequebatur ſomnus ſat tranquillus trium horarum.

Poſt

Poſt ſomnum erant dolores iterum ingentes, & ex uſu fomenti nil adhuc in mamma mutatum fuit.

Ut alvus ſolveretur, injectum eſt enema, & dein continuabatur emulſum paregoricum, nitroſum.

Nox inſequens fuit longe tranquillior, & dolores in mamma videbantur admodum mites, neque tamen color, neque durities, neque tumor mutatus fuit.

Tertio die, quoniam pulſus ſat bonus deprehenſus eſt, dabantur mane, & veſperi grana octo extracti cicutæ, ſuperbibendo aliquot uncias decocti althææ.

Sera autem veſpera, ut nox eſſet tranquilla, datum eſt remedium paregoricum.

Nox tota erat quieta, & ægra ſomno multum reficiebatur.

Mane dolores fuerunt exigui, mamma erat mollior, & melius tulit rudiorem adtactum.

Brachium autem præ dolore, & tumore nequaquam poterat moveri.

Duodecimo die jam nullæ amplius ſtriæ nigræ, aut lividæ aderant, venæ varicoſæ erant vix non in ſtatum naturalem contractæ, dolores fuerunt pauci, & tumor brachii quoque diminutus eſt.

Data tunc ſunt grana decem extracti cicutæ mane, & veſperi, fomentum ex ci-

cuta ſedulo applicatum eſt, veſpertinum autem paregoricum omittebatur, quoniam ægra, a doloribus minus vexata, jam ſponte cœpit dormire.

Vigeſimo die color mammæ fuit fere naturalis; verum durities erat ingens, neque mamma erat mobilis, accreta videbatur, brachii tumor fuit multum imminutus, & ægra potuit digitos, & manum citra dolores movere.

Dedi tunc extracti cicutæ grana triginta duo per diem, & fomentum ſedulo continuatum eſt, noctu tegebatur mamma emplaſtro de cicuta.

Vigeſimo tertio die mamma iterum rubuit, aderant ingentes dolores, qui ab eo tempore ſe ſe inſinuabant, quo appoſitum eſt noctu emplaſtrum de cicuta.

Removi igitur emplaſtrum, & ſolo iterum fomento, & cicutæ extracto uſus ſum; veſperi dedi paregoricum, ut nox eſſet quieta.

Trigeſimo die mammâ iterum habuit colorem naturalem, dolores fuerunt exigui.

Dedi per diem quadraginta grana extracti cicutæ, & fomentum continuatum eſt.

Quadrageſimo die brachium totum detumuit, & ſat bene poterat moveri, mamma fuit minor, mollior, & mobilior.

Quinquageſimo die omnia iterum in mamma

ma erant meliora; verum fœmina a cibis abhorruit, & oris amarorem conquerebatur, & crura pauliſper intumuerunt, conceſſi propterea, ut ab extracto cicutæ per aliquot dies abſtineret, juſſique, ut infuſum florum ſambuci copioſum biberet, fomentum autem ex cicuta continuatum eſt.

Quinquageſimo quarto die dedi purgans ex rheo, pauco ſcammonio, & ſale polychreſto.

Alvus inde quater mota eſt, & altero die viguit appetitus, & crurum tumor fere omnis diſparuit; mamma fuit mobilis, nec doluit ab adtactu, per vices tantum advertebantur lancinantes, & vagæ punctiones.

Fumo leniter aromatico feci dein crura fricari; ad mammam vero fomentum ex cicuta ſedulo appoſitum eſt.

Sexageſimo die, quoniam ægra optime habuit, & crura erant naturalia, & appetitus bonus, dedi iterum extracti cicutæ manei, & veſperi grana ſex, & copioſum infuſum florum ſambuci.

Sexageſimo ſexto die mamma in multa minora tubercula diviſa videbatur, nec ullus aderat dolor.

Dedi tunc mane, & veſperi grana decem extracti cicutæ, fomentum ſedulo continuatum eſt.

Octuageſimo die mammæ moles fuit ad-

modum exigua, brachium potuit citra omnem dolorem moveri, ægra ſufficientes vires, & bonum appetitum habuit, noctu quiete dormivit.

Nonageſimo primo die pauca adhuc in mamma durities ſupererat, quæ in omnem partem poterat volvi; ægra autem ob continuam fomenti applicationem jam erat impatiens, neque ingratum odorem amplius poterat ferre, hinc illud removi, & ejus loco emplaſtrum de cicuta applicavi, dedique mane, & veſperi grana quindecim extracti cicutæ.

Emplaſtrum jam nullos dolores excitavit; omnia quotidie in melius mutata ſunt, & centeſimo vigeſimo quinto die mamma erat flaccida, pendula, nec minima tangebatur durities.

Diſceſſit tunc hæc ægra ex noſocomio; juſſi autem, ut aliquandiu adhuc pilulis de cicuta in parva doſi uteretur, ut hac ratione malum tam facile non rediret.

CASUS SEPTIMUS.

VIrgo, 21. annorum, cancrum apertum in mamma ſiniſtra habuit, præterea tuſſivit frequenter, & conquerebatur in thorace ſiniſtro continuum ardorem, & dolorem erodentem.

Tota

Tota ſanguinis maſſa erat corrupta, & ægra ſimul ſcabie laboravit, & erat penitus emaciata, & veſpertino tempore quotidie ſenſit horrorem, & dein calorem, tandem ſudorem fœtidum.

Ulcus copioſo ichore fœtente manavit.

Peſſimis his in circumſtantiis tentavi cicutam, & ſtatim dedi mane, & veſperi octo grana extracti cicutæ, externe fomentum ex eadem cicuta applicui, præterea autem debebat ægra copioſum ſerum lactis, aut lac purum dupla aquæ copia dilutum, bibere.

Spatio duodecim dierum ægra melius habuit, minus tuſſivit, exacerbationes veſpertinæ, & ſudores nocturni fere ceſſarunt, vires auctæ ſunt, in ulcere cancroſo tenue pus comparvit, fluxus ichoroſus imminutus eſt, nec advertebatur fœtor.

Verum manſit in thorace ardor, & dolor erodens.

Dedi tunc quater per diem grana octo extracti cicutæ, & reliquis remediis continuavi.

Trigeſimo die mammæ moles fuit multo minor, vires ſatis bonæ, ulcus purum, appetitus magnus, ſomnus autem, ob continuum ardorem ſub mamma, erat ſine opio turbatus, anxius.

Scabies incipiebat exſiccari, & ægra potuit extra lectum eſſe.

Exhibui ſcrupulos duos extracti per diem.

Quadrageſimo ſexto die ægra ſat bene habuit, mammæ moles fuit multo minor, & ulcus cœpit diminui.

Remanſit autem ardor, & dolor erodens in thorace ſiniſtro, quamvis is per vices admodum exiguus fuerit.

Sexageſimo die mammæ durities fere tota evanuit, & ulcus fuit multo minus, purum.

Dedi tunc drachmam unam extracti cicutæ per diem, & reliqua continuata ſunt.

Octuageſimo die omnis durities diſparuit, & ulcus erat fere integre clauſum.

Ardor autem, & dolor erodens in thorace ſiniſtro per vices erant admodum ſævi, & propterea noctes quandoque turbatæ ſunt.

Vires erant utcunque bonæ; ſcabies integre diſparuit, faciei color fuit fere naturalis; verum ægra manſit macilenta.

Octuageſimo quarto die ſanatum erat ulcus, ægra extra lectum ambulavit, appetiit, & quandoque ſine opio placidiſſime dormivit.

Comparuit tunc fluxus menſtruus, qui

jam

jam per quinque menſes ſiluit; lætabatur propterea hæc ægra, & ſperavit non abſque ratione, ardorem, & dolorem erodentem in thorace ſiniſtro nunc ceſſaturum, quoniam is incepit, dum ſanguis menſtruus retinebatur.

Fluxus per binos dies continuavit; tertio autem die ſiſtebatur, & tunc ardor, & dolor erodens in thorace ſiniſtro ilico auctus eſt, & ægra iterum pejus habuit.

Quarto die ad inferiorem mammæ marginem ortum eſt tuberculum purpureum, & valde dolens.

Dominus *Haffner*, ut dolores mitigaret, adplicuit cataplaſma emollientiſſimum.

Quoniam autem ægra magnam habuit ſitim, & validam febrim, & pulſum durum, vena ipſi ſecta eſt, & data ſunt decocta reſolventia, antiphlogiſtica.

Paucum inde levamen ſequebatur,

Sexto die ruptum eſt tuberculum & effluxit copioſus, & acerrimus ichor.

Stylo tunc inducto in aperturam invenit chirurgus ſinum, qui ſub muſculo pectorali repſit fere uſque ad ſuperiorem mammæ marginem, ibique advertebatur coſta arroſa; hinc, quum vires adhuc ſatis bonæ eſſent, ſinum totum, parteſque omnes ſuperjacentes chirurgus perſcidit, ut videret, quouſque coſta eſſet corrupta.

Facta

Facta hac ſectione ægra breve animi deliquium paſſa eſt, unde vulnus ligabatur, & omnia in diem poſterum relinquebantur.

Veſperi aderat ingens febris, & magnus dolor, ideo remedia antiphlogiſtica, & emulſa paregorica ægræ data ſunt, & nox fiebat ſatis quieta.

Altero a ſectione die Dominus *Hæffner* aperto iterum vulnere invenit plures coſtas arroſas, & aperturam aliam, quæ in pectoris cavum penetravit, & per quam tuſſiendo ichor fœtidus expellebatur,

Injectum tunc eſt in cavum pectoris decoctum hordei cum pauco melle roſaceo, ut ulcus mundaretur, & ut ſeparatio impuri a ſano fieret.

Emulſis nitroſis, paregoricis continuatum fuit, & ægra ſat bene ſe habuit.

Circa veſperas autem quotidie orta eſt febricula, & noctu ſequebatur ſudor.

Quinto die quoniam apertura in cavum pectoris admodum parva erat, Dominus *Häffner* eam dilatavit, ut illud, quod in cavo continebatur, poſſet facilius effluere, & elui.

Octavo die quædam fragmenta oſſea poſt injectionem ex vulnere prodierunt; unde certum erat, coſtas interius eſſe quoque carioſas.

Mul-

Multum igitur corticem peruvianum ægræ ledi, præter decoctum lignorum, & lac vaccinum.

Tentavimus tunc injectiones magis detergentes, balſamicas.

Verum has ægra non tulit, orta eſt febris major, & multus dolor, atque materies ex vulnere prodiens valde fœtuit.

Hinc ab his abſtinebatur, & ſolum decoctum hordei cum melle iterum injectum fuit.

Separabantur ſubinde quædam oſſea fragmenta, quæ poſt magnam tuſſim per aperturam cum multo fœtido ichore propellebantur.

Nihilominus ardor, & dolor erodens nequaquam fiebant mitiores, imo in anteriore thorace ſe ſe magis extenderunt, & fœmina, licet magna corticis peruviani doſi quotidie uteretur, debilis fuit, & febris veſpertina aucta eſt,

Poſt longum igitur uſum, dum vidimus hæc remedia parum juvare, concluſimus ego, & Dominus *Hæffner* in cavum pectoris injicere infuſum cicutæ, & cortici peruviano jungere cicutæ extractum.

Altero die jam materies ex cavo pectoris prodiens non amplius adeo fœtuit, & dolor, ardorque pauliſper imminuti ſunt.

Poſt paucos dies videbantur vires augeri,

ri, & appetitus; & ægra noctu ſat tranquille dormivit.

Dabatur quotidie uncia dimidia corticis peruviani, & extracti cicutæ ſcrupulus unus præter copioſum ſerum lactis.

Lene ab initio fiebat infuſum cicutæ pro injectione, quoniam autem vidimus id nec pulmones irritare, nec augere anxietates, & bonum præſtare effectum, id ſaturatum dein adhibuimus.

Spatio quatuordecim dierum multa fragmenta oſſea cum materie tenui, purulenta, ex cavo pectoris prodierunt, ægra multo melius ſe habuit, potuit extra lectum eſſe, & fere ſemper abſque opio quiete dormivit.

Attamen ſenſim ab eodem magna corticis doſi abhorruit, unde drachmam dimidiam dedi quotidie extracti cicutæ, & tantum drachmas duas corticis peruviani.

His remediis, & copioſiſſimo ſero lactis, & injectione, quæ bis quotidie fiebat cum ſaturato cicutæ infuſo, hanc ægram per binos, & dimidium menſes conſervavimus, & jam aliquam curationis ſpem in ſinu fovebamus.

Contigit autem tunc, ut ægra in pleuritidem peſſimam, & fere lethalem incideret.

Nihilominus tamen Eruditiſſimus Dominus *Collin*, qui tunc noſocomii curam geſſit, debitis venæ ſectionibus, applicatis cataplaſ-

plaſmatibus & præſcriptis optimis remediis, effecit, ut dolor punctorius ceſſarit, & morbus ſputis fuerit optime judicatus.

Et ægra poſt hunc morbum iterum vires mediocres recuperavit, materies tamen ex cavo pectoris prodiens multum fœtuit, & ichoroſa fuit.

Nequaquam tunc cortex peruvianus, neque cicutæ extractum, neque ejuſdem infuſum profuit; peſſima febris veſpertina iterum ſupervenit, & ſudor nocturnus miſeram ægram ita defatigavit, ut intra ſeptem ſeptimanas, tota extenuata obierit.

Sectione anatomica invenimus pleuram in cavo pectoris ſiniſtro fere conſumtam, & coſtas plurimas in tenues lamellas corroſas.

Pulmo ejuſdem lateris hinc inde quoque erat exeſus.

Certo! ſi hoc ulcus externa in pectoris ſuperficie fuiſſet, ubi manus chirurgica potuiſſet accedere, aptiſque fomentis mali progreſſum impedire, & ſeparationem carioſi adjuvare, hæc ægra & a peſſimo cancro, & ab ulcere fœdiſſimo fuiſſet optime curata.

In homine, 23. annorum, ex empyemate in cavo ſiniſtro pectoris jam morituro, me ſuadente Dominus *Haffner* lato vulnere puri exitum pandit, educitque puris tenuis, fœtidi, libras quinque & dimidiam.

An-

Anceps erat, & audax conſilium, verum quoniam æger jam fere ſuffocatus morti fuit proximus, licuit tale quid tentare, quoniam ſæpius vidimus, audaci operatione nos hominum dies longiores, & minus acerbos reddidiſſe.

Educto pure æger peſſime habuit, extrema fiebant frigida, evanuit pulſus, facies erat tota collapſa, & ſudore gelido, craſſo, madida.

Doluimus ſiniſtrum operationis eventum, nil tamen neglеximus, quod adhuc ægro profuturum videbatur.

Spiritu cornu cervi nares, tempora, frontemque bene perfricuimus; dedimus deglutiendam unciam unam vini auſtriaci, & guttas ſex ſpiritus cornu cervi, videbatur tunc anima redire, & deprehenſus eſt ad carpum pulſus tremulus.

Æger cœpit oculos aperire, & anhelare. Dedimus dein juſculi carnium aliquot uncias, & ægrum ad quietem diſpoſuimus.

Verum manſit is anxius, & poſt horæ quadrantem æruginoſa vomuit, & tunc denuo eum moriturum credebamus.

Sopito autem per remedium paregoricum vomitu, lenis ſomnus ſequebatur.

Qui, quamvis nec diu duraverit, nec fuerit tranquillus, ægrum tamen aliquantulum refecit.

Altero

Altero die æger cœpit loqui, & oblata patienter aſſumſit.

Dominus *Haffner* cavum pectoris decocto hordei, & melle roſaceo bene eluit, ego autem præſcripſi remedia, tunc indicata.

Intra quatuor dies æger iterum tantas vires habuit, ut ſe ipſum in omnem partem citra animi deliquium potuerit movere.

Dominus *Haffner* ſtylo in pectus penetravit, & advertit coſtas multas eſſe carioſas, tentavit propterea diverſas balſamicas, detergentes, & vulnerarias injectiones, nullam autem magis utilem invenit, quam eam, quæ infuſo cicutæ facta fuit, hæc enim pus laudabile fecit.

Vires ægri auctæ ſunt, rediit appetitus.

Nocturnus ſudor, & veſpertina febricula aptis remediis mitigabantur, integre vero ſiſti non poterant.

Curationem perfectam ſperare nunquam potuimus; verum erat nobis ſatis, dum hominem, jam fere mortuum, operatione audaci e mortis faucibus detraximus, & dedimus ei vitam longiorem, & minus moleſtam.

Injectione ex ſaturato infuſo cicutæ, & remediis balſamicis, interno uſu abhibitis, & paregoricis, & diæta lactea in ſeptimum menſem hunc ægrum ſat commode conſervavimus, tunc autem tempore verſus autum-

tumnum vergente cœpit iterum fortius tuſſire, febricula veſpertina aucta eſt, & intra triginta & unum dies contabuit.

Pulmo reperiebatur plurimum exeſus, & coſtæ carioſæ.

Mirum! quod ſaturatum infuſum cicutæ in cavum pectoris, & ad nudum pulmonem injectum nullas turbas, nullas anxietates &c. excitaverit.

Patet inde, cicutæ virus adeo tetrum non eſſe.

Atque ideo hunc caſum hic inſerui, quoniam cum priori quid commune habet.

CASUS OCTAVUS.

HOmo, 27. annorum, a ſex circiter annis geſſit tuberculum ad linguæ radicem, quod per vices multo dolore afficiebatur, & deglutitionem fecit difficilem, ſubinde tamen nullus ibidem dolor obſervatus eſt.

Hoc tuberculum ſenſim accrevit in nucis avellanæ magnitudinem; fuit totum lividum, & acutiſſime ſemper doluit.

Demum ruptum eſt, & effluxit ichor acerrimus, fœtidus, & oriebatur ulcus fœdum, latum.

Deglutitio fuit admodum difficilis.

Quidam Chirurgi, & Medici credebant

ulcus

ulcus eſſe venereum; hinc remediis antivenereis curam inchoabant.

Decocta plurima, varia purgantia, mercurio miſta, tandem ſpiritum frumenti, in quo mercurius ſublimatus ſolvebatur, æger longo tempore incaſſum aſſumſit; imo malum auctum eſt.

Demum ſalivatione miſer penitus extenuatus fuit ſine morbi emendatione.

Quum hæc remedia maxime heroica nil effecerunt, æger fato relinquebatur; datum ipſi eſt teſtimonium, quod curari non poſſet, quodque deberet in domum incurabilium ſuſcipi.

Æger tamen undique adhuc auxilium quæſivit, & fere omnium chirurgorum portas pulſavit; verum vix non ab omnibus ſine ope eſt dimiſſus.

Demum venit ad Dominum *Haffner*, Chirurgum mei noſocomii, is re bene conſiderata ſtatim cogitavit, cicutam hoc in ægro eſſe adhibendam.

Unde hunc hominem altero die, dum ad noſocomium veni, mihi oſtendit.

Feci ilico, ut ipſi lectus pararetur, eumque in noſocomio retinui.

Erat autem totus emaciatus, veſperi habat horripilationes, dein calores; tandem ſudore copioſiſſimo maduit, & ſomnus fuit anxius, inquietus.

Ulcus

Ulcus fœdiſſimum fere totam linguæ radicem exeſit, ex ejus margine, & fundo variæ fungoſæ excreſcentiæ propulularunt, quæ omnes erant exulceratæ, & fœdiſſimum ichorem fuderunt.

Dolor aderat continuus, ardens, & deglutitio fuit fere impoſſibilis, ulcus in profundum, & latum continuo ſerpſit, æger non poterat diſtincte loqui.

Uvula, tonſillæ, & totæ fauces jam quoque afficiebantur, nam vidimus ſat profundas eroſiones, quæ acri humore ſtillare cœperunt.

Æger ſæpius tuſſivit, & ex faucibus uſque ad ventriculum magnum, ac continuo prurientem ardorém conqueſtus eſt.

Ex ore prodiit fœtor deterrimus, qui nobis inſpicientibus ſæpius nauſeam, & horrorem excitavit.

Status ſane hujus ægri erat maxima commiſeratione dignus.

Eruditiſſimus Dominus *Collin*, medicus, qui mecum tunc noſocomium adivit, hunc quoque ægrum vidit, dubitavimus certo, an in caſu adeo inveterato, & deſperato cicuta quidquam poſſet præſtare.

Interim tamen præter hanc nullum nobis ſupererat remedium, quod jam non fuiſſet tentatum.

Prima erat indicatio, ut ulcus ſordidum purgaretur. Ro-

Rogavi propterea Dominum *Haffner*, ut ...ni manu ope ſyringæ aliquoties per diem ...ſuſum cicutæ, melle roſarum miſtum, ad ...uces, & ulcus injiceret, & hac ratione ...nſim ſordes, & acrimonias ablueret.

Pro medicamento dedi miſturam ſequentem:

℞. Extract. cicut. gr. x.
mucilag. gum. traga. dr. ß
Syrup. diacod.
unc. j.
aq. flor. ſamb. unc. v.
m. f. *Sumat æger omni bihorio cochleare ...num.*

Potus ordinarius erat ſerum lactis, ci...us autem jusculum cum pane, panatella, ...ordeum mundum &c.

Prima nocte æger jam longe tranquillius ...lormivit.

Altero mane ulcus nec ita fœtuit, nec ...deo ſordidum fuit.

Verum loquendi, & deglutiendi difficul...as æque magna manſit.

Iiſdem remediis internis, externiſque con...inuatum eſt.

Tertio die ardor in faucibus, & per to...um œſophagum multum remiſit, ulcus erat ...onge purius, nec ullus fere fœtor obſer...abatur.

Eandem adhuc miſturam præbui, extra...ctum cicutæ solummodo auxi, & ſcrupu...um integrum immiſcui. Sexto

Sexto die jam potuit ſolidiora citra multum dolorem deglutire, ulcus cancroſum fuit ſatis purum, faucium ulcera jam incipiebant levi cicatricula obduci, & ardor per œſophagum vix amplius percipiebatur.

Iiſdem remediis continuatum eſt.

Undecima die circa veſperas fere nullæ aderant horripilationes, nec multus calor, & nocturnus ſudor vix non penitus deſiit.

Ulcus cancroſum ichoris loco pus exhibuit, nec aderat multus dolor, dum æger ſolida deglutivit, leviſſimus tantum fœtor advertebatur; æger longe diſtinctius loquebatur, vires habuit multo majores, & bonum appetitum, faucium ulcera jam plurima erant clauſa, & ſubinde tantum levis in œſophago ardor perceptus eſt.

Iiſdem medicamentis continuatum fuit.

Decimo quinto die ulcus cancroſum optimum habuit colorem, fungoſæ excreſcentiæ erant multo minores, nec amplius ichorem plorarunt, & ex ulceris ambitu tenuiſſima, & albicans naſcebatur cuticula, quæ ſpem primam veræ curationis adtulit, & oſtendit, cancro ſerpenti limites eſſe poſitos.

Fauces erant ſanatæ, abfuit in œſophago omnis ardor, æger habuit bonas vires, nec pejora obſervabantur ſymptomata circa veſperas, nec ſudor nocturnus.

Exhi-

Exhibui tunc quotidie mane pilulas octo, granorum duorum de extracto cicutæ, & totidem veſperi, & deſuper feci hauriri copioſum ſerum lactis, injectiones ad ulcus continuabantur.

Die vigeſimo omnia iterum erant meliora, ulcus cœpit longe minus fieri, excreſcentiæ fungoſæ plurimæ ſponte ſeparabantur, nullus aderat fœtor, nec ichor, ſed pus bonum.

Noctes fuerunt quietæ, vires auctæ ſunt, & viguit appetitus.

Die trigeſimo ulcus fuit ſat purum, plurimæ excreſcentiæ jam erant ſeparatæ, reliquæ autem ſuperſtites erant flaccidæ, pallidæ, nec ex adtactu dolore afficiebantur, æger vinum purum bibit abſque dolore in ulcere.

Dedi tunc per diem ſcrupulos duos extracti cicutæ, & copioſum ſerum lactis, & infuſo cicutæ ulcus ſæpius per diem ablutum eſt.

Trigeſimo quarto die famem ingentem habuit æger, & propterea oblata avidiſſime ſine debita maſticatione abligurivit.

Onerabatur inde ventriculus, & poſtero die aderat nauſea, horror, continuus vomendi conatus, præcordiorum anxietas, vertigo, labii inferioris tremulus motus, calor magnus, pulſus inæqualis robore, & celeritate, reſpiratio brevis, anheloſa, facies tumida, livida.

Dolebam tunc ſummopere, ſpem curationis hac ratione eſſe diminutam, & ægrum in ſummum vitæ periculum conjectum.

Maxime urgens indicatio erat, ut ventriculus ab onere ſuo liberetur, dedi igitur grana viginti pulveris radicis ypecacuanhæ, & granum unum tartari emetici.

Vix dato pulvere, ſequebatur ilico vomitus materiei crudæ, incoctæ, vomitum potu copioſo aquæ tepidæ faciliorem reddidi.

Æger hac ratione ſexies vomuit cibos avide deglutitos, multumque flavum, quod acidum ſpiravit.

Poſt vomitum mala ſymptomata fere omnia evanuerunt, ſolo tenui juſculo eo die æger nutriebatur, veſperi datum eſt paregoricum.

Nox fuit tranquilla.

Mane pulſus æqualis, lentus, parvus deprehendebatur, nec æger quidquam præter debilitatem conqueſtus eſt.

Ulcus tunc iterum erat ſordidum, magis doluit, nec tamen deglutitio inde multum læſa eſt; ſolo infuſo cicutæ, & melle roſarum ſæpius per diem leniſſima injectione abluebantur ſordes.

Grato julapio, diæta convenienti, pauco vino, & paregorico veſpertino vires tunc reficere conabar.

Die trigeſimo nono æger ſat bene ſe habuit,

buit, & ipſe rogavit, ut pilulæ de cicuta denuo darentur.

Dedi tunc per diem ſcrupulos duos extracti de cicuta, & copioſum ſerum lactis, ad prandium conceſſi vinum.

Res quotidie iterum in melius mutata eſt, & ulcus optimam curationis ſpem præ ſe tulit.

Quoniam omnia tunc ſecundum vota procedebant, non auxi amplius doſin extracti, lenes injectiones ad ulcus, quæ ſolo infuſo cicutæ fiebant, ſedulo, & ſæpius per diem repetitæ ſunt.

Quinquageſimo die paucæ adhuc aderant fungoſæ, flaccidæ, pendulæ excreſcentiæ, quæ ulceris conſolidationem retardarunt.

Has Dominus *Haffner* abſque ægri dolore reſecuit forfice. Sectione nullus prodibat ſanguis.

Injectiones diligenter peractæ ſunt, quoniam magnum levamen, & egregiam opem ægro adtulerunt.

Loquela fuit liberrima, deglutitio bona, vires integræ, ſomnus optimus, appetitus magnus, alvus naturalis, urina copioſa, bene colorata.

Iiſdem ſtrenue continuatum eſt, & ſexageſimo octavo die ulcus erat cicatrice obductum.

Ab injectionibus tunc abſtinebatur, verum

rum extractum cicutæ eadem doſi adhuc per quatuordecim dies datum eſt.

Dum autem videbamus firmiſſimam eſſe cicatricem, & hominem eſſe integre ſanum, ſenſim omne remedium ſepoſuimus, & conceſſimus, ut in aerem liberum ſe conferret, & ea ederet, quibus antea fuerat aſſuetus.

Eum tamen ſaniſſimum adhuc per quatuor ſeptimanas in noſocomio retinuimus.

Dein autem ipſe petiit, ut dimitteretur.

Dominus *Collin* toto curationis tempore hunc ægrum vidit, & mecum obſervavit.

Magno nobis ſæpe ſolatio fuit, dum vidimus hunc hominem ab omnibus deſertum, & pro incurabili habitum, ope cicutæ non tantum a veſpertina febre, a ſudore nocturno, a tabe, & cachexia eſſe liberatum, ſed & a peſſimo cancro curatum, & optime reſtitutum.

Poſt aliquot ſeptimanas ex relatis audivi, eum iniiſſe matrimonium.

CASUS NONUS.

VIr, 42. annorum, a pluribus annis habuit dolorem vagum arthriticum, noctu hicce dolor calore lecti multum augebatur.

Longo tempore diverſiſſima decocta, aliaque

que remedia interna & externa adhibuit, nec ullum inde levamen ſentiebat.

Neque balnea ſulphurea, aliaque diverſiſſimi generis, longo tempore adhibita, quidquam profuerunt.

Tandem materies vaga figebatur ad humerum dextrum, & ad coxendicem ejuſdem lateris.

Unde pedi, & brachio mobilitas demebatur, minuta eſt ejus lateris ſenſibilitas, & acceſſit macies.

Varia iterum interne, externeque tentata nihil juverunt, imo auxerunt dolores, & videbantur malum reddere pejus.

Neque vis electrica per trimeſtre ſpatium applicata, in hoc homine quidquam mutavit.

Æſtate præterita, dum ruri degebam, me acceſſit, narravitque mali hiſtoriam.

Cauſam & veram morbi originem ignoravit.

Quoniam ego multis in ægris vidi cicutam contra dolores rheumaticos, & arthriticos vagos, & fixos multum valuiſſe, credidi eam & in hoc caſu ſtatim eſſe adhibendam.

Dedi tunc mane, & veſperi quinque pilulas granorum duorum, & copioſum decoctum radicis bardanæ.

Poſt octiduum rediit, & conquerebatur

majores ad humerum & coxendicem dolores, & ingratam per totum brachium, & pedem formicationem.

Ceteroquin nil mutatum eſt.

Suaſi tunc, ut mane octo pilulas de cicuta ſumeret, & totidem veſperi, utque decoctum bardanæ continuaret.

Decimo quarto die dolores erant minores, verum in toto latere affecto, ut & in pede & brachio percipiebatur ſudor pruriens, fœtens, & oriebantur puſtulæ albicantes, pellucidæ, acri ſero plenæ.

Senſibilitas jam longe major advertebatur.

Appetitus fuit bonus, vires ſat magnæ, fluxit urina copioſa, quæ prodeundo ardorem in urethra excitavit, alvus fuit naturalis.

Tunc æger per diem cœpit viginti pilulas ſumere, & continuavit decoctum radicis bardanæ.

Vigeſimo quarto die carnes in brachio videbantur redire, & jam quædam advertebatur mobilitas.

Reliqua erant in priori ſtatu, puſtulæ autem ſemper copioſiores comparuerunt, nec deſiit pruritus.

Trigeſimo ſexto die æger per univerſum corpus ingratum ardorem, & pruritum conquerebatur, & oriebantur ex ruptis puſtu-

lis

lis cruſtæ craſſæ, & vera ſcabies ſuperveniebat.

Verum pes & brachium erant longe mobiliora, ſat robuſta, optime ſenſibilia.

Curavi totum corpus infuſo cicutæ, quod lacte fiebat, bis quotidie lavari.

Intra paucos dies cruſtæ plurimæ ceciderunt, puſtulæ autem hinc inde longe frequentiores comparuerunt, & pruritus augebatur.

Quinquageſimo die jam poterat moveri brachium in omnem partem, pes autem ægro videbatur adhucdum gravis, cæteroquin autem erat mobilis, flexilis, & omni in loco aderant optima ſenſationis ſigna.

Dedi tunc per diem drachmam integram extracti cicutæ, & loco decocti bardanæ exhibui ſerum lactis, præterea tamen infuſo cicutæ, lacte facto, corpus quotidie bis lavabatur.

Spatio octidui omnis pruritus ceſſavit, diſparuerunt puſtulæ, & omnes cruſtæ, & æger cœpit optime convalere.

Sexageſimo nono die æger potuit ambulare, & brachium in omnem partem movere, neque ex itinere unius, & dimidiæ horæ multum defatigabatur.

Senſim tunc iterum cicutæ doſin minui, ſeri lactis vero ingentem quotidie copiam bibere ægrum juſſi, corpus non amplius lavabatur.

Octuageſimo die ſaniſſimus me iterum acceſſit, egitque gratias.

CASUS DECIMUS.

Virgo, 18. annorum, ſpina ventoſa jam a ſeptem annis ad tarſum pedis dextri, & ad cubitum brachii dextri laboravit; tentata remedia, alias in ſimilibus morbis maxime laudata, nil profuerunt.

Decoctis lignorum copioſiſſimis per multos menſes uſa eſt, & eliciebatur inde copioſus ſudor, malum ſub initium videbatur levari; dein vero tuſſi ſicca vexabatur ægra, cœpitque debilitari, & emaciari, & malum iterum pejus factum eſt.

Data ſunt remedia antiſcorbutica, & multum ſerum lactis, & ulcera inde fere ſanata ſunt.

Verum dum maxima curationis ſpes erat, ortus eſt novus circa partes affectas dolor, cœpit iterum ichor acerrimus effluere, & orta ſunt denuo ulcera fœdiſſima.

Mercurius ſublimatus corroſivus in ſpiritu frumenti ſolutus, qui alias ſimilibus in morbis optimos effectus præſtat, hic nil effecit.

Dedi igitur extractum cicutæ, & copioſum decoctum hordei crudi cum pauco lacte.

Exterius ad ulcera & tumores ſolum emplaſtrum Diapompholygos applicui, ut cer-

tus

tus eſſem de effectu, quem cicuta interne data in ſimili morbo haberet.

Intra quatuor dies ulcera alias fœda, & fœtida jam puriora erant, & pus bonum eſſe cœpit, & dolores multo mitiores fuerunt, & ſomnus fuit tranquillior, & appetitus major.

Sexto, ſeptimo, octavo, & nono die copioſum ſerum acre ex ulceribus extillavit.

Duodecimo die videbantur oſſei tumores multo minores, & color profunde ruber cœpit in naturalem mutari.

Decimo quinto die ex ulcere in tarſo pedis dextri tria oſſium fragmenta ſeparata ſunt.

Decimo ſeptimo die ulcus ad tarſum pedis dextri erat purum, & ex margine incipiebat naſci cuticula, quæ ſanationem promiſit, tumor oſſium affectorum circa hoc ulcus fuit multo minor.

Verum ad cubitum brachii dextri ulcus, & tumor vix mutatus deprehendebatur, & aderat multus dolor, effluxit copioſum ſerum, motus tamen articulationis videbatur paullo facilior.

Applicui igitur fomentum ex cicuta, ulceri autem in tarſo impoſui emplaſtrum de cicuta.

Vigeſimo quarto die tumor circa articulationem cubitus dextri fuit multo minor; & ulcus purum, effluxitque ſerum copioſum, & materies granuloſa ex oſſibus ſeparabatur.

 Ulcus

Ulcus ad tarſum pedis dextri multo minus fuit, tumor fere totus concidit, & omnia brevem ſanationem promiſerunt.

Trigeſimo quarto die ex oſſe humeri circa articulationem cubitus dextri longum, & magnum oſſeum fragmentum ſeceſſit.

Tumor circa articulationem multum diminutus eſt, & ægra jam facile flexit brachium, & ori cibos admovit.

Ex ulcere ad tarſum pedis dextri multum iterum ſerum fluxit, & prodierunt valde exigua oſſium fragmenta, & ægra majorem dolorem conqueſta.

Interim vires auctæ ſunt, appetitus viguit, & ægra fuit alacrior, pinguior.

Quadrageſimo octavo die ulcus in pedis tarſo erat penitus clauſum, nec ullus fere tumor amplius advertebatur, nec dolor.

Circa articulationem cubitus brachii dextri omnia erant quoque meliora.

Dedi tunc ægræ purgans, quod octo vicibus alvum copioſam, ſubflavam movit.

Altero a purgante die ægra quievit, & nil aſſumſit.

Sequentibus autem diebus iterum dedi cicutæ extractum, & copioſum ſerum lactis.

Quinquageſimo ſexto die ægra multo melius ſe habuit, brachium potuit flectere, & in omnem partem movere.

Ulcus

Ulcus in tarſo manſit firmiter clauſum.

Septuageſimo ſecundo die omnia, quæ alias tumebant ad ſtatum naturalem redierunt, & ulcus circa cubitum brachii dextri erat fere conſolidatum.

Quoniam articulationis motus fuit ſatis liber, nec oſſa amplius tumuerunt, credidi tunc, non amplius neceſſe eſſe, ut hæ partes undequaque fomento involverentur, ulcus tantum linteis carptis infuſo cicutæ madidis Dominus *Haffner* replevit, deligavit.

Nonageſimo die coaluit ulcus ad cubitum, nec ex nata cicatrice brachii flexilitas impediebatur.

Per duodecim dies adhuc præbui huic ægræ cicutam, & copioſum ſerum lactis, dein dedi purgans, & quoniam vidimus hanc eſſe integre ſanam, & ulcera eſſe optime ſanata, dimiſimus eam e noſocomio.

CASUS UNDECIMUS.

HOmo, 35. annorum, fœdiſſima ulcera ſerpentia ad tarſum utriuſque pedis, & intra ſcapulas a binis annis habuit.

Præterea corpus totum puſtulis prurientibus, & acerrimo ſero plenis erat obſitum.

Ulcera ichorem acerrimum plorarunt continuo, partes vicinas arroſere, & omnia ad oſſa uſque, & tendines conſumſerunt.

Variis uſus remediis, & balneis nullum fere levamen percepit, aut ſi ulcera videbantur ſanationi proxima, mox iterum in peſſimum ſtatum mutata ſunt.

Æger inde debilitatus eſt, cœpit extenuari, & incidit in ſudores nocturnos.

Demum me in conſilium vocavit, & quum multiplici experientia edoctus fui, cicutam ſanguinis acrimoniam corrigere, & ulcera ſimilia ſanare, præſcripſi pilulas de extracto cicutæ, & decoctum radicis bardanæ.

Spatio octo dierum pruritus per univerſum corpus fere omnis ceſſavit, & plurimæ puſtulæ evanuerunt, neque ulcera adeo copioſum ichorem dederunt.

Vigeſimo die æger fuit multo robuſtior, ſudor nocturnus non amplius advertebatur, & ex margine ulceris naſcebatur alba cuticula, quæ cicatricem formaret.

Dedi tunc purgans antiphlogiſticum.

Dein juſſi, ut æger cicutæ extractum, & decoctum bardanæ iterum continuaret.

Jam ſumſit quotidie drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Trigeſimo ſexto die æger ſat bene valuit, & ulcera erant fere clauſa.

Tendines nudi antea in ulceribus comparuerunt, naſcente tamen cicatrice eorum motus non fuit impeditus.

Qua-

Quadrageſimo octavo die ulcera erant cicatrice tenui obducta, hæc ut firmior fieret, applicui unguentum nutritum.

Dedi iterum purgans antiphlogiſticum.

Sexageſimo die ulcera videbantur firmiſſime conſolidata, & homo erat optime ſanus.

Suaſi tamen, ut mediocri doſi cicutam adhuc per tres ſeptimanas ſumeret, & biberet deſuper infuſum florum ſambuci, dein præſcripſi iterum purgans, ut hac ratione & ſanguis, & primæ viæ ab omni acri, & crudo eſſent liberæ.

Ex uſu cicutæ hicce homo longe meliorem in facie colorem obtinuit, muſculi omnes alias flaccidi nunc erant firmi, fortes, & totus homo fiebat ex pinguedine quadratus.

CASUS DUODECIMUS.

Faber ferrarius fœdiſſimo morbo cutaneo, qui ab elephantiaſi non multum abluebat, jam a decem annis laboravit.

Omnium fere Medicorum, Chirurgorum, balneatorum, & argyrtarum opem imploravit, remedia maxime heroica longo tempore aſſumſit, & balnea diverſa mineralia, & vaporum applicuit; verum vix unquam levabatur, potuit tamen ſuos labores peragere.

Ne-

Neque fœda hæc ſcabies in facie aut manibus comparuit, ſed iis tantum in partibus, quæ veſte tegebantur.

Unde potuit cum aliis ejus ſociis converſari, nunquam tamen in eodem lecto cum iis decubuit.

Quum autem tentatis fortiſſimis medicamentis vidit, malum nequaquam emendari, noluit amplius conſilium medicum petere, & reliquit rem ſoli naturæ, & omnia, quæ palato arriſere, comedit, ſtrenue bibit, neque tempeſtatis viciſſitudines evitavit.

Pejus inde non habuit.

Contigit autem, ut hyeme præterlapſa frigori ſubito expoſitus in pleuritidem inciderit.

Translatus eſt propterea ad noſtrum noſocomium.

Vena debebat iteratis vicibus ſecari, verum cutis erat adeo dura, & tenax, ut Chirurgus non potuerit penetrare, niſi magna vi, & multa adtentione.

Sanguis vena miſſus erat vere pleuriticus.

Decoctis emollientibus, expectorantibus, mellitis, nitroſis, morbus ſat gravis ſpatio quatuordecim dierum ſputo judicabatur.

Decimo octavo die dedi purgans, & tunc homo videbatur iterum ſaniſſimus.

Malum tamen cutaneum acuto hoc morbo nequaquam mutatum eſt.

Pu-

Putavi tunc cicutam hoc in morbo pertinaciſſimo eſſe tentandam.

Suaſi igitur, ut adhuc maneret in noſocomio, promiſique ſanationem.

Exhibui ilico grana decem extracti cicutæ tempore matutino, & totidem veſperi, & ſimul dabatur copioſum decoctum radicis bardanæ, & glycyrrhizæ.

Præterea autem bis quotidie lotum eſt totum corpus anatica parte aquæ, & lactis tepidi, in cujus menſuris duabus ſolvebatur uncia una ſaponis veneti.

Spatio decem dierum multæ ſquammæ ceciderunt, rugæ fuerunt molliores, & leniſſima advertebatur tranſpiratio.

Cutis antea aſpera, rugoſa, fœdiſſime ſquammoſa, dura, cornea fere, & inſenſibilis, nunc ex adtactu paullo rudiori doluit.

Undecimo die jam cœpit dimidiam drachmam extracti cicutæ ſpatio viginti quatuor horarum exhibere, decoctum bardanæ, glycyrrhizæ, & lotiones continuatæ ſunt.

Decimo ſeptimo die fere omnes ſquammæ jam erant ſeparatæ, & rugæ cutis ſenſim applanatæ ſunt.

Æger autem vagos calores, & anxietates conquerebatur, pulſus tamen fuit æqualis, non febrilis, vires bonæ, appetitus magnus, urina prodiit copioſa, acris, &

alvus

alvus quotidie ter, vel quater ſponte fluxit fœtida, bilioſa.

Æger e levi adtactu iis in partibus, ubi ſquammæ hæſerunt, ardorem, & dolorem percepit.

Eadem doſi & iiſdem medicamentis, tunc adhuc juſſi, pergeret.

Vigeſimo ſexto die corripiebatur horripilatione, dein calore, & magna ſiti, ſequebaturque valida febris.

Oculi rubuerunt, lingua fuit ſicca, urina flammea, & cutis totius corporis levi phlogoſi tendebatur, nec minimum adtactum tulit citra magnum dolorem, & ardorem.

Abſtinui ilico ab uſu cicutæ, & dedi copioſum rob ſambuci, nitrum, & decoctum hordei crudi.

Alvus inde aliquoties mota eſt, neque vires ægri multum diminutæ ſunt, ſymptomata ſenſim omnia remiſerunt, & trigeſimo quinto die cutis habuit colorem fere naturalem, rediit appetitus, & pulſus fuit æqualis, lentus.

Diæta molli tunc vires ægri reſtauravi, pro medicamento, & potu ordinario dedi infuſum florum ſambuci, quod ſero lactis fiebat.

Quadrageſimo nono die cutis tota fuit fere naturalis; verum manſit ſemper magis ſenſibilis, quam alias eſſe ſolet.

Vires

Vires tunc æger bonas habuit, optime appetiit, quiete dormivit, urina prodiit optime colorata, & alvus bene cocta.

Quum autem in cute variæ puſtulæ comparuerunt, quæ pruritum excitarunt, & ruptæ ſuderunt ſerum acre, credidi ad ſanguinem magis depurandum cicuta adhuc dum utendum eſſe.

Feci igitur, æger mane, & veſperi aſſumeret grana decem de extracto cicutæ, & biberet copioſum ſerum lactis.

Quorum uſu ſpatio quatuordecim dierum integre ſanatus fuit.

Epidermis tamen manſit admodum tenuis, & rumpebatur a minimo adtritu.

Verum hoc incommodum ſuſtulit balneum Badenſe, quo hicce homo per tres ſeptimanas utebatur.

Poſt hujus uſum optime ſanus, & habens cutim, & epidermidem penitus naturalem, me acceſſit, gratias acturus.

CASUS DECIMUSTERTIUS.

FŒmina, 42. annorum, ſaniſſima alias, ſeptem abhinc annis (cauſam ignorat) cœpit fluore albo continuo laborare, & ab eo tempore nil ſanguinis menſtrui amplius comparuit.

Materies ex utero prodiens ſub initium lenta,

lenta, mucoſa, ſubalbida fuit, in hypogaſtrio autem advertebatur tenſio, & dolor punctorius, vagus.

Præterea urina ſubinde teneſmo retenta, aut difficilis reddita eſt.

Uſu balneorum, & variorum remediorum ſpatio novem menſium hic fluxus ſuppreſſus fuit.

Verum manſit in hypogaſtrio tenſio, & dolor punctorius, & ſæpius obſervatus eſt urinæ teneſmus, & vagi calores frequenter caput turbarunt, ſupervenerunt leves leipothymiæ, & fere quotidie verſus veſperas ſpinam dorſi horror perrepſit.

His ſymptomatibus ſolo decocto althææ medebatur ægra.

Per integrum fere quinquennium malum fuit ſatis mite, ægra habuit vires, & poterat ſuos labores peragere.

Dein autem erodenres orti ſunt dolores, hypogaſtrium tenſum ex minimo adtactu valde doluit, & demum retenta eſt urina, & alvus.

Enematibus emollientiſſimis, & ſimilibus fomentis tandem cœpit urina prodire acris, turbida, & alvus dura, nigra, globoſa.

Levamen inde habuit ægra, recuperavit iterum ſuas vires, & potuit extra lectum eſſe.

Externo adtactu deprehendebatur in medio

dio hypogaſtrio tumor durus, in quo continuus percipiebatur dolor ardens, erodens, pungens.

Atque ideo hæc fœmina balneo emollientiſſimo quotidie per binas horas inſedit, & octavo die, quo hoc balneo utebatur, prodiit ichor ſubfuſcus, acer, fœtidus. & dolores, ardoreſque inde levabantur.

Simili balneo adhuc per quatuordecim dies uſa eſt, & multo melius inde ſe habuit; etenim hypogaſtrium ſat rudem adtactum ſine dolore tulit, & ægra potuit ambulare abſque moleſtia.

Verum fluxus ichoris acerrimi ſemper auctus eſt copioſior, & eroſa eſt uteri vagina, & vulva.

Hinc remedia externa internaque applicata fuerunt.

Per aliquot dies ægra ſubinde ſibi levata videbatur, & fluxus fuit admodum mitis.

Dein autem aucti ſunt iterum dolores, ſupervenit febris, retenta eſt urina, hinc enematibus & fomentis urinæ viæ iterum debebant liberari, & inde ichoris fluxus copioſior fuit.

Senſim ægra debilitata eſt, cœpit veſpertino tempore horripilationes conqueri, dein calores, & noctu copioſe ſudavit.

Tentata quæcunque nil juverunt; imo
do-

dolores ſemper fiebant magis vivaces, pertinaciores, & materies magis fœtuit, & fuit acerrima.

A Medicis relicta demum ad noſocomium venit, tota emaciata, cachectica.

Tentavi omnia remedia, quæ in ſimilibus caſibus profuiſſe alias vidi.

Præterea decoctis demulcentibus, & diæta molli conabar involvere acrimoniam.

Vires videbantur pauliſper augeri, & mens fieri alacrior; verum febris veſpertina, & ſudor nocturnus continuarunt.

Neque imminuti ſunt dolores, neque fluxus mitior redditus.

Hinc, quum adverti, me remediis uſitatis actum agere, tranſivi ad uſum cicutæ.

Dedi autem ſimul decoctum ſaturatum radicis althææ, & leni infuſo cicutæ, quod lacte factum eſt, curabam ſæpius per diem vulvam, & uteri vaginam elui.

Intra paucos dies magna fiebat mutatio, remiſerunt dolores, febris veſpertina erat mitior, ſomnus magis tranquillus, ſudor minus copioſus, neque materies, utero effluens, adeo fœtuit.

Decimo octavo die jam dedi nycthemeri ſpatio viginti quatuor grana de extracto cicutæ.

Symptomata omnia fere quotidie in melius

ius mutata ſunt; dolores tamen ſubinde ideo vivi fuerunt, ut opio debuerint ſopiri.

Trigeſimo die dolores erant enormes, urentes, acceſſit febris, ſitis, & multum imminutæ ſunt vires.

Removi ilico extractum cicutæ, non tamen cicutam propterea damnavi.

Venam ægræ ſecui, & ſolum decoctum emollientiſſimum cum nitro, & melle exhibui.

Externe applicabatur cataplaſma emolliens.

Dum hæc febris acceſſit, ſiluit omnis fluxus uteri, urina reddebatur difficilior, non tamen penitus retenta eſt.

Sanguis, e vena miſſus, fuit ſpiſſus, phlogiſticus.

Mala hæc ſymptomata abſque omni fere remiſſione in quartum diem durarunt, ægra ſæpius ſenſit horrores.

Quarto die debilis admodum fuit ægra, pulſus ſæpius intermiſit, obſervabantur frequentes caloris, coloriſque in facie mutationes.

Demum verſus veſperas, prægreſſo magno horrore, & ſudore frigido, & levi animi defectu mucus prodiit ex utero, miſtus ſtriis ſanguineis, & advertebatur magnus fœtor.

Hinc

Hinc omnes gangrænam lethalem adeſſe clamitarunt.

Verum poſt mediam horam prodiit multum pus, & ægra ſe levatam ſenſit, & nox fuit quieta, & bono ſomno dein reficiebatur.

Altero mane eam inveni alacrem, & pulſum habuit naturalem, puris fluxus mediocris continuavit.

Solum iterum radicis althææ decoctum tunc ſine nitro exhibui, verum junxi ſimul pilulas ex olibano, maſtiche, ſarcocolla, & mucilagine gummi tragacanthæ confectas.

Dolores circa uteri regionem pauci fuerunt, neque ulla amplius durities tactu obſervata fuit.

His ſolis medicamentis, & diæta molli ſpatio duodecim dierum puris fluxus integre curatus fuit, & auctæ ſunt vires.

Quum tamen ceſſante puris fluxu per vices adhuc ichoris ſtillicidium animadvertebatur, & ægra ſubinde dolores pungentes, vagos in utero conqueſta eſt; pilulas balſamicas ſepoſui, & earum loco dedi extractum cicutæ.

Cujus efficacia dein intra tres ſeptimanas ægra integre ſana fuit.

Etenim fuit toroſa, robuſta, agilis, nil conquerebatur, uteri omnis fluxus ſiluit,

urina

rina prodiit ſine moleſtia, appetitus fuit bonus, ſomnus tranquillus, reficiens.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Foemina, 48. annorum, a quindecim circiter annis fluorem album habuit, & quamvis remedia ab optimis artis magiſtris præſcripta longiſſimo tempore aſſumſerit, malum tamen aut manſit in eodem ſtatu, aut in pejus mutatum fuit.

Dum vidit, idem eſſe, ſive adhiberet medicamenta, ſive ea negligeret (imo ex uſu medicamentorum ſubinde debilitata eſt, & pejus habuit) mutavit conſilium, & morbum ſoli naturæ commiſit.

Per undecim annos fuit ſine remedio, dein vero fluxus menſtruus retentus fuit, qui antehac, & debito tempore, & ſufficienti copia ſemper comparuit.

Orti tunc ſunt acutiſſimi in utero dolores, & ſimul advertebatur continuus ardor, materies effluens, antea benigna, lenta, mucoſa, tunc tenuis fuit, & virideſcens, & fœtuit.

Multorum Medicorum opem tunc ægra imploravit, adivit Chirurgos, conſuluit vetulas, aſt medicamenta potius moleſtiæ, quam levamini fuerunt.

Miſera ſenſim in peſſimum ſtatum redacta fuit. Do-

Dolores, & ardores aderant continui, & hi verſus veſperas aucti ſunt, præter ichorem putridiſſimum effluxit ſubinde ſanguis fœtidus, diſſolutus, & prodierunt fruſta fibroſa, corrupta, ſubnigra; vagina uteri, & vulva ſenſim exulceratæ, & exeſæ ſunt, & ægra emaciata vix ſe erectam potuit ſuſtinere.

His in miſeriis eam ad noſocomium ſuſcepimus.

Rogavi Dominum *Haffner*, ut partes genitales, quantum poſſibile eſſet, digitis, & oculis luſtraret.

Invenit tunc vulvam exeſam, vaginam exulceratam, & os uteri erat ſat durum, dolens, & fortiori preſſione prodiit ſanies.

Conſului, ut bis quotidie injectiones in vaginam fierent ex leni infuſo cicutæ cum pauco melle roſarum, & ſexta parte lactis.

Præterea copioſum decoctum involvens, demulcens, emolliens, miſtum cum tertia parte lactis recentis datum eſt.

Spatio ſex dierum fœtor multum emendatus fuit, & ægra videbatur aliquantulum refici.

Dedi tunc præter decoctum demulcens extractum cicutæ, & injectiones in vaginam fuerunt continuatæ.

Omnia ſymptomata ſenſim in melius mutata ſunt, ichoris loco tandem effluxit mu-

cus

cus ſubpurulentus, dein nil amplius comparuit.

Et ſpatio undecim ſeptimanarum fœmina integram ſanitatem recuperavit.

Ultra drachmam dimidiam extracti cicutæ non opus fuit dare per diem, quoniam hæc doſis ſufficienter omni ſymptomati ivit obviam.

Ab injectionibus tunc ceſſatum eſt, dum incipiebat materies benigna comparere.

Abluta tamen aliquoties per diem ſunt pudenda, ne & illud benignum intra plicas ſtagnans acrimoniam contraheret.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

FOemina, 52. annorum, a longo tempore dolore continuo rodente in utero vexabatur.

Fluore ſimul albo laboravit, qui ſenſim adeo malignus factus eſt, ut materies effluens non tantum partes genitales corroſerit, ſed & ipſa linteamina, quibus excipiebatur, brevi reddiderit friabilia.

Fœtor præterea tantus fuit, ut & maritus eam fugerit, & omnes fœminæ, quibus alias familiariter utebatur, evitarint ejus conſortium.

Poſtquam plurimam bonorum ſuorum par-

tem fruſtra in ſui curationem conſumſit, meum tandem auxilium quæſivit.

Juſſi, ut ſerum lactis biberet, & ablueret partes circa pudenda leni infuſo cicutæ & lacte, addito pauco melle roſarum.

Quoniam autem conquerebatur, noctes eſſe maxime inquietas ob enormes in utero ardores, præſcripſi pulverem ex drachma dimidia lapidum cancrorum, & ex grano uno opii, ut quotidie, cubitum itura, ſimilem pulverem ſumeret.

Somnus inde longior, & tranquillior factus eſt, & augebatur appetitus; imo & vires majores videbantur, & mens alacrior.

Ceteroquin autem nil mutatum fuit.

Exhibui tunc præter ſerum lactis extractum cicutæ, & veſpertinos pulveres continuavi.

Spatio quatuordecim dierum dolores adeo mitigati erant, ut paregorico veſpertino opus non amplius fuerit, materies utero prodiens non amplius ita fœtuit, nec adeo acris fuit.

Urina autem retinebatur.

Abſtinui tunc per aliquot dies ab extracto cicutæ, & dedi miſturam ſequentem:

℞. Lap. canc. unc. j.
vin. auſtriac. montan.
lib. j.
m. ſ.

m. ſ. *ſumat ægra quater per diem cochleare unum.*

Hæc miſtura egregios effectus præſtitit. etenim urina prodiit liberrime, & ex utero propellebatur multa materies acris, ichoroſa cum magno ægræ levamine; interim tamen dolores iterum aucti ſunt.

Hinc dein ad uſum cicutæ denuo erat tranſeundum.

Dedi quotidie grana viginti extracti cicutæ, & copioſum decoctum radicis althææ, vel ſerum lactis.

Dolores hinc mitigabantur, & vires auctæ ſunt, atque prodiit materies mucoſa, raro fœtida.

Nihilominus poſt tres circiter ſeptimanas circa urinæ vias iterum teneſmi obſervabantur.

Unde extracti cicutæ loco iterum dedi miſturam priorem ex vino, & cancrorum lapidibus.

Et hæc magnum denuo levamen adtulit.

Hac ratione cogebar ſæpius cicutæ uſum interrumpere, & fere omni decimo quarto die dedi miſturam, qua abſumpta, extractum cicutæ iterum continuavi.

Effectum eſt inde, ut miſerrima hæc ægra ſpatio ſex menſium integre fuerit ſanata.

Et jam a novem menſibus optimam ſanitatem habet.

Hoc tempore bacchanali ventriculum ſo-lito plus oneravit, unde me acceſſit roga-tura: darem ei medicamentum.

Verum conſului, a cibis per unum, alte-rumve diem abſtineret.

Aderat tunc Doctiſſimus Dominus *Collin* & oſtendi ei hanc fœminam ex periculoſiſ-ſimo morbo optime curatam.

Fœmina ipſa mali hiſtoriam me melius explicuit, nec ſufficienter potuit laudare pi-lulas, quæ ſibi ſalutem adtulerunt.

Narravit, quod ab omnibus ob fœtorem ex utero prodeuntem contempta fuerit, quod proprius maritus, propriæ proles eam, quaſi peſte affectam, fugerint.

Quod tabe fere conſumpta, nil niſi oſſa, & pellem geſſerit; quod abhorruerit a ci-bis, & ſudore nocturno fere diffluxerit.

Nunc autem dedit videnda toroſa bra-chia, & ſuras optime repletas, & firmas, dixitque, quod jam marito plurimum com-placeret.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

VIrgo octodecim annorum, mammam utramque lapidis inſtar duram a trien-nio fere habuit.

Pallida præterea fuit, flaccida, tota ca-chectica, neque unquam ei menſes adhuc

fluxe-

fluxere, cordis palpitationem conquerebatur, & a paullo fortiori ingreſſu ſemper anhelavit, & fere ſuffocata eſt.

Mamma utraque ſtriis lividis erat variegata, advertebaturque perfrequenter dolor acute punctorius, vagus.

Glandulæ ſubaxillares, & inguinales quoque erant tumidæ, induratæ.

Dedi illico ter quotidie tres pilulas, granorum duorum de extracto cicutæ, & qualibet vice feci deſuper hauriri infuſi meliſſæ, & florum ſambuci vaſcula duo.

Externe nil applicui.

Quinto die nil adhuc erat mutatum.

Exhibui igitur ter quotidie pilulas quatuor, & idem infuſum continuavi.

Octavo die ſtriæ lividæ in utraque mamma diſparuerunt, dolores autem vagi, pungentes erant longe frequentiores, vires auctæ ſunt.

Decimo die jam dabantur quindecim pilulæ per diem.

Duodecimo die prodiit ex utero materies copioſa, alba, glutinoſa, & omnes durities tunc molliores videbantur, & reſpiratio fuit levior, nec cordis palpitatio adeo frequens.

Eadem pilularum doſi in vigeſimum diem continuavi, & erant tunc omnia meliora;

 tu-

tumores multo minores, mamma utraque mobilis, & pro parte pendula.

Color faciei, antea ex flavo viridis, nunc in ſubroſeum mutabatur; functiones omnes incipiebant reſtaurari.

Quotidie ex utero copioſus mucus prodiit, qui ſubinde acer fuit, & in vagina ardorem excitavit, ſubinde autem adeo blande exſtillavit, ut ægra nil adverterit.

Datæ jam ſunt octodecim pilulæ per diem.

Trigeſimo die mammæ ambæ jam erant fere naturales, & glandulæ ſubaxillares multo minores, nullum dolorem ægra conquerebatur, mens fuit longe hilarior.

Fluxus autem uterinus nec amplius copioſus, nec frequens fuit.

Pilularum doſis non amplius aucta eſt, & continuabatur infuſum florum ſambuci, & herbæ meliſſæ.

Quinquageſimo die nil in mammis repertum eſt, ſub axillis erant adhuc quædam tubercula, piſis æqualia, fluxus muci ex utero penitus deſiit; viguit appetitus.

Per tres adhuc ſeptimanas dedi mediocrem cicutæ doſin, & infuſum ruthæ.

Comparuit dein citra omnem dolorem fluxus menſtruus, prodiitque ſanguis ſaniſſimus per quinque dies, nec advertebatur cordis palpitatio, nec a fortiori ingreſſu reſpiratio inhibita fuit. Unde

Unde optima videbatur adeſſe ſanitas, atque ideo nil amplius medicamenti datum fuit.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

HOmo, 30. annorum biennio abhinc febre validiſſima intermittente, quotidiana afficiebatur.

Chirurgus hanc ilico ſuppreſſit cortice peruviano.

Gravis inde fiebat reſpiratio, delebatur appetitus; hypochondrium ſiniſtrum tenſum erat, nec citra dolorem adtactum tulit; lateri dextro æger non potuit incumbere. Demum ortus eſt tumor durus, qui fere totum abdominis cavum ſiniſtrum occupavit.

Præterea per totum corpus ſenſim comparuerunt furunculi fœdiſſimi, ſubcœrulei, qui profunde intra cutim, & panniculum adipoſum penetrabant, quidam, ex affrictu rupti, ſanguinem putridum, nigrum fundebant, & brevi caro fungoſa ibi loci propululavit.

His omnibus miſeriis adhuc ſupervenit febris tertiana.

Medici, qui hujus ægri curam gerebant, ex hac tertiana ſalutem ſperarunt.

Hinc remediis ſalinis ſolventibus, & ama-

ricantibus febris conatum facilitare intendebant.

Verum hæc omnia nil juverunt, febris adeo vehemens fuit, ut æger vires plurimas amiſerit, imo ſenſim extrema intumuerunt, & merito timebatur hydrops.

Delatus tandem eſt ad noſtrum noſocomium.

Remediis leniter diureticis, ſapone veneto, rheo, conſervis antiſcorbuticis &c. tumorem quidem extremorum diſſipavi, rediitque appetitus, verum febris violentia ſemper augebatur, & paroxyſmi adeo ſunt protracti, ut fere quilibet per viginti quinque horas duraverit.

Sub paroxyſmo ægrum ſemper tuſſis prehendit, quæ adeo valida fuit, ut tandem ſanguis rutilus proruperit.

Ceſſante tamen paroxyſmo nec aderat tuſſis, nec reſpiratio fuit difficilis.

Tuſſis ſub paroxyſmo nullis remediis potuit mitigari, ardor inde ſummus in pectore ortus eſt.

Acceſſit demum ſumma macies, & vires omnes conciderunt, ſudor nocturnus conſumptionem minitabatur.

Quare febris neceſſario debebat diminui.

Junxi igitur conſervis antiſcorbuticis corticem peruvianum ſelectiſſimum, cujus uſu ſpatio quinque dierum, febris admodum

mitis

mitis facta eſt; ſudor nocturnus fere deſiit, nec vires adeo debiles videbantur, & ægrum ſubinde tranquillus ſomnus occupavit, refecit; tuſſis fuit longe minus moleſta, & potuit opiatis, & mucilaginoſis compeſci.

Similibus itaque remediis per aliquot ſeptimanas continuavi, & ſubinde ea admiſcui, quæ ad tumorem diſſipandum, & ad furunculos curandos conferrent.

Verum tumor in abdomine ſiniſtro, & furunculi per totum corpus ſemper manſerunt in eodem ſtatu, nec febris ſopita fuit.

Quin imo pedes livido tumore inflabantur, & copioſiores, majoreſque furunculi ibi comparuerunt.

Decocta plurima, quæ alias ad maſſam ſanguineam corrigendam optima fuerunt, hic nil mutarunt.

His denique junxi leviora antivenerea, mercurialia.

Et cum hæc æger facile tulerit, nec inde quidquam in melius, & pejus fuiſſet perverſum, dedi ſenſim acriora, & ſub finem exhibui præter copioſiſſima decocta mercurium ſublimatum corroſivum, ſolutum in ſpiritu frumenti.

Tulit & hunc æger citra ullum incommodum.

Verum largus ejus uſus per integrum menſem nil profuit.

Tentatis jam diverſiſſimis remediis præter cicutam fere nil ſupererat, quod in hoc morbo fuiſſet indicatum.

Dedi igitur ſtatim in principio mane decem grana, & totidem veſperi, præter copioſum decoctum hordei crudi.

Tertio die, quo æger cicuta utebatur, febris paroxyſmum vix percepit.

Cætera vero in eodem ſtatu permanſerunt.

Septimo die æger habuit vires longe majores, febris penitus ſiluit; augebatur appetitus, flaccidus circa articulos, & in facie tumor totus diſparuit.

Dedi jam drachmam dimidiam quotidie extracti cicutæ.

Duodecimo die cœpit prodire urina craſſa, ex nigro rubra, fœtida, & quidam ex furunculis exſiccabantur, quidam vero rupti fuderunt lividum liquorem.

Tumor in cavo abdominis ſiniſtro videbatur tactu mollior, mobilior, æger tamen lateri dextro nondum potuit incumbere.

Noctes fuerunt admodum quietæ.

Dedi tunc purgans antiphlogiſticum.

Decimo quinto die dabantur jam mane, & veſperi grana viginti extracti cicutæ.

Vigeſimo die pedes antea lividi, & tumidi obtinuerunt colorem, & molem naturalem, plurimi furunculi exſiccabantur.

Hinc

Hinc inde tamen iterum novi, verum admodum parvi, & læte rubentes proruperunt.

Urina continuavit eſſe craſſa, ex nigro rubicunda.

Toti abdomini ſiniſtro impoſui tunc emplaſtrum de cicuta.

Vigeſimo quinto die æger aſſumpſit hauſtum antiphlogiſticum purgantem.

Et data tunc quotidie eſt drachma integra extracti cicutæ.

Trigeſimo primo die jam plurimi furunculi exſiccati ex cute ſeparabantur; verum omni in loco remanſit magna ſenſibilitas, & ex minimo affrictu cutis rupta eſt, & fudit acre ſerum.

Urina tunc prodiit minus craſſa, ſubfuſca.

Trigeſimo quinto die dedi purgans antiphlogiſticum.

Quadrageſimo die quinque tantum furunculi admodum exigui, & fere aridi ſupererant.

Tumor in abdomine fuit minor, mollior.

Quinquageſimo tertio die furunculi omnes diſparuerunt, & niſi tumor in abdomine fuiſſet, homo hicce optime ſanus potuiſſet dimitti.

Datum tunc iterum eſt purgans antiphlogiſticum.

Et quum dein vires integras habuit, feci: ut ad ſuum conſuetum laborem (erat enim faber lignarius) rediret.

Juſſi præterea, ut quotidie pilulas triginta, granorum duorum, ſumeret, biberetque decoctum copioſum radicis bardanæ, & continuo applicaret emplaſtrum de cicuta.

Poſt ſex ſeptimanas jam citra moleſtiam potuit in latere dextro dormire; tumor jam admodum parvus fuit.

Decima ſeptimana tumor fere totus diſparuit.

Finito tertio menſe homo integre ſanus fuit.

Dedi tunc iterum hauſtum purgantem, & dein non amplius putavi neceſſe eſſe, ut quidquam aſſumeret.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

JUvenis 17. annorum ex Hungaria huc adveniens febre violentiſſima laborat; gerit præterea in hypochondrio ſiniſtro ingentem tumorem, durum, immobilem, & eſt ſimul ictericus, & toto corpore tumet.

Per tres integras ſeptimanas varia adhibui remedia, verum nullum ægro levamen adtuli.

Con-

Confugi igitur ad extractum cicutæ, & præbui mane, & veſperi grana octo, & ſaturatum infuſum foliorum trifolii fibrini.

Poſt octidum febris jam longe mitior fuit, vires augebantur; tumor per univerſum corpus erat mollis, minor, rugoſus, urina alias craſſa fuſca, nunc fuit citrina, hypochondrium dextrum, quod ex minimo adtactu doluit, jam potuit premi fortiter, appetitus increvit.

Dedi tunc lene purgans ex rheo, & ſale polychreſto.

Altero a purgante die exhibui mane grana decem extracti cicutæ, & totidem veſperi, & infuſum trifolii fibrini continuatum eſt.

Decimo octavo die æger vix amplius febris acceſſum ſenſit, totum corpus, & præſertim extrema jam plurimum detumuerunt, icterus fuit levis; appetitus bonus, urina fere naturalis; tumor in hypochondrio ſiniſtro mollior.

Dedi tunc drachmam dimidiam quotidie de extracto cicutæ, & ad hypochondrium ſiniſtrum applicui emplaſtrum de cicuta.

Trigeſimo die juvenis fuit robuſtus, febris penitus ſiluit; leviſſima adhuc icteri veſtigia ſupererant; dolor ex articulis, & omnis tumor evanuit.

Dedi iterum purgans ex rheo, & ſale polychreſto. Dein,

Dein, eodem infuſo, & eadem extracti cicutæ doſi adhuc continuaret, juſſi.

Quadrageſimo primo die nullum amplius icteri veſtigium erat videndum, vires bonæ fuerunt.

Verum in tumore hypochondrii ſiniſtri magna in melius mutatio obſervata non fuit.

Juſſi igitur, ut de extracto cicutæ ſumerèt, quotidie grana quadraginta, & mane, ac veſperi probe fricaret hypochondrium ſiniſtrum anatica parte unguenti de althæa, & florum calendulæ, addita pauca camphora, & ut in libero aëre corpus bene exerceret.

Hac ratione ſpatio duorum, & dimidii menſium tumor in hypochondrio penitus diſparuit, & juvenis perfecte ſanus caſtra adivit.

Omni decimo quarto die dedi lene purgans tempore curationis.

CASUS DECIMUS NONUS.

HOmo, 34. annorum glandulas colli ſcirrhoſas, & adeo magnas ab aliquot annis habuit, ut harum glandularum moles utraque ex parte colli caput humanum ſuperarit.

Mon-

Monſtroſum erat videre hunc hominem, quia tria difformia capita geſſit.

Omnes hæ glandulæ, in unam maſſam concretæ, firmiſſime cohærebant.

Sub axillis erant quoque ingentes tumores, qui brachiorum motum valde dolentem, & fere impoſſibilem reddiderunt.

Ex anteriore thoracis parte maſſa ſcirrhoſa ſeſe a collo uſque ad coſtarum limbos extendit.

Ichoroſa hinc inde ulcera hos ſcirrhos arroſerunt.

Aliis in plagis fœdiſſima fungoſa carcinomata nata ſunt.

Præterea innumeri ſinus, & fiſtulæ detegebantur.

Tuſſis immanis ægrum vexavit, ſudor nocturnus & vires, & carnes conſumpſit, reſpiratio fuit anheloſa, appetitus deletus, pedes, brachia, facies, & totus reliquus corporis habitus tumore œdematoſo turguit.

Veræ conſumptionis manifeſta ſigna aderant.

Varii Medici penetrantiſſimis tam vegetabilibus, quam mineralibus remediis hoc malum debellare conati fuerunt; verum eorum opera incaſſum fuit, imo æger inde pejus habuit.

Feci igitur hominem totum fere conſumptum, anhelantem, mihique transferri ad meum noſocomium. Do-

Dominus *Haffner*, quamvis multos periculoſiſſime decumbentes ſola cicuta ſæpius ſanari viderit, hoc tamen in caſu ſpem omnem depoſuit.

Ego ipſe, ut verum fatear, hominem pro perdito habui, nam febris depaſcens, ſudor nocturnus, tuſſis continua, & defatigans, vires penitus proſtratæ, tumor totius corporis, humorum cachexia, reſpiratio anxia, certam fere mortem præſagiebant.

Interim tamen rogavi Dominum *Haffner* ut externe fomentum de cicuta applicaret, ut ſinus & fiſtulas leni cicutæ infuſo, addito pauco roſarum melle, ſæpius per diem elueret.

Ego interim præſcripſi medicamenta expectorantia, & quæ vires ſimul augerent.

Solo fomento ulcera longe puriora facta ſunt, & tumores emolliebantur.

Spatio duodecim dierum æger habuit vires paullo majores; liberius reſpiravit, & noctes fuerunt magis quietæ.

Hinc cicutam interne quoque exhibui.

Pro potu ordinario dedi decoctum hordei, cui quarta pars lactis admiſcebatur.

Uſu cicutæ ſputa liberrime prodierunt, & ſpatio quatuordecim circiter dierum totus corporis habitus detumuit; urina copioſe fluxit; minuebatur febris veſpertina, & ſudor nocturnus; colli indurationes, ul-

cera,

cera, fiſtulæ, & ſinus longe in meliori ſtatu inveniebantur, & æger jam potuit extra lectum eſſe.

Magnus, & celer hujus remedii in hoc deſperato ſubjecto effectus nobis adtulit gaudium, & addidit animum, ut in applicatione tam internorum, quam externorum remediorum alacriter pergeremus.

Antequam menſis ſpatium, quo æger cicutam aſſumpſit, præterlapſum fuiſſet; color faciei jam fuit naturalis; viguit appetitus, ſiluit febris veſpertina, neque ullus ſudor amplius obſervatus eſt; vires fuerunt ſatis bonæ; colli tumores longe minores, molliores, in ulceribus optimum erat pus.

Doctiſſimus Dominus *Collin* ſimul mecum hujus ægri curam geſſit; Dominus *Haffner* ſuis fomentis, & injectionibus ſedulo per diem continuavit, noctu autem applicuit emplaſtrum de cicuta.

Seſquimenſis ſpatio tumores colli jam fere dimidio minores fuerunt; æger potuit collum citra magnam moleſtiam in omnem partem flectere.

Reſpiratio fuit libera, nec audiebatur tuſſis, æger & pinguis, & robuſtus factus eſt.

Jam tunc dedimus quotidie drachmam integram extracti cicutæ.

Sub initium tertii menſis æger quotidie drach-

drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ abſumpſit.

Hac doſi per tres menſes continuavimus, & hoc tempore omnes tumores ſunt diſſipati, & ulcera cicatrice obducta; & ſinus ac fiſtulæ coaluerunt, rediitque collum totum ad ſtatum naturalem, homo fuit alacer, pinguis, fortis, nec ullum ab hac doſi unquam incommodum vidimus.

Igitur ope cicutæ id effectum eſt, quod nemo antea ſperavit.

CASUS VIGESIMUS.

VIrgo, 25. annorum, mammam dextram a decem annis habuit duram.

Hicce tumor ſeſe ſenſim infra axillam extendit; acceſſit demum color lividus, intumuerunt venæ, pars affecta noctu, diuque dolore excruciabatur, brachium tumuit, & fuit immobile.

Ego vocatus ad hanc ægram ſtatim exhibui extractum cicutæ, externe autem nil applicui.

Spatio quinque dierum color lividus in læte rubrum mutatus fuit, & dolores erant multo mitiores.

Decimo tertio die mammæ color fuit fere naturalis, venæ adhuc erant turgidæ, durities autem multo mollior, mobilior, brachium

chium quoque minus tumuit, & poterat aliquantulum moveri.

Decimo ſexto die menſes proruperunt, tunc autem ægra obſervavit ſanguinem longe puriorem fluxiſſe, neque tantas, ut antea moleſtias præceſſiſſe.

Etenim dum menſes imminebant ſemper vomitu moleſtiſſimo, dolore atrociſſimo colico, & ingratiſſima ad os ſacrum, & ad inguina tenſione vexabatur, imo pectoris anxietas, cordis palpitationes, vertigines, & dolentes urinæ teneſmi ægram alias ſemper plurimum debilitarunt, hac autem vice nil tale contigit.

Fluente ſanguine menſtruo venæ mammæ affectæ detumuerunt, mamma multo minor, mollior, mobiliorque fiebat, & diviſa eſt in plures moleculas.

Brachium ſat libere moveri potuit, & totus in brachio tumor evanuit.

Vigeſimo quarto die fluxus menſium ceſſavit, ægra bene habuit, nil doloris advertit, vires erant bonæ, & moleculæ in mamma affecta in craſſiores fibras diviſæ ſunt.

Dedi tunc lene purgans.

Trigeſimo ſexto die parvæ tantum moleculæ, & quædam fibroſæ indurationes in mamma ſupererant; ægra optime habuit; color faciei antea luridus, & cachecticus, nunc roſeus fiebat, & totus corporis habi-

tus

tus longe robuſtior, firmior, & ad labores aptior.

Quadrageſimo tertio die prodierunt menſes citra omnem moleſtiam.

Quinquageſimo die nil fere inſoliti amplius in mamma deprehenſum eſt, brachium potuit liberrime moveri, nullus amplius dolor obſervabatur.

Dedi tunc lene purgans.

Octuageſimo die fœmina erat ſaniſſima, & inveniebatur mamma penitus naturalis.

Dedi tunc iterum purgans, & poſtea putavi, non amplius neceſſe eſſe, ut cicuta adhuc daretur.

Mediocris extracti cicutæ doſis in curanda hac fœmina ſuffecit.

Primis quatuor ſeptimanis tantum dedi tres pilulas mane, & tres veſperi; reliquo autem tempore aſcendi ad quatuor, tandem ad quinque pro doſi.

Pilula quælibet habuit grana duo.

Externe nil applicatum fuit.

Nec datum eſt quoddam decoctum, quod ſolutionem potuiſſet faciliorem reddere, verum qualibet vice juſculum carnis bubulæ ſumptis pilulis bibebatur.

Hemicraniæ dolentiſſimæ hæc ægra erat alias perfrequenter ſubjecta, ab eo autem tempore, quo cicutam ſumpſit, nil advertit.

Le-

Levis igitur cicutæ doſis plura mala integerrime abſtulit, fugavit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

VEtula ſeptuaginta trium annorum, debiliſſima, emaciata, ulcus fœdiſſimum cancroſum habuit circa parotidem ſiniſtram.

Hoc ulcus egit fiſtulas, & ſinus, qui intra muſculos colli, & intra integumenta capitis profunde penetrarunt.

Dominus *Haffner* externe applicuit fomentum de cicuta, & ſinus, ac fiſtulas ejuſdem herbæ infuſo ſæpius per diem eluit.

Interno uſu dedi cicutam, & multum lac.

Spatio viginti dierum omne cancroſum, fungoſum, corruptumve ex ulcere ſeparatum eſt; multi ſinus jam coaluerunt; ægra majores vires habuit.

Sed tunc a lacte abhorruit, conceſſi igitur paucum vinum, carnem vitulinam, multum cremorem ex hordeo mundo, vel oryzam molliter coctam.

Omnia quotidie in melius mutata ſunt, & ſexta ſeptimana, qua ægra utebatur cicuta, omnes fiſtulæ, ſinuſque inveniebantur clauſi, & ulcus erat firma cicatrice obductum.

Ex-

Externe tum nil amplius adpoſitum eſt, interne tamen adhuc mane, & veſperi per quatuordecim dies dedi pilulas duas.

Vetulam tunc ſanam, & hilarem ex noſocomio dimiſimus.

CASUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Foemina, 44. annorum, ſana alias jam trigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno cœpit menſibus carere.

Præter tenſionem in inguine ſiniſtro nil incommodi ſenſit.

Balneis, diverſiſque remediis uſa eſt incaſſum.

Et poſt binos annos advertit in hypogaſtrio ſiniſtro duritiem, quæ adtactu nequaquam dolebat, verum poterat hinc inde volvi.

Hæc intra breve ſpatium ita increvit, ut duos pugnos viriles magnitudine adæquaverit.

Et dum ægra lateri dextro incumbebat, excitavit dolorem, tenſionem, & anxietates.

Balneis iterum emollientiſſimis uſa eſt, & aſſumpſit medicamenta ab optimis in arte medicis præſcripta, externe applicatum eſt emplaſtrum, & unguentum.

Subinde mollior videbatur tumor, & minor,

ior, paullo poſt autem iterum lapidis inſtar
lurus erat, & tendebatur totum ventris ſi-
iiſtri latus.

Dum ægra vidit nullum medicamentum
rodeſſe, rem ſibi reliquit.

Ventrem autem ſemper faſciis ligavit,
e tumor volubilis eam in ambulando,
lecumbendoque impediret.

Menſe Februario 1761. in peripneumo-
iiam incidit, unde ad noſtrum noſocomium
ranslata fuit.

Remediis antiphlogiſticis, emollientibus,
& expectorantibus intra viginti quinque dies
eripneumonia ſputis optime ſoluta fuit, &
egra convaluit.

Poſt hunc morbum cœpit in hypogaſtrio,
ibi hicce tumor latuit, dolor oriri, qui
er vices ſat violentus fuit, ſubinde autem
ere evanuit.

Narravit hæc fœmina totam hiſtoriam
aullo ſuperius deſcriptam.

Dominus *Haffner*, & ego tumorem hunc
xaminavimus, & concludebamus eſſe ſcir-
hum ovarii ſiniſtri.

Quum autem tot jam remediis, longo
empore, & uſu non interrupto aſſumptis,
il mutatum fuit, ilico dedimus cicutam,
& decoctum ſaturatum radicis althææ, ex-
erne autem nil appoſuimus.

Primis diebus ſtatim dolor in parte affe-
cta

cta ceſſavit, caput autem fiebat grave, idque torculari compreſſum ægræ videbatur.

Dedi tunc lene purgans, unde caput multum levabatur.

Dein iterum in uſu cicutæ continuatum eſt.

Fœmina ſenſim optime habuit; auctus eſt appetitus; increverunt vires; ſomnus fuit maxime tranquillus.

Decimo quinto die, quo cicutam dedimus, jam tumor nobis mollior videbatur; & ex utero prodivit mucus albus, lentus, viſcidus, inodorus.

Spatio unius menſis tumor jam dimidio minor fuit, & mollis, continuavit autem ex utero prodire mucus.

Obſervabatur tunc, quod mucus prodiens magnum ſubinde circa uterum, & pudenda ardorem excitaverit.

Menſe ſecundo fere elapſo nil amplius tactu poterat diſtingui, fœmina nil conquerebatur; & potuit in omne latus decumbere.

Muci fluxus ex utero fuit minus copioſus, & materies longe tenuior.

Intra paucos dein dies penitus ceſſavit & fœmina videbatur ſaniſſima.

Nihilominus feci, adhuc continuaret per quatuordecim dies cicutam, ne aliquid remaneret, quod fors recidivæ anſam præberet

CA-

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

INfans, trium annorum, peſſima rachitide laborat, facie, & toto corpore tumet, & eſt debilis.

Tentatis multis remediis, quæ alias in hoc morbo ſalutaria ſunt, nil profui, unde infanti cicutam dedi.

Incipiebam a grano uno mane, & uno veſperi.

Quarto die jam quatuor grana per diem exhibui, infans cœpit melius appetere.

Octavo die dedi ſex grana per diem, & infans videbatur robuſtior, pedibus ſeſe ſuſtinuit.

Doſin tunc non amplius auxi, quoniam omnia quotidie meliora facta ſunt, & infans alias moroſus, piger, meticuloſus ſpatio unius menſis erat agilis, jucundus, & optime comedit, & tumor articulorum ad minimum $\frac{2}{3}$ minor fuit,

Color faciei cacheticus in naturalem, & rubicantem tranſivit.

Tertio menſe fere finito infans optime ſanus fuit; ſolus ambulavit; bene dormivit, fiebat pinguis, & poſt curationem omnia veſtimenta erant ei nimis anguſta, & brevia. Hinc uſu cicutæ infans multum increvit, nec unquam malum ſymptoma obſervatum eſt.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

PUella, quatuor annorum, rachitica, a tribus menſibus utitur cicuta, & jam fere curata eſt.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

VIrgo, octodecim annorum, jam a quatriennio poſt meridiem ſemper vomuit omnia fere ingeſta, unde fiebat cachectica, & fere contabuit.

Remedia ab aliis medicis, & a me data levamen quidem ſubinde attulerunt; verum poſt paucos dies idem malum revertebatur.

Ægra dolorem, & pondus in epigaſtrio conquerebatur, tactu percipiebatur quædam tenſio, nulla autem durities.

Tentavi tamen cicutam, & ſpatio quatuordecim dierum vomitus fuit minus frequens; auctæ ſunt vires.

Tertia ſeptimana jam vomitus penitus ceſſavit, verum oriebantur poſt meridiem anxietates, & noctes fiebant inquietæ.

Dedi tunc hauſtum purgantem. Ægra magnum inde levamen habuit.

Poſtea iterum continuavi cicutam, & ſub finem menſis ſecundi aderat optima ſanitas, aderant vires optimæ. Men-

Menſes, qui alias pauci erant, incepe-runtque ſemper cum multo dolore ad os ſa-crum, & in ventre, nunc copioſe, & li-berrime fluxerunt.

CASUS VIGESIMUS SEXTUS.

Foemina, 23. annorum, ingentem tumorem lymphaticum circa totum genu dextrum habuit.

Nec fomenta uſitata, nec emplaſtra, nec unguenta, nec remedia interna profuerunt.

Solo autem uſu cicutæ, interno, externoque, intra tres ſeptimanas totus tumor diſpulſus eſt.

Bis hoc tempore datum eſt purgans.

Cicuta in hac fœmina copioſiſſimam urinam promovit.

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS.

Operarius, qui ab anni fere ſpatio cataractam in oculo ſiniſtro habuit, ſolo uſu cicutæ, & decocto radicis bardanæ ſpatio trium, & dimidii menſium curatus eſt.

Omni decimo quarto die datum fuit purgans.

Per ſex ſeptimanas quotidie drachmam unam, & dimidiam extracti cicutæ aſſumpſit.

 Ulti-

Ultimo autem menſe drachmas duas.

Uſu cicutæ hicce homo non tantum viſum recuperavit integérrimum; verum & longe robuſtior factus eſt, & liberabatur ſimul a ſuis doloribus rheumaticis, quibus per totum corpus jam ab octo annis ad omnem temporis mutationem excruciabatur.

CASUS VIGESIMUS OCTAVUS.

Virgo, 25. annorum, poſt morbum acutum ſubito privatur viſu, & afficitur vera amauroſi.

Vidi ſæpiſſime mercurium ſublimatum in ſpiritu frumenti ſolutum præter decocta reſolventia ſimili in caſu profuiſſe.

Hunc igitur huic ægræ præbui, ejuſque uſum ſatis largum per duos fere menſes continuavi, verum fructum inde nullum adverti.

Quoniam vero obſervavi ſæpius, cicutam ibi penetrare, ubi ſublimatus non poteſt, hanc vocavi in uſum.

Statim a ſcrupulo, ſeu viginti granis per diem incepi.

Poſt tres ſeptimanas frequentes vertigines, & ſcintillationes ægra conquerebatur, & ſibi videbatur quandoque lucem, & colores diſtinguere.

Verum lucida talia intervalla mox ite-

rum

rum evanuerunt, & caput inde factum eſt vertiginoſum.

Dedi tunc purgans.

Uerſus finem ſecundi menſis ægra jam obſcure potuit quædam videre, neque a ſcintillatione, neque a vertigine adeo frequenter afficiebatur.

Sub initium tertii menſis jam duas drachmas quotidie de extracto cicutæ abſumpſit, & viſus fiebat multo melior.

Hac doſi in quintum menſem ægra continuavit, & tunc potuit omnia videre, diſtinguere.

Quamvis larga doſi, & longo tempore ſumpſerit cicutam, nil unquam inde mali conqueſta eſt, imo augebatur appetitus; increverunt vires, & omnes actiones, alias languidæ, reſtaurabantur.

Menſes debito tempore, & debita copia ſemper habuit.

CASUS VIGESIMUS NONUS.

VIr, quinquagenarius, a trigeſimo ſeptimo ætatis ſuæ anno podagra laboravit, tophi inde non tantum circa pedum articulationes, verum & in manibus, & circa genua orti ſunt, & materies calcaria partes vicinas arroſit, pedum, manuumque motus erat admodum difficilis, & ge-

nua penitus rigida, ad omnes aëris tempeſtatiſque mutationes diriſſimi dolores has partes occuparunt, & cogebatur tunc per plures dies æger lecto inhærere.

Nec balnea, nec remedia interna, externave, quibus æger hucuſque utebatur, profuere.

Dedi cicutam, & ſerum lactis, externe nil applicui.

Spatio quinque ſeptimanarum, & omnes tophi ſoluti ſunt, & rediit membris mobilitas, nec aëris mutatio magnos dolores amplius produxit.

Feci tamen æger adhuc mediocri doſi cicutam per aliquot ſeptimanas continuaret, & copioſum hauriret ſerum lactis.

Diſſipatis autem tophis, & materia podagrica conquerebatur per plures dies ingratam, & ad minimum motum valde dolentem ſenſibilitatem circa articulos, & loca, quæ a materie cretacea, & tophis alias obſidebantur.

Juſſi igitur, quoniam tempus vernale erat, ut balnea Rodaunenſia adiret.

Rediit inde pinguis, totus quadratus, robuſtus, ſanus, & omnem aëris injuriam citra dolorem tulit.

CASUS TRIGESIMUS.

FOemina ſexagenaria, a viginti aliquot annis peſſima podagra afficiebatur, quæ ſenſim per totum corpus diſperſa fuit, & occupavit omnes articulos, excitavitque tophos, & cretaceos tumores.

Nunquam hæc ægra per integras quatuor ſeptimanas a dolore libera fuit, iſque fuit ſemper tantus, ut ægra nec pedem, nec manum potuerit movere, nec cibos ori adferre, ſæpius præ nimia doloris acerbitate ſibi mortem optavit.

Dedi cicutam, & infuſum florum ſambuci, & quarta ſeptimana, qua his utebatur, non tantum potuit ambulare in cubili, ſed exivit extra domum, & alios inviſit.

Brevi dein omnes tophi, & tumores diſſipati ſunt integre, manus antea ob tumores cretaceos difformes jam erant iterum tenerrimæ, molles, naturales, pulchræ.

Vires auctæ ſunt, & omnes actiones reſtauratæ.

Nonus menſis jam fere finitus eſt, quo hæc fœmina ab omni dolore immunis, & ſana vivit.

CASUS TRIGESIMUS PRIMUS.

VIr, quadragenarius, ab octo annis ſemper tempore verno, & autumnali circa pedum articulos advertit tumorem durum, & adeo dolentem, ut orta eſſet febris, & æger debuerit lecto decumbere.

Lecti tamen tepore, & remediis diluentibus ſpatio quatuordecim dierum, vel quandoque trium ſeptimanarum morbus totus iterum diſſipatus eſt, & vir ſanus potuit dein labores ſuos perficere.

Tempore verno 1760. quo dolores circa pedum articulos iterum debuiſſent oriri, advertebatur levis tantum, & obtuſa tenſio, æger ſibi ſuum morbum imminere credidit.

Verum hæc tenſio altero die diſparuit ſubito, & tunc dolor acute punctorius pleuram ſiniſtram occupavit, finxitque morbum vere inflammatorium.

Iteratæ venæ ſectiones, remedia in hiſce morbis uſitata febris quidem impetum diminuerunt, verum dolor manſit æque vivus.

Sanguis e vena miſſus ſemper geſſit cruſtam craſſam, mucoſam, tenacem, variegatam.

Epiſpaſtica, veſicantia, aliaque pedibus applicata, ut dolorem a thorace verſus loca conſueta revellerent, nil juverunt.

Fe-

Febris tandem penitus deſiit, licet dolor manſerit continuus, & vehemens.

Quoniam autem conſideratis omnibus ſymptomatibus conſtabat morbum hunc adeo pertinacem a materie, quæ alias pedes invaſit, productum fuiſſe, & quoniam multiplici experientia didici in ſimilibus morbis ad diſſolvendam materiem ſeroſam, acrem, ſpiſſam, tenacem, cicutam multum valere, eam tunc adhibui præter decoctum ſaturatum radicis althææ.

Externe nec ad pedes, nec ad locum dolentem quidquam applicui.

Tertio die minuebatur dolor punctorius, & articuli pedum ſudarunt, & afficiebantur obtuſo dolore.

Quinto die cœpit æger ſputa reddere, & dolor fuit longe mitior, circa pedum articulos autem nec dolor, nec tumor advertebatur.

Duodecimo die æger jam lectum deſeruit, & vix amplius ſenſit dolorem, ſputa glutinoſa continuarunt copioſe prodire.

Decimo tertio die nox fuit anxia, æger fuit debilis, & occupavit ingens dolor dilacerans totum ejus corpus, & omnia membra; tandem ſequebatur ſudor tenax, fœtidus, largus, & poſtero mane æger optime habuit, fuit agilis, appetiit, & vires erant bonæ.

Infuſo florum ſambuci, quod ſero lactis parabatur, & parva cicutæ doſi, ut per tres adhuc ſeptimanas hicce vir uteretur, ſuaſi, rediit dein ad me ſaniſſimus, robuſtus, vegetus, & egit gratias.

CASUS TRIGESIMUS SECUNDUS.

Foemina, 23. annorum, a quatriennio in utraque mamma durum, & pugno viri majorem tumorem geſſit, nec unquam his in partibus ſenſit dolorem.

Ante decem menſes nupſit, & gravida facta eſt.

Quarto graviditatis menſe intumuerunt ambæ mammæ, dolor in iis magnus oriebatur, & color naturalis in profunde rubrum abiit.

Omnes, qui has mammas viderunt, optimæ fœminæ cancrum peſſimum præſagiebant.

Tandem me acceſſit, horrui ab initio, & nolui dare cicutam, quoniam eam in gravidis nondum tentavi.

Verumtamen, quum & innumeris experimentis novi, nullas inde in corpore turbas excitari, & infantes cicutam impune ferre, incepi a leni doſi.

Brevi magnus ſequebatur effectus, prodiit

diit urina craſſa, albicans, mucoſa, flocculenta.

Quarto die jam mammarum color fuit naturalis, tumor minor, mollior.

Auxi dein cicutæ doſin, & ſpatio unius menſis jam drachmam dimidiam quotidie dedi, nec dein opus fuit, ut plus darem, nam quotidie magna in melius mutatio obſervabatur, & octavo graviditatis menſe mammæ ambæ fuerunt penitus naturales.

Sub uſu cicutæ hæc fœmina longe ſanior fuit, quam antea, liberata eſt a frequenti vomitu, & a continua cephalalgia, quibus ante uſum cicutæ multum vexabatur.

Nullam in hac gravida fœmina turbationem obſervavi.

Alvus prodiit quotidie naturalis, urina fluxit longe copioſior, flocculenta, mucoſa, tunc autem minus copioſa prodiit, & habuit colorem penitus naturalem, dum mammarum tumores erant diſpulſi, licet adhuc per aliquot dies cicutæ ſat fortis doſis fuiſſet data.

CASUS TRIGESIMUS TERTIUS.

Virgo, 24. annorum, toto corpore, præſertim vero circa articulos ſeroſo, ſubflavo tumore erat inflata.

Integro quinquennio ea omnia adhibuit,

quæ artis medicæ magiſtri conſuluerunt, nil tamen inde levaminis percepit, imo vires diminutæ ſunt, oriebatur ſicca tuſſicula, & membra omnia fiebant immobilia.

Ego quoque diverſa remedia incaſſum in hac ægra tentavi.

Demum eam uſu cicutæ, & ſero lactis intra menſis ſpatium ſanavi.

Statim in principio cicuta excitavit magnum appetitum, dein promovit urinam admodum copioſam, ſubviridem, cum ſedimento craſſo, tenaci, glutinoſo.

Tumor per totum habitum corporis jam duodecimo die abfuit; ille vero circa articulos fuit paullo pertinacior.

Hæc ægra purgante opus non habuit, etenim a cicuta bis quotidie ſolvebatur alvus.

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS.

VIr quadraginta ſeptem annorum a ſeſqui anno tumorem durum, ſcirrhoſum, pugno virili majorem in ſcroto geſſit.

Teſticuli ambo erant immunes, ſani.

Tumor hicce a gonorrhæa ſubito per injectionem adſtringentem ſuppreſſa originem habuit.

Remedia mercurialia fortiſſima, ipſa ſalivatio, decocta antivenerea, fomenta ex-

terna

terna, & emplaſtra nil prorſus juverunt.

Hæc dum vidi, cicutam dedi, & copioſum decoctum radicis bardanæ.

Quamvis autem jam vigeſimo die integram drachmam quotidie cœperit æger abſumere, nulla tamen in tumore mutatio adhuc obſervata fuit.

Trigeſimo die dedi drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ.

Trigeſimo tertio die mollior erat tumor, & æger bene ſe habuit.

Trigeſimo ſexto die dedi purgans mercurio dulci miſtum.

Quadrageſimo die æger jam aſſumſit drachmas duas de extracto cicutæ quotidie, & tumor fuit minor.

Hac doſi interponendo omni decimo quarto die lene purgans mercuriale in quintum menſem continuavi, & tunc erat tumor penitus diſſolutus, & homo integre ſanus.

CASUS TRIGESIMUS QUINTUS.

JUvenis, 19. annorum, lue venerea peſſime erat exulceratus per totum corpus, oſſa utriuſque tibiæ erant profunde carioſa.

Remedia antivenerea cujuſcumque generis nocuerunt, & vires debilitatæ ſunt, & jam aderat ſumma macies.

Dum

Dum hicce æger meæ curæ traditus fuit, mihi omnes curandi methodos expoſuit, dubitavi: an fors recta doſi, & debitis cautelis remedia antivenerea fuiſſent adminiſtrata.

Varia igitur iterum tentavi, verum actum egi.

Dominus *Haffner*, optimus mei noſocomii chirurgus, & ego tunc concluſimus tentare cicutam.

Externe igitur ulcera, & loca carioſa linteis carptis fomento cicutæ madidis deligata fuerunt, interne datum eſt extractum cicutæ, & largum decoctum radicis bardanæ cum tertia parte lactis.

Intra paucos dies magna in melius mutatio contigit, & vires increverunt.

Sub finem ſecundi menſis jam omne carioſum erat optime ſeparatum, & ulcera plura obducebantur firmiſſima cicatrice.

Dolores, qui ægrum tota nocte atrociſſime divexarunt, jam ſiluere penitus.

Finito tertio menſe optima videbatur adeſſe ſanitas, nulli obſervabantur dolores; vires erant bonæ.

Mediocris cicutæ doſis ad curandum hunc pertinaciſſimum venereum morbum ſufſecit.

Maxima doſis intra 24. horas fuit drachma una.

CA-

CASUS TRIGESIMUS SEXTUS.

JUvenis, tredecim annorum, tinea capitis peſſima, & contra omnia remedia rebelli jam per quinque annos laboravit.

Tandem dedi decoctum radicis lapathi acuti, & extractum cicutæ, & totum caput bis quotidie decocto cicutæ, quod lacte fiebat, curavi lavari.

Hac ratione intra ſex ſeptimanas integre ſanatus eſt.

Erat hicce juvenis antea pallidus, totus cachecticus, macilentus, & inani tuſſi, ac continuo in pectore ardore afficiebatur.

Hæc autem Symptomata uſu cicutæ omnia evanuerunt.

CASUS TRIGESIMUS SEPTIMUS.

JUvenis, 16. annorum, ſartor, ſcabie fœdiſſima ante biennium afficiebatur.

Dato unico purgante remedio, mox unguenta adhibebantur, quibus ſcabies retropulſa fuit.

Nata eſt propterea anxia reſpiratio, & tuſſis convulſiva.

Tentata quæcunque parum profuerunt, & & juvenis, fere conſumptus febre lenta, tandem fertur ad meum noſocomium.

Ob-

Obſervavi ſæpiſſime cicutam in ſcabie cutanea maxime pertinaci mira præſtitiſſe, experiri igitur quoque volui, quid in ſcabie retropulſa poſſit.

Exhibui itaque ſaturatum decoctum radicis althææ, & extractum cicutæ, totumque corpus bis quotidie feci lavari lacte tepido, in cujus libris quatuor uncia dimidia ſaponis veneti ſoluta fuit.

Poſt octo circiter dies per univerſum corpus oriebatur pruritus admodnm ingratus, & proruperunt puſtulæ rubicantes, acri humore repletæ.

Reſpiratio tunc facilior fuit, & tuſſis minus frequens, & æger noctu jam tranquille dormivit, & cœpit ſputum glutinoſum prodire.

Quamvis totum corpus ſimilibus puſtulis fuerit obſitum, juſſi tamen bis quotidie lavaretur.

Circa decimum diem multæ tales puſtulæ iterum evanuerunt, aliæ autem ruptæ ſunt, & fuderunt ſerum acre, & naſcebatur cruſta fuſca, ſcabra, rediitque ſcabies talis, quali ante biennium æger laboravit.

Capitis pars capillata quoque exulcerata eſt.

Tunc æger liberrime reſpiravit, ſputa copioſa rejecit: febris lenta penitus deſiit, & auctæ ſunt vires.

Drach-

Drachmam dimidiam extracti cicutæ tunc per diem exhibui, & quoniam vidi hanc doſin ſufficere, nolui amplius eam augere.

Corpus totum bis quotidie lacte, & ſapone veneto lotum eſt.

Vigeſimo die æger ſat bene ſe habuit, verum ſputa prodibant minus copioſa, licet in pectore audiretur ſtrepitus materiæ mobilis.

Hinc loco decocti radicis bardanæ tunc dedi infuſum ſtipitum dulco-amaræ.

Hoc infuſo, & extracto cicutæ, & lotione externa, ſedulo continuata, non tantum pectus ab omni acri, & glutinoſo liberatum fuit, ſed & ſcabies fœdiſſima, quæ ſub uſu cicutæ renaſcebatur, intra binos fere menſes integre curata eſt, & juvenis optimam ſanitatem obtinuit.

Hi ſunt præcipui caſus, quos ex mea propria experientia adducere volui.

Nimis longus, & forſan tœdioſus forem lectoribus, ſi plures adhuc caſus enarrarem.

Scrophuloſos, ſtrumoſoſque fere innumeros ſola cicuta curavi.

Vidi fœminas toto corpore optime formatas, habentes faciem pulcherrima imagine pulchriorem, verum glandula thyroidea iis dura fuit, & ſolito longe major, hinc habebant vitium, quod in hominum ocu-

oculis maximam venuſtatis lucem obſcuravit.

Talibus plerumque cicuta profuit, dum tumor ab obſtructione, vel infarctione ortus erat.

Leviores in mammis, ſub axillis, in inguinibus, in vagina uteri, & ipſo utero ſcirrhos ſola cicuta ſolutos hic non memoro.

Obſtructiones, indurationeſque hypochondriorum, atque varios in diverſa abdominis regione tumores hoc unico remedio vix non ſemper diſſipavi.

Fœmina ſexaginta aliquot annorum, a ſexdecim annis ultra viginti tumores duriſſimos, quorum quilibet magnitudine ovum anſerinum æquavit, per totum abdomen diſperſos, habuit.

Diverſa remedia nil juvarunt, & malum ſenſim adeo increvit, ut urina fuerit ſuppreſſa, & ut catheter debuerit applicari ſæpius.

Sumpta cicuta liberrime prodiit urina; auctus eſt appetitus, & redierunt vires.

Imo quidam tumores emolliti ſunt, & extillavit multa materies purulenta ex utero.

Si ægra abſtinet per aliquot dies a cicuta, mox tenditur venter, retineturque urina, & mala oriuntur ſymptomata.

Quo autem major materiei per uterum co-

copia fluit, eo molliores, & minores fiunt quidam tumores, quidam vero immutati perſtant.

Ingens levamen hæc fœmina a cicuta habet, & ſi continuet, ſors integre curabitur.

Nec timeo ſuppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret: quoniam materies ſoluta invenit exitum per uterum, neque ulla adſunt reſorptionis ſigna, quæ febrem depaſcentem minitarentur.

In cardialgiis chronicis optimo cum ſucceſſu perfrequenter dedi cicutam, & ſiſtebatur brevi omnis ardor, dolor, omnis vomendi conatus, & homines languidi, ac emaciati ſub uſu cicutæ optimas recuperarunt vires, & pingueſcebant.

Ceſſarunt quoque inveteratæ cephalalgiæ, aut hemicraniæ annoſæ.

Dum obſervavi circa ſyſtema renale, vel uterinum eſſe obſtructiones, aut ſeri acris, & tenacis ſtagnationes, dedi cicutam, & vidi fere ſemper menſes inde copioſiores fuiſſe, prodiiſſe ſanguinem magis ſanum, ceſſaſſe diros illos dolores colicos, anxios vomendi conatus, vel & vomitus æruginoſos, diſſipatas eſſe tenſiones dolentes in inguinibus, & ad os ſacrum, nec rediiſſe amplius capitis dolores, caligines, aut vertigines.

Ha-

Habui binas fœminas ; quæ diriſſimis ſymptomatibus afficiebantur ſemper circa tempus menſtruum, & utebantur jam per plures annos marito, nunquam tamen potuerunt concipere.

Sumpta cicuta non tantum ab his malis integre liberabantur, ſed & fiebant longe alacriores, & ambæ impregnatæ ſunt.

Quid jam amabilis fœmineus ſexus ultra a cicuta petit?

Phthiſin ſcrophularem, ſola cicuta, & lacte ſæpius curavi ; eundem ſucceſſum a cicuta habui in chronicis, & pertinaciſſimis anginis ulceroſis, puſtuloſis, ſcorbuticis, ſeroſis, aut ab acri quadam fluxione ortis.

In plurimis morbis deſperatis, in quibus vidi remedia optima, continuo uſu, & longo tempore adhibita nil profuiſſe, tentavi cicutam, & hac ſæpenumero ſalutem adtuli.

Hydrops, ab induratione viſcerum abdominalium ortus, ſæpe ſoli cicutæ ceſſit; ſæpe & alia remedia ſimul requirebantur, ſæpe tamen nequaquam poterat curari.

Annoſam arthritidem, inveteratos rheumatiſmos, ſpinam ventoſam, luem veneream, ſurditatem, melancholiam triſtiſſimam (à materie) ſcabiem, tineam capitis, ſerpiginem peſſimam, ulcera fœdiſſima, ſinus, & fiſtulas maxime pertinaces ſola cicuta plerumque feliciter debellavi, ſanavi.

Obti-

Obtigerunt tamen & mihi caſus, in quibus cicuta non profuit, uſu quamvis longo, & larga doſi adhibita.

Virgo, 20. annorum, ob tumorem, pugno virili majorem, & bucca ſiniſtra ortum, & cum maxilla inferiore firmiſſime concretum ultra dimidium annum cicutæ extractum magna doſi quotidie aſſumpſit, & inde nullum habuit levamen, unde pertœſa abſtinuit.

Alia virgo, 25. annorum, tumorem ingentem, & nigricantem in latere colli dextro a multis annis habuit.

Tentavi cicutam, verum mox oriebatur febris, & ægra fiebat debilis.

Alia tamen remedia contra hunc tumorem exhibita, & externe applicata nil quoque juverunt.

Hinc Dominus *Collin*, & ego diverſa ſub forma, & minima doſi, & additis aliis medicamentis cicutam denuo in hoc ſubjecto voluimus experiri; verum priora mox iterum ſymptomata orta ſunt, & ægra ex uſu cicutæ, quamvis maxime limitato, languit, & angebatur.

Unde tumor ſibi erat relinquendus.

Fœmina, 42. annorum, in mamma dextra ſcirrhum admodum dolentem a ſex menſibus advertit, ab eo nimirum tempore, quo cœpit, menſtruo fluxu carere.

Chi-

Chirurgus pro fomento externo ſuadet fœces vini in vino coctas.

Intra biduum ſcirrhus fuit longe major, durior, cutis livuit.

Dein rupta eſt epidermis, & acre, fœtidumque ſerum tranſudavit.

Per Plures dein ſeptimanas varii Chirurgi, & Medici varia tentarunt.

Verum morbus ſemper fiebat pejor, ægra conquerebatur ſiccam tuſſiculam, & ardorem in pectore, incipiebat noctu ſudare, emaciari.

Tandem ego, in conſilium vocatus, ſuaſi cicutam, decoctum hordei crudi, & copioſum lac.

Vires inde auctæ ſunt; ceſſavit ſudor nocturnus, rediitque appetitus, & mammæ color fiebat rutilus, & durities minor.

Per binos fere menſes ſpes erat optima curandi hanc fœminam.

Dein, neſcio quo caſu; ſubito orta eſt tuſſis, quæ adeo violenta fuit, ut ſanguis ſputo prodierit.

Hinc debebam a cicuta abſtinere, & ægra tandem phthiſi conſumpta eſt.

Alia fœmina, cancro aperto laborans in mamma dextra ex uſu cicutæ melius habuit, & durities exulcerata erat ad minimum $\frac{2}{3}$ minor.

Ve-

Verum ſupervenit febris tertiana, quæ ·ires omnes proſtravit.

Cicutam tunc ilico removi, & larga ma- ıu dedi corticem peruvianum.

Febris fugata eſt; redierunt vires, & x uſu corticis peruviani omnia videbantur neliora.

Hinc corticem per binas ſeptimanas adhuc :ontinuavi.

Acceſſit autem tunc aſthma glutinoſum,]uo hæc ægra jam ante tres annos labora- 'it, ſputa nulla prodierunt; hinc ſuffocata)biit.

Vir ſeptuagenario major prehenditur apo-)lexia, unde brachium ſiniſtrum, & pes ejuſ- lem lateris paralyſi afficiebantur.

Magna ſimul tuſſi hicce æger laboravit, k habuit in latere colli dextro tumorem,)inis pugnis majorem, ſarcomatoſum.

Dum Medici, & chirurgi plurima medi- :amenta ſine effectu per multos menſes adhi-)uerunt, relinquebant tandem ſatis hunc niſerum.

Et tunc ægrotantis uxor me rogavit, ut ıccederem.

Vidi ægrum ſenectute, & morbo fere :onſumptum, difficulter reſpirantem, red- lentemque ſputa pauca, difficilia, glutino- ·a, tumor colli erat durus, lividus, pur- pureus, & in eo roſit continuus dolor.

Ma-

Malam ſtatim prognoſin uxori dedi, & nil promiſi, blando tamen ſermone triſtem ſenem erexi, præſcripſique remedia, quæ levamen eſſent allatura.

Prodiit ſputum copioſum, & pectus fiebat magis liberum; vires paullisper augebantur.

In tumore autem manſit dolor continuus & augebatur ejus moles.

Hinc ipſe æger inſtitit multis precibus, ut cicutam contra hunc tumorem tentarem.

Novi, cicutam etiam debiliſſimis ſenibus nequaquam nocere, dedi igitur mane, & veſperi grana duo; præterea autem continuavi remedia, quæ pectus a ſputo liberarent.

Mirus advertebatur cicutæ effectus; ſputa prodibant copioſa, & magis cocta, & ſpatio paucorum dierum in partibus paralyticis major motus, & ſenſibilitas advertebatur; in tumore dolor eſt multo imminutus, nec amplius fuit continuus, ſed tantum per vices rediit; vires autem auctæ non ſunt, & appetitus manſit deletus.

Doſin cicutæ non auxi.

Menſe circiter elapſo tumor videbatur mollior, reliqua autem erant in priori ſtatu, & æger nil fere nutrimenti aſſumpſit.

Nihilominus eum in quartum menſem conſervavi; dein vero omnes vires ex defectu nutri-

utrimenti conciderunt, & intra octo dies
miſer extinguebatur.

Aliquoties dedi cicutam in cataracta, &
longo uſu, & forti doſi tandem profui;
pluries autem nullum inde (in hoc morbo ef-
fectum obſervavi.

Circa uteri ulcera cancroſa quatuor ha-
bui fœminas, quas cicuta optime ſanavi;
plures alias habui, quibus cicuta per ali-
quot tempus adtulit levamen, verum eas
nequaquam reſtituit.

Aliis hoc morbo laborantibus cicuta pla-
ne non profuit, & fuerant quædam, quæ
hoc remedium non poterant ferre, conque-
rentes inde majores dolores, virium deje-
ctionem, & fluxum ichoris magis fœtidum,
acriorem, copioſiorem.

An propterea cicuta proſcribenda? ſimi-
libus in caſibus non debet dari uſu conti-
nuato?

Hæc oportuit candide, & ſincere hicce
loci adnotare, ne quis poſſet oggerere, me
velle meris cicutæ laudibus mundo littera-
to imponere.

CAPUT III.

Nunc quadam aliorum Medicorum obſervata referam, convenit.

ERuditiſſimus *Petrus* ab *Armis*, Medicus Tridentinus, in humaniſſima ſua epiſtola, quam menſe auguſto 1760. ad me dedit, ſequentia habet:

„ Interim per me tibi gratias agit ingenioſiſſima puella, quam tuo ductu cicuta „ tua a ſcirrho in mamma ſiniſtra feliciſſi„ me curavi.

Celeberrimus *Joſephus Baader*, Medicinæ Profeſſor Friburgenſis circa cicutam hæc ſcribit; „ ope cicutæ, quam jam officina„ lem hic feci, intra ſeptem hebdomadas „ perfectum, & apertum carcinoma mam„ mæ in fœmina ſanavi.

„ Scirrhi illi ſublinguales admodum do„ lentes in alia fœmina, de qua jam alia „ occaſione mentionem feci, ita modo ſe „ habent, ut ex latere ſiniſtro vix veſti„ gium amplius adſit, ex dextro vero la„ tere ſcirrhus, multo minor ſit, parum„ que jam doleat, licet per quatuordecim „ annos eundem jam mulier ſenſerit.

„ Scirrhum alium in collo, quem juve„ nis jam per decem, & ultra annos ad

„ om-

omnia remedia rebellem geſſit, intra quinque menſes uſu extracti, & fomenti de cicuta reſolvi.

Celeberrimus *Martinus van der Belen* Medicinæ Profeſſor Primarius in alma Univerſitate Lovanienſi &c. - - - - - - - -
quamvis autem eæ, quæ in tuo libro exponuntur, obſervationes certam fidem ſatis evincant, tibi non diſpliciturum autumo, ſi & ſucceſſum curæ, quam cum cicuta inſtitui, breviter communicavero.

„ Quadraginta annorum virgo ante tres „ circiter annos, citra cauſam externam „ ſenſibilem, ſcirrho in mamma ſiniſtra cor„ ripitur, cui initio nihil oppoſuit: poſtea „ vero varia, quæ ab aniculis commenda„ bantur, remedia applicuit, donec magis „ aucto tumore, & increſcente in dies do„ loris vehementia menſe Majo 1760. Chi„ rurgum advocaverit, qui mali imperitus „ ad maturandum tumorem ter de die ca„ taplaſma imponere juſſit; eo quidem ef„ fectu, ut jam omnia celerius in pejus „ ruerent.

„ Interim nullo capto conſilio ad apertu„ ram tumoris nefando auſu proceſſit, ex „ quo malignitas aucta eſt, & ſanguinis „ profluvium aliquoties acceſſit.

„ Tandem menſe Julio accerſitus vidi, „ horrendo ſpectaculo carcinoma ingentis

„ adeo voluminis latus ſiniſtrum occupare
„ ut a clavicula ad ultimam coſtam veram
„ & a ſterni margine, uſque ultra coſta
„ rum maximam curvaturam extenderetur
„ ſubjectis totum accretum.

„ Varicoſæ venæ in ſuperficie digitum
„ fere latæ ſpectabantur, vaſaque arterioſa
„ eum in modum dilatata erant, ut ſingu
„ lis pulſibus ſibi commiſſa ponderoſiſſima
„ tumoris moles tota elevaretur.

„ Debilis cæterum, & emaciata ægra
„ febre continuata hectica laborabat, cata
„ meniis tamen ſuo tempore, ut ſemper ante
„ factum fuerat, rite fluentibus.

„ In hoc rerum ſtatu ſpem unicam in ci
„ cuta poſui, quam ad tui præſcripti nor
„ mam, ſenſim aucta doſi, ita præbui, ut
„ ægra in dies xxiv. pillulas granorum duo
„ rum aſſumeret, impoſito ſimul cataplaſma
„ te ex antiſepticis, & cicuta ad pondus
„ omnium.

„ Quo factum eſt, ut poſt aliquot ſepti
„ manas tumoris tota maſſa gangrænoſa
„ evaſerit, adeo, ut eam iterata ſectione
„ auferre oportuerit, cute, quouſque affe
„ cta non fuerat, ſervata.

„ Subjecta ſana apparuerunt, jamque
„ pure diſcreta fuerant, in quo tamen odor,
„ qualis a gangrænoſo tabo ſpirare ſolet.

„ Itaque digeſtiva cum antiſepticis ſu-

per-

„ perponenda, pilulas ex cicuta, minuta
„ tamen doſi, continuandas, ſimulque tres
„ corticis peruviani drachmas ſingulo die
„ præbendas juſſi. "
„ Brevi omnia ſpem feliciter abſolvendæ
„ curationis fecerunt, tumque ſolis exter-
„ nis præſidiis ulcus eouſque coaluit, ut
„ minima ſaltem apertura, dum hæc ſcri-
„ bo, ſuperſit, nullaque ſub toto curationis
„ tempore fungoſa propululaverit caro;
„ adeo, ut de integerrima ſanatione ſecu-
„ ra videatur, jamque priſtina officia re-
„ ſumpſerit &c.

Summas celeberrimo, ac eruditiſſimo huic Profeſſori gratias hic publice ago, quod caſum adeo pulchrum mihi communicare voluerit.

Etenim ex tota hujus morbi hiſtoria nos omnes optime docemur, qua methodo artem noſtram exerceri oporteat.

Nam patet inde: non uni ſemper remedio eſſe fidendum, ſed debere quandoque alia ſimul tum externa, tum interna vocari in uſum, debere quandoque quædam demi, & alia addi, ut optatus eveniat effectus.

Atque ideo ars jubet, Medicum eſſe rationalem.

Quandoque inſtrumenta chirurgica in uſum vocanda ſunt.

Doctiſſimus caſtrenſis Medicus Dominu Joannes *Kollman* mihi hæc retulit:

„ Ceterum non poſſum ſatis laudare vi„ tutes extracti cicutæ.

„ Habui inter meos ægros militem, qu „ in hypochondrio ſiniſtro ingentem tum„ rem admodum durum, gravantem, do„ lentemque a longo tempore geſſit.

„ Demum incepit ingeſta omnia vomit„ reddere, ſenſitque continuum, & acutum „ dolorem, & emaciabatur.

„ Pulſum habuit febrilem, elevatum, & „ propterea ilico venam ſecari juſſi, exter„ ne applicui cataplaſmata emollientiſſima, „ injeci enemata oleoſa, & præſcripſi de„ cocta reſolventia, nitroſa, mellita, cum „ interpollatis paregoricis.

„ Per hæc ſaltem ulteriorem inflamma„ tionis progreſſum impedivi, febrem mi„ tigavi, dolorem minui; tumor autem non „ minor, ſed potius major, duriorque fa„ ctus eſt.

„ Dedi igitur ſerum lactis cum multo „ ſale polychreſto, & melle, atque pilulas „ ex ſapone veneto, & gummi ferulaceis.

„ Sed diuturno uſu his quoque nil effe„ ctum fuit.

„ Tandem deveni ad extractum cicutæ, „ quo ad drachmas duas forma miſturæ „ quotidie aſſumpto, ſenſim minuebatur tu-

„ mor,

„ mor, & poſt menſis ſpatium nec tantillum ſupererat, & æger belliſſime habuit, recuperavit vires, & firmam ſanitatem.

„ Omnes, qui mecum viderunt hunc ægrum, feliciſſimum curæ eventum, atque celerem, & fere inexpectatam cicutæ efficaciam ſatis mirari non potuerunt.

„ Scirrhos inveteratos, & ad omnia reliqua remedia rebelles, in diverſis corporis partibus ſola cicuta, uſu interno data, ſæpiſſime reſolvi &c.

Clariſſimus *Crampagna*, Conſiliarius, & Archiater *Sereniſſimi Lotharingiæ Ducis* *CAROLI*, Bruxellis multa experimenta uſu cicutæ inſtituit, & fere ſemper felicem vidit effectum.

Iter tamen, quod Viennam erat faciendum, virum hunc doctiſſimum impedivit, quominus potuerit ipſe omnium curationum exitum expectare.

Unde, pro innata ſua humanitate, ſequentes caſus hic Viennæ mihi communicare eſt dignatus.

„ Fœmina, quadraginta quinque annorum, a longo tempore ſcirrho, qui ovum gallinaceum magnitudine æquabat, in mamma dextra laboravit.

„ Remedia externa internaque, ex conſiliis Medicorum, ac Chirurgorum applicata,

„ nec minimum præſtiterunt effectum, tan-
„ dem præſcripſi pilulas de cicuta, & ſenſim
„ dedi drachmam dimidiam quotidie, ex-
„ terne applicabatur cataplaſma ex cicuta,
„ & lacte paratum.

„ Spatio trium ſeptimanarum evanuerunt
„ dolores, & ſcirrhus in plures moleculas
„ diviſus eſt.

„ Hoc in ſtatu reliqui ægram, quoniam
„ Viennam debui proficiſci.

„ Propter idem iter non poteram inte-
„ gre finire caſum ſequentem.

„ Fœmina, 50. annorum, venit ad me
„ petitura conſilium contra cancrum aper-
„ tum, quem in mamma dextra gerebat,
„ & ſub axilla ejuſdem lateris hæſit ſcir-
„ rhus, nuci juglandi par.

„ Præſcripſi ſtatim pilulas, & fomentum
„ de cicuta, ſcirrho ſub axilla impoſui em-
„ plaſtrum de cicuta, & ulcus cancroſum
„ deligabatur linteis, carptis, decocto ci-
„ cutæ madidis.

„ Poſt quindecim dies, dum ægram vidi,
„ mirabar ſummopere celerem, & ingen-
„ tem mutationem, quam inveniebam.

„ Etenim ægra jam bene appetiit, tran-
„ quille dormivit, nec ullum amplius do-
„ lorem percepit, & ipſa fatebatur ſpon-
„ te, quod ex uſu hujus remedii non tan-
„ tum actiones omnes inſurgant, & corpus
„ ſuum

„ ſuum vigorem recuperet, ſed etiam, „ quod mens inde recreetur,

„ Scirrhus ſub axilla erat jam perfecte „ ſolutus, diſſipatus.

„ In ulcere cancroſo optimum pus repe„ riebatur.

„ Uſu pilularum de extracto cicutæ, em„ plaſtro de cicuta, frictione, & iterata „ applicatione vaporum aceti ad locum af„ fectum integre diſſipavi ſcirrhum admo„ dum magnum, & rebellem, quem vir„ go, 13. annorum, circa aurem ſiniſtram „ habuit.

„ Fœminæ, 30. annorum, propter ſcir„ rhum in mamma conſului bis de die ace„ ti vapores applicaret, & dein imponeret „ emplaſtrum de cicuta; pro uſu interno „ præſcripſi unciam unam extracti cicutæ „ in pilulis, granorum duorum, ut ægra „ inde quotidie ſumeret quindecim.

„ Abſumtis his pilulis putavi, alia adhuc „ doſi forſan opus eſſe; verum fœmina egit „ gratias, mihique oſtendit, ſe uſu horum „ remediorum brevi temporis ſpatio eſſe „ integre ſanatam.

„ Fœmina, 46. annorum, cancrum aper„ tum in mamma habuit, cujus progreſſum „ applicatione pulveris corticis peruviani „ jam aliquo tempore impedivi.

„ Mamma præterea tota ſcirrhoſa fuit, „ & pectori firmiſſime adhæſit.

„ Clariſſimus *Manderlier* conſiliarius, & „ Archiater, collega meus, hanc ægram „ quoque vidit.

„ Dedimus ei ſtatim pilulas de cicuta, „ quas Dominus *Manderlier* Vienna accepit, „ ſuper tota mamma poſuimus cataplaſma ex cicuta, & ulcus fecimus deligari linteis carptis, forti cicutæ infuſo „ madidis.

„ Poſt paucos dies videbamus optimam „ ſuppurationem, mammæ ſcirrhus fuit multo „ minor, & ægra vix amplius ſenſit dolores.

„ Dum Bruxellis iter Viennam ſuſcepi, „ vidi hanc fœminam in ſtatu admodum „ bono, & omnia tendebant in ſanationem.

„ Et doctiſſimus Archiater *Manderlier* nunc „ paucis ab hinc diebus me literis certiorem „ reddidit, ulcus cancroſum optima cicatrice „ eſſe perfecte conſolidatum, & mammæ „ tumorem ſcirrhoſum, & cancroſum integre „ diſſipatum.

„ Fœmina, 45. annorum, me conſuluit „ ſupra tumore ad coſtas ſpurias, qui pugnum „ virilem magnitudine ſuperavit.

„ Magna cum attentione hunc tumorem „ examinavi, & manifeſte obſervari: materiam „ in eo eſſe collectam.

„ Præ-

„ Præterea una ex his coſtis ſpuriis erat
„ valde craſſa, tumida, elevata.

„ Boni effectus, quos ex cicuta ſæpius
„ vidi me quoque determinaverunt, ut hoc
„ remedium in hoc quoque caſu tentave-
„ rim &c.

„ Præſcripſi præterea lenes frictiones, &
„ bis quotidie aceti vapores applicui, dein
„ tumorem emplaſtro de cicuta texi.

„ His vidi magna cum lætitia, id effe-
„ ctum eſſe, ut tumor diſparuerit, & co-
„ ſta redierit ad ſtatum naturalem &c.

„ Homo, quem alias remediis antiſcor-
„ buticis a peſſimo ſcorbuto aliquoties cu-
„ ravi, nunc iterum in eundem morbum
„ incidit.

„ Remedia autem antiſcorbutica nequa-
„ quam profuerunt, imo morbus ſemper
„ altiores egit radices, & erat de hujus
„ hominis vita timendum.

„ Hoc in ſtatu adhibebatur cicutæ extra-
„ ctum, & æger ex peſſimo morbo opti-
„ me convaluit.

Dexterrimus, Dominus *Cambon*, Conſi-
„ liarius, & Primus Chirurgus *Sereniſſimæ*
„ *Ducis Lotharingiæ* binos caſus mihi com-
„ municavit.

„ Homo, quinquagenarius, a ſex annis
„ habuit ulcus in interna, & media cruris
„ dextri parte.

„ Ad hoc ulcus curandum multi Medici, „ & Chirurgi plurima artis auxilia tentarunt; aſt æger nil omnino levaminis ſenſit.

„ Tandem menſe Martio 1760. me acceſſit petiturus conſilium.

„ Agnovi ſtatim ulcus cancroſum eſſe.

„ Per tres menſes varia interna, & externa remedia huic ægro præſcripſi, & „ ego ipſemet ulcus mundavi, deligavi.

„ Verum omnis mea opera, quamvis „ exactiſſima, & magna cum attentione ſedulo applicata, incaſſum fuit.

„ Ulceris labia manebant livida, calloſa, fungoſa, & venæ in toto ambitu varicoſæ, & nulla omnino in melius mutatio obſervata eſt.

„ Arte igitur ulceris labia, & totum „ fundum ſatis profunde abſtuli, ut hac ratione fieret vulnus recens, & purum, „ quod ſola conſolidatione opus haberet.

„ Verum hæc operatio æque parum profuit, ac omnia remedia hucuſque tentata; nam prius malum, adhibita licet „ omni cautela, repululavit.

„ Hoc ulcus jam pro incurabili habui, & „ miſerum dimiſiſſem ſine ope, niſi tunc temporis mihi innotuiſſet, eſſe experimenta „ quædam Viennæ edita, quæ demonſtrabant, cicutam in ſimilibus caſibus mira „ præſtare.

„ Ex-

„ Extractum igitur cicutæ ſtatim exhi-
„ bui, idque feliciſſimo cum ſucceſſu.

„ Etenim poſt paucos dies lætus vidi,
„ magnas, & velociſſimas in melius muta-
„ tiones.

„ Nec ullum malum ſymptoma ſuper-
„ venit, & ulcus cancroſum, antea adeo
„ rebelle, ſpatio trium ſeptimanarum per-
„ fectiſſime ſanatum eſt.

„ Antequam hic homo cicuta eſſet uſus,
„ conquerebatur ſemper ſalivam ſalſam,
„ acrem, erodentem; mox autem ſub uſu
„ cicutæ hicce ſapor evanuit, & ſaliva erat
„ inſipida, naturalis,

„ Homo, triginta aliquot annorum, mon-
„ ſtroſum tumorem in collo habuit.

„ Remedia tam vegetabilia, quam mine-
„ ralia penetrantiſſima nil prorſus juverunt,
„ quamvis longo tempore, & uſu largiſſi-
„ mo fuerint adhibita.

„ Solum extractum cicutæ magna doſi
„ interne datum tandem hunc pertinaciſſi-
„ mum tumorem emollivit, diſſipavit.

„ Externe præter emplaſtrum de cicuta
„ nil appoſitum eſt.

Clariſſimus *Kaiſin*, qui Leodii praxim medicam ſumma cum laude exercet, in doctiſſima ſua epiſtola, ita ad me ſcribit.

„ Ego tuam methodum exacte fui ſecu-
„ tus; a parva doſi ſemper incepi, crede-

rem

„ rem affirmative reſpondendum eſſe, ad
„ tuam quintam quæſtionem, quæ de re-
„ mediis purgantibus (an ſub uſu cicutæ
„ conveniant) agit.

„ Etenim fere omni ſeptimana dabam meis
„ ægris purgans, & eis conducebat.

„ Eadem phœnomena ſub uſu cicutæ ob-
„ ſervavi, quæ deſcripſiſti: vidi cutis co-
„ lorem lividum abire in rubrum, rubrum
„ in naturalem, dolores ſub initium minue-
„ bantur, & tandem ſolo cicutæ uſu ceſ-
„ ſabant penitus.

„ Sanies peſſima convertebatur in pus bo-
„ num, durities ſcirrhoſæ dividebantur in
„ molleculas, & dein inſenſibiliter funde-
„ bantur, ſubinde vero benigna ſuppura-
„ tione conſumptæ ſunt.

„ Vir, ſeptuaginta ſeptem annorum, a
„ triginta annis habuit duritiem indolentem
„ in ſcroto, hæc ſenſim augebatur, & ſu-
„ pervenit hydrocele.

„ Ego advocabar, & inveniebam ſym-
„ ptomata, quæ, conſiderata hujus viri
„ ætate, mortem minitabantur.

„ Juſſi tunc advocaretur Dominus *Faliſe*,
„ Chirurgus expertiſſimus, & concluſimus
„ ſtatim dare cicutam, & externe appone-
„ bamus emplaſtrum de galbano.

„ Spatio quindecim dierum omnia in me-
„ lius mutabantur: ægri facies alias plum-
„ bea,

„ bea, nunc habuit colorem naturalem,
„ auctæ ſunt vires, & rediit appetitus, &
„ tumor ſcirrhoſus incipiebat ſuppuratione
„ ſolvi.

„ Nos nullam fecimus aperturam, donec
„ ſponte integumenta fuerunt rupta.

„ Pus multum profluxit, aquæ autem re-
„ cluſæ manebant.

„ Unde has punctione eduximus.

„ Demum benigna ſuppuratione inſenſi-
„ biliter totus tumor conſumebatur, inte-
„ gumenta rupta concreverunt cum teſti-
„ culo recto.

„ Hicce vir, habita ratione ſuæ ætatis,
„ perfecta nunc fruitur ſanitate.

„ Erat autem a ſua juventute nephriticis
„ doloribus multum divexatus, ego ei jam
„ per tredecim annos remedia, his in ca-
„ ſibus uſitata, præſcripſi, & inde ſat com-
„ mode vixit, verum ſemper prodiit uri-
„ næ loco merum pus, & mucus.

„ Nunc autem poſt uſum cicutæ urina
„ prodiit facile, & eſt penitus naturalis,
„ ſubinde tantum paucum purulentum ſedi-
„ men advertitur.

„ Videns, quod remedium nunquam ſa-
„ nitatem turbaret, & cogitans apud me,
„ dari quandam analogiam inter fiſtulas in
„ aliis corporis partibus, & inter eas, quæ
„ circa anum ſunt, ſtatui cicutam in fiſtula
„ ani tentare.

„ Vir,

„ Vir, 50. annorum, qui jam a quadrien-
„ nio hoc malo laborat, & cui jamdudum
„ ſuaſi operationem, quam vero neglexit,
„ nunc a tribus menſibus utitur cicuta, &
„ evaneſcunt dolores, materiei fluxus mul-
„ tum minuitur.

Clariſſimus Medicus Bruxellenſis Joannes *van der Belen* &c. hæc habet:

- - - - - - - nunc audi, ſi
„ placeat, quod pluris eſt, quam omnia:
„ in podagra plurimorum pulcherrimos vidi
„ effectus.

„ Externe applicui herbam cicutæ lacti
„ incoctam, interne dedi cicutæ extractum
„ in quadam miſtura dilutum, doſi ſatis
„ larga.

„ Ope cicutæ plurimos curavi ſcabioſos,
„ ſed cura ſemper admodum tarda fuit,
„ idem quoque in rheumaticis mihi con-
„ tigit.

„ Quoad cataractam incipientem in am-
„ bobus oculis, unicam fœminam ruſticam
„ habui, quam feliciter curavi.

„ Verum hoc opus, hic labor fuit,
„ aſcendi uſque ad drachmas ſex extracti
„ cicutæ ſingulis viginti quatuor horis, ea
„ ſcilicet conditione, ut larga manu ſuper-
„ biberet infuſum ſummitatum Euphragiæ,
„ cum ſeminibus fœniculi dulcis, & liqui-
„ ritia.

„ Hæc

„ Hæc fœmina a vigeſima ſecunda Apri-
„ lis uſque ad tertiam Novembris 1760.
„ ſumſit extracti cicutæ uncias ſexaginta
„ octo.

„ In phthiſi ſtupendam cicutæ efficaciam
„ frequenter obſervavi, quoſdam jam pe-
„ nitus deſperatos extracto cicutæ reſtitui.

„ Peſſimis cachecticis, in quorum ven-
„ triculis nimia muci, & glutinis copia
„ ſecernebatur, extractum cicutæ, junctum
„ cum elixiriis ſtomachicis, ſæpiſſime pro-
„ fuit, ubi alia remedia, longo tempore
„ adhibita, nil prorſus effecerunt.

Hermannus *Gleiſner*, Græcenſis Phyſicus
Celeberrimus: - - - - -
„ en hiſtoriam Cancri, a me cicuta percu-
„ rati:

„ Vir, quadraginta aliquot annorum,
„ temperamenti cholerici, ab aliquo tem-
„ pore glandulas inguinales tumidas, &
„ dein dolentes geſſit; has barbitonſor au-
„ dacter diſcidit, ex vulnere fluxit merus
„ ſanguis ſine pure, oriebatur ingens do-
„ lor, & applicatis variis corroſivis, mul-
„ toque lapide infernali fœdum evaſit ulcus.

„ Poſt integrum fere annum, & appli-
„ catis omnis generis medicaminibus æger
„ miſerrimus lecto jam continuo affixus
„ meam tandem opem invocavit.

„ Vidi, ulcus occupare inguen dextrum,
&

„ & deorſum verſus orificium ani, furſum
„ verſus umbilicum exporrigi, aggredique
„ jam ſcrotum, & penem.

„ Labia retorta, ichor cadaveroſus, dolor
„ ingens; frequens hæmorrhagia, & malum
„ ſemper ulterius ſerpens, & ad omnia
„ quæque remedia hactenus rebelle, mihi
„ cancrum accuſabant.

„ Conſului deſuper Dominum *Back*, dex-
„ terrimum Chirurgum, obſtetricumque hic
„ loci magiſtrum, qui etiam ulcus primo
„ intuitu carcinomaticum agnovit.

„ Dedi igitur cicutam interne, externe,
„ & viro adeo exhauſto exhibui hydroga-
„ lactam pro potu ordinario.

„ Primum erat, quod poſt aliquot dies
„ peſſimam nephytin abire, & tandem om-
„ nem locum ichoris vice pulcherrimo ma-
„ dere pure obſervaverim.

„ Demum ad marginem labiorum ulceris
„ nova exorta ſunt ulcuſcula, ipſa labia
„ (quod aſpectu mirum erat) ſenſim, & ſeuſim
„ ſolvebantur, tota plaga ulceris magis, &
„ magis emolliebatur, & quaſi fundebatur,
„ uſque dum conditionem ſani vulneris in-
„ duxit.

„ Spatio quatuor menſium hoc ulcus per-
„ fecte ſanatum eſt.

Diligentiſſimus, ac expertiſſimus Dominus *Koller*, Chirurgus, ſequentem mihi epiſtolam ex Bohemia ſcripſit: „ Fœ-

„ Fœminæ, 36. annorum, anno circiter „ abhinc oriebatur in labio oris inferiore „ tuberculum, lentis magnitudine.

„ Hoc tuberculum ſenſim augebatur, & „ tandem, dum nucem avellanam adæqua- „ vit, ſupprimebantur menſes, & cutis cir- „ ca tumorem fiſſa eſt, atque tranſudavit „ continuò humor acer.

„ Varia externe applicata ſunt: ve- „ rum res ſemper in pejorem ſtatûm mu- „ tabatur.

„ Menſe Novembri 1760. ægra ad me „ adducebatur: re bene conſiderata, vidi „ ulcus peſſimum, cancroſum, inveni muſ- „ culum orbicularem labii inferioris uſque „ ad medietatem muſculi mentalis, ſeu qua- „ drati exulceratione cancroſa conſumptum.

„ Uterque angulus oris, præſertim vero „ dexter jam erat ad pollicis latitudinem „ ſat profunde exeſus, corroſus.

„ Fœdum erat, & nauſeoſùm, videre „ hoc turpiſſimum ulcus; ulceris autem „ labia undequaque fuerunt calloſa, re- „ torta.

„ De amputatione ſerio apud me cogi- „ tavi; verum collatis omnibus, vidi vul- „ nus inde oriturum ingens, quod ob ne- „ ceſſarium muſculorum adjacentium mo- „ tum nequaquam poſſet obduci cicatrice; „ aut ſi id cicatrice firmaretur, maneret

ca-

„ cavum fædiſſimum, nunquam reparan-
„ dum.

„ Omiſi igitur operationem, & extra-
„ ctum cicutæ ſequenti ratione adhibui.

„ Dedi ſtatim in principio quotidie tri-
„ ginta duo grana extracti cicutæ, diluti
„ in miſtura.

„ Et quamvis obſervaverim, jam primis
„ octo diebus dolores multum diminutos
„ fuiſſe, per integrum tamen menſem ea-
„ dem extracti doſi continuavi.

„ Externe applicavi ad totum ulcus lin-
„ tea carpta, ſequenti remedio madida:

℞. Extracti cicutæ dr. ij.
ſolve in aquæ calcis primæ infuſio-
nis Lib. 1.

„ Ulcus hac ratione toties deligavi, quo-
„ ties adverti, ſerum acre ex cancroſo
„ ulcere profluens jam penetrare lintea
„ carpta.

„ Sub initium neceſſe erat, ut & noctu
„ aliquoties deligatio renovaretur.

„ Hoc idem remedium externum a prin-
„ cipio ad finem uſque curationis adhibui,
„ ea tantum differentia: quod ultimo men-
„ ſe, dum vidi carnes recreviſſe, ulcuſque
„ eſſe conſolidationi proximum, applicue-
„ rim id paullo levius ſequenti modo.

℞. Extracti cicutæ. dr. 1.
aquæ calcis ſecundæ infuſionis Lib. 1.

„ Fi-

„ Finito primo menſe jam omnia erant „ in ſtatu longe meliori, ſalivæ profluvium, „ quod antea continuum, & copioſum erat, „ jam vere deſiit, ſaniei loco aderat optimum pus, omne calloſum ſenſim emollitum, & diſſipatum eſt, & ſaniſſimæ carnes undequaque recreverunt, ægra optime dormivit, bene appetiit, & quod „ maximum, rediit fluxus menſtruus.

„ Extracti cicutæ doſim tunc diminui, & „ loco granorum triginta duorum, dedi „ tunc quotidie grana viginti quatuor, & „ hac quantitate iterum per integrum menſem continuavi.

„ Tertio, & ultimo curationis menſe, „ quum omnia optime procederent, dedi „ tantum quotidie grana duodecim extracti cicutæ, & hæc doſis ad perfectam „ curationem ſuffecit.

„ Tempore curationis ægram quinquies „ purgavi, remedio ſequenti:

℞. pulv. rad. jalap.
dr. ß
cremor tart. gr. x.
m. f. pulv. pro doſi.

„ Ab hoc remedio alvus ſemper quinquies, aut ſexies mota fuit.

„ Fœmina pauperrima erat, hinc facile „ patet, qualem diætam potuerit obſervare,

„ ea

„ ea nimirum aſſumpſit, quæ ab aliis ſponte ex miſericordia offerebantur.

„ Quemadmodum autem ante uſum cicutæ ob enormes continuoſque dolores, „ & ob ingentem ſalivæ deperditionem, „ tota cachectica, emaciata, & fere conſumpta fuit, ita e contrario poſt curationem fuit pinguis, quadrata, firma, robuſta.

„ Et quod plurimum debemus admirari: „ omnes partes ulcere cancroſo eroſæ, & „ conſumptæ integerrime recreverunt.

„ Cicatrices circa utrumque oris angulum adeo pulchræ, & naturales ſunt, ut „ fere nihil obſervetur.

„ Labium oris inferius debitam altitudinem recuperavit, & ad ſuperius poteſt „ bene admoveri, paullo tantum anguſtius eſt, quam in ſtatu naturali eſſe deberet.

Curatio hæc certe pulcherrima eſt, & Chirurgus magnam meretur laudem, etenim optimi Chirurgi, & Medici vices prudentiſſime implevit.

Eperientia, judicium, induſtria in arte Medica, & Chirurgica plurimum valent.

Dominus Sebaſtianus *Kaim*, Chirurgus, mihi communicavit caſum puellæ quatuordecim annorum, quæ ulcus cancroſum in latere ſiniſtro habuit.

„ Hoc

„ Hoc ulcus ab aure uſque ad medieta-
, tem menti ſe ſe extendit , & duos pol-
, lices ſerpſit infra mentum , verſus ſupe-
, riora ultra os jugale aſcendit .

„ Horrendum erat , videre hoc ulcus , ete-
, nim omnia erant putridiſſima ſanie cor-
, roſa , & ad oſſa uſque exeſa .

„ Decocta diverſiſſima , fomenta , & em-
, plaſtra , ipſa remedia mercurialia , & an-
, timoniata nil profuerunt , & ulcum ſem-
, per in latum , & profundum repſit .

„ Data autem cicuta , & applicato ex
, eadem herba fomento externo perfecta
, curatio ſequebatur .

Eruditiſſimus Georgius *Kaſenöbrl* , phyſi-
cus ſolertiſſimus in noſocomio Hiſpanico mi-
litari - - - - - „ fre-
, quentem nactus occaſionem experimenta
, faciendi in ægris , quorum curam gere-
, bam in noſocomio , id obſervavi , duros,
, annoſoſque colli tumores ope cicutæ fu-
, ſos , liquatoſque fuiſſe .

„ Inter alios erat miles , qui collum to-
, tum ob ingentes , & ad omnia remedia
, rebelles ſcirrhos rigidum habuit , ſola ta-
, men cicuta integre curatus ex noſocomio
, diſceſſit .

„ Cancrum occultum in mamma ſiniſtra,
„ a cauſa externa ortum , duritie , & mo-
„ le inſignem diuturno cicutæ uſu peni-
„ tus curavi . „ Can-

„ Cancro aperto circa angulum oris ſini
„ ſtrum undique jamjam proſerpenti intr
„ ſex ſeptimanas uſu cicutæ frænum injeci
„ & trimeſtri ſpatio malum eodem remedio
„ funditus exſtirpavi.

„ In ſpina ventoſa ſemel iterumque cicu
„ tam profuiſſe, vidi.

„ In ulceribus cacoëthicis, in ſcabie fœ
„ diſſima, inveterata, & maxime rebelli
„ idem medicamentum integro cum ſuc
„ ceſſu pluries adhibui.

Joſephus *Quarin*, perſpicaciſſimus apud fratres miſericordiæ Phyſicus, & Cæſ. Reg. ſanitatis Conſiliarius &c. - - -

„ Multos ſola cicuta curavi integerrime
„ qui annoſa arthritide, aut rheumatiſmo
„ laborarunt, quique plurima remedia huc
„ uſque incaſſum tentarunt.

„ In tumoribus arthriticis pulcherrime
„ prodeſt decoctum cicutæ, ſi pars affecta
„ ei immergatur.

„ Pertinaciſſimos parotidum, glandularum
„ colli, ſubaxillariumque &c. ſcirrhos ſolo
„ extracto cicutæ facile, & cito ſæpius diſ
„ ſipavi.

„ Dedi autem plerumque his ægris ſta
„ tim in principio largam doſin, alvus quan
„ doque inde cum euphoria movebatur; ex
„ terne in aliquibus appoſui emplaſtrum de
„ cicuta.

„ In-

„ Inter alios vir, 32. annorum, ſurdus,
„ ingentes ſcirrhoſas, & fere lapideas pa-
„ rotides habuit, & glandulæ colli erant
„ quoque ſcirrhoſæ, & adeo magnæ, &
„ penetrantes verſus interiora, ut reſpira-
„ tionem fecerint laborioſam.

„ Hunc ſolo extracto cicutæ, & fomen-
„ to ex eadem herba parato, optime re-
„ ſtitui.

„ Etenim omnes tumores diſparuerunt,
„ & rediit auditus, & reſpiratio erat ſa-
„ norum ſimilis, & homo antea emaciatus
„ ſub uſu cicutæ recuperavit carnes, &
„ vires.

„ In tuſſi pertinaci cum levi pulmonum
„ ulcere pulchrum effectum mihi edidit ci-
„ cuta.

„ In binis progreſſum cataractæ impedi-
„ vi ope cicutæ, ſed cataractam inde di-
„ minui non vidi.

Leopoldus *Auenbrugger*, Medicus vigi-
lantiſſimus in noſocomio nationum Hiſpa-
nico - - - - - - - - -

„ Scrophuloſos valde multos extracto ci-
„ cutæ percuravi, neque horum hiſtorias
„ longius explicandas putavi, quia remedii
„ præſtantia in hoc genere mali aliunde ab
„ tuis, aliorumque experimentis iterum ite-
„ rumque confirmata fuit.

„ Unius tamen ſcrophuloſi hiſtoria mihi „ notatu digniſſima videtur.

„ Militi, cui ſubmaxillares glandulæ „ omnes duro tumore vehementer turgebant, obtuli extractum de cicuta eadem, „ qua propoſuiſti methodo.

„ Levamen notabile inde conſecutus eſt „ æger; atque ideo idem remedium re„ petii.

„ Sanitatis ſuæ citius recuperandæ cau„ ſa ſecum reputavit æger: quod ſi pilulas „ in majori numero frequentius caperet, „ citius ad ſanitatem rediturus eſſet.

„ Inſcius ego ſuæ intentionis feci ex un„ cia dimidia prædicti extracti formari pi„ lulas granorum duorum, ut per plures „ dies ſufficerent.

„ Sed en! has pilulas ſpatio unius diei „ bona fortuna devoravit, eo effectu, ut „ ſine ullo incommodo, vel dolore ultra „ quinquageſies per triduum dejiceret, to„ tuſque tumor intra hoc tempus diſparue„ rit ſic, ut præter admodum parva veſti„ gia induratarum glandularum nil fuerit „ relictum.

„ Toroſus, & juvenis iſte æger vigeſimum „ quintum annum nondum ſuperavit.

„ In cancroſis, cacoethicis, gangrænoſis „ ulceribus ſæpius extractum cicutæ opti„ mo cum effectu exhibui. „ Et

„ Et vidi hujus remedii uſu partes gangrænoſas longe citius ſeparari a ſanis, quam uſu corticis peruviani.

„ Fœminam gravidam, quæ aperto in mamma cancro laboravit, ope cicutæ optime ſanavi, & peperit infantem ſanum.

„ Mamma tamen ob exiguam ſuam molem, & ob fœdam cicatricem ad lactandum infantem inepta eſt.

„ Verum ex ſana mamma infans ſanus, & robuſtus egregie ſugit.

Doctiſſimus Joſeph. Henricus *Collin*, meus in noſocomio Pazmariano Collega, præter alia experimenta, quæ circa varia vegetabilia, hucuſque minus uſitata, optimo, & miro cum effectu in caſibus difficillimis inſtituit, quæque in proximo anno medico literatis ſincere, & candide communicabit circa cicutam hæc habet.

„ Scirrhos ingentes, annoſos, dolentes, circa parotides, ſub axilla, in collo, in mammis &c. ſolo cicutæ uſu interno, externoque ſolvi, diſſipavi.

„ Ulcera ſanioſa, ſerpentia, canceroſa, & ad omnia remedia rebellia, inde optime ſanata, & fiſtulas, profunde penetrantes, clauſas ſæpius vidi.

„ Magnos ad genua tumores, quos alii Medici, & Chirurgi pro incurabilibus declararunt, ego, & Dominus *Haffner*,

 „ ex-

„ expertiſſimus in noſtro noſocomio Chirur„ gus, ſola cicuta pluries integre diſpu„ limus.

„ Et rediit hujus articuli optima mobi„ litas, & uſus pedis, imo pedes antea „ emaciati diſpulſo hoc tumore iterum to„ roſi fiebant.

„ Materiem fluctuantem dum in his tu„ moribus latere obſervavimus, cultello „ exitus parabatur.

„ Sinus, & fiſtulas, & cavitates, quan„ doque in his tumoribus latitantes, ſatu„ rato cicutæ infuſo ſæpius per diem elui„ mus, & externe cataplaſma ex cicuta „ paratum, continuo calidum applicuimus.

„ Datum præterea ſubinde eſt purgans.

„ Hac ratione deſperatiſſimos ægros in„ tegerrime ſanavimus.

„ Oſſa tamen, ſi circa has articulationes „ corrupta, & integre corroſa fuerunt, in „ ſtatum naturalem redigere non potuimus, „ hinc quibuſdam diſpulſo tumore articuli „ mobilitas non rediit, licet circa reliqua „ ſymptomata optimum ſenſerint levamen, „ & vires recuperaverint.

„ Plurimi horum ægrorum erant cache„ tici, & cœperunt contabeſcere, his au„ tem malis ſola cicuta brevi quoque me„ debatur.

„ Famoſi quidam ex noſtris Chirurgis tu-

„ mores

„ mores lymphaticos nolunt aperire, dicen-
„ tes ægros citius tumore aperto mori.

„ Hinc tales tumores pelle leporina te-
„ gunt, & ægros ſine ſolatio relinquunt
„ fatis.

„ Verum quidem eſt, apertis his tumo-
„ ribus magnam lymphæ copiam effluere,
„ & perpetuo hujus lymphæ ſtillicidio poſſe
„ tales ægros conſumi.

„ Nullo hucuſque remedio hi Chirurgi
„ noverunt tale ſtillicidium compeſcere. &
„ & factum vulnus curare.

„ Ego autem, & Dominus *Haffner* ad
„ vulnus arte factum lintea carpta infuſo
„ cicutæ madida applicuimus, & interne
„ dedi cicutam, & lac recens, atque hac
„ methodo omnes reſtituimus.

„ Inter alios caſus maxime dignus eſt
„ unus de puella octo circiter annorum,
„ quæ a tribus annis ingentem tumorem
„ lymphaticum ad femur dextrum geſſit.

„ Hicce tumor ſemper increvit, puella
„ incidit in febrem hecticam, & jam erat
„ tota emaciata, languida, & morti pro-
„ xima.

„ Medici hanc jam deſeruerunt, & Chi-
„ rurgi annoſi, & ex multa praxi periti,
„ hujus tumoris aperturam ſummopere pro-
„ hibuerunt.

„ Nihilominus Doctiſſimus Dominus *Haf-*

„ *ſner*, & ego ex multis, feliciſſimiſque ca-
„ ſibus audaciores, anceps tentavimus re-
„ medium.

„ Dominus *Haffner* me præſente pertudit
„ tumorem, & effluxerunt octo libræ ſeri
„ ſatis acris.

ſinus, & fiſtulas profunde penetrantes un-
„ dequaque invenimus, unde caſus adhuc
„ erat difficilior.

„ Data tamen cicuta, factiſque aliquo-
„ ties per diem injectionibus ex infuſo ci-
„ cutæ, & applicatis linteis carptis eodem
„ infuſo madidis intra paucas ſeptimanas
„ hanc puellam perfecte curavimus.

„ Ex hoc caſu patet ignorantia Chirur-
„ gorum, aut Medicorum poſſe quandoque
„ vitæ dies abreviari, vera autem ſcientia
„ medica eoſdem poſſe prolongari.

„ Si tumorem non aperuiſſemus, ſi re-
„ media convenientia non fuiſſent applicata,
„ hæc puella certo certius intra paucos dies
„ obiiſſet.

„ Multos ſcabioſos, arthriticos, & rheu-
„ maticos, ubi jam alia quæcunque reme-
„ dia nil juverunt, ſola cicuta interne, ex-
„ terneque adhibita feliciſſime ſanavi, &
„ membris rigidis, ac immobilibus hac ra-
„ tione rediit mobilitas.

„ Fœmina, penitus emaciata habuit mam-
„ mam ſiniſtram mole ingentem, & ſcirrho-

„ ſam,

„ ſam, & plura cancroſa, fungoſa ulcera
„ hanc mammam ſat profunde exederunt,
„ profluxit ſanies copioſa acerrima, cada-
„ veroſa, & dolores rodentes, ac lacinan-
„ tes, dies, noctesque inquietas, & anxias
„ reddiderunt.

„ Symptomata omnia adeo mala, vireſ-
„ que adeo parvæ erant, ut vix ulla cura-
„ tionis ſpes ſuperfuerit.

„ Nihilominus dato extracto cicutæ, &
„ externe applicato cataplaſmate ægra non
„ tantum a ſcirrhoſa mole, ſed & a can-
„ cro aperto integerrime liberata eſt,

„ Ipſæ glandulæ ſubaxillares ejuſdem la-
„ teris erant quoque ſcirrhoſæ, dolentes.

„ Hæc ægra curationis tempore multum
„ lac, aqua pura, vel decocto quodam
„ emollienti dilutum, bibit.

„ Celeberrimus Anatomiæ Profeſſor, Lau-
„ rentius *Gaſſer*, Clariſſimus *Sereniſſimi Du-*
„ *cis* Lotharingiæ Archiater *Crampagna*,
„ exactiſſimus ac dexterrimus Chirurgus
„ *Cambon*, Dominus *Leber* &c. hanc ægram
„ periculoſe decumbentem, dein curatam
„ viderunt.

„ Lætabar vehementer, dum hi viri in
„ arte maxime inſignes me, meumque no-
„ ſocomium ſua præſentia aliquoties hono-
„ rarunt, & teſtabantur ſemper ſe admo-
„ dum contentos, dum caſus numeroſos,

„ miroſque, & curas feliciter procedentes,
„ conſpexerunt.

„ Diligens, perſpicax, & ad omnem
„ operationem aptiſſimus Chirurgus Domi-
„ nus Ferbinandus *Leber* multam impendit
„ operam ad experimenta uſu cicutæ fa-
„ cienda, & ſequentia ad me retulit.

„ Fœmina, 35. annorum, ex contuſione
„ habuit mammam dextram admodum tu-
„ midam, duram.

„ Uſa eſt variis remediis ſine effectu,
„ & acceſſit demum ingens dolor, & pa-
„ pilla corrupta, decidit.

„ Præterea hæc fœmina gravida fuit.

„ Me dum acceſſit, dedi pilulas de cicu-
„ ta, & externe applicui emplaſtrum dia-
„ pomphol., & dolores inde brevi ſeda-
„ bantur.

„ Poſt quatuor ſeptimanas mamma fuit
„ melior; verum ægra conquerebatur ver-
„ tigines, pectoris oppreſſiones, & inſom-
„ nia; hæc autem ſymptomata ex plethoі
„ ra proveniebant, hinc unica venæ ſectio-
„ ne ſopiebantur.

„ Nona ſeptimana, qua pilulas aſſumpſit,
„ peperit infantem ſanum.

„ Toto puerperio aſſumpſit pilulas, &
„ externe applicatum eſt emplaſtrum dia-
„ pomph. Infans ſemper ſanus erat, & ex
„ mamma ſana lac ſugebat, & mamma af-

„ fecta,

, fecta, finito tertio menſe fuit multo mi-
, nor, & exulceratio circa papillam ten-
, debat in ſanationem.

„ Quarto menſe copioſus ſanguis ex pa-
, pilla profluxit, ſiſtebatur autem applica-
, to fungo agarico quercino.

„ Omnia fiebant ſemper meliora.

„ Quinto menſe applicui externe fomen-
, tum ex æquali parte cicutæ, & florum
, ſambuci.

„ Octavo menſe fœmina erat integre cu-
„ rata.

„ Vir, 61. annorum, temperamenti ſcor-
„ butici, tumorem habuit in bucca dextra
„ ex contuſione, hunc diſſipavi remediis an-
„ tiſcorbuticis, & uſu pilularum de ci-
„ cuta.

„ Vetula, 75. annorum, a terrore ſen-
„ ſit in mamma ſiniſtra dolorem, & paullo
„ poſt mamma intumuit.

„ Applicuit ſupra totam mammam buty-
„ rum recens, unde & tumor, & dolores
„ aucti ſunt.

„ Variis dein uſa remediis nullum leva-
„ men percepit.

„ Dum me acceſſit, dedi ilico octo pi-
„ lulas de cicuta per diem, & appoſui ex-
„ terne emplaſtrum de cicuta.

„ Spatio unius menſis dolores ceſſarunt,
„ & tumor fuit minor.

„ Continuato dein pilularum uſu, & au-
„ cta ſenſim doſi ſexto menſe mamma to-
„ ta in ſtatu naturali fuit.

„ Puellæ, 11. annorum, per totum col-
„ lum ſcrophuloſæ, ultra medium annum
„ dedi quotidie quindecim pilulas de cicu-
„ ta ſine ullo effectu, emanſit tunc, &
„ adiit alios Chirurgos, & Medicos.

„ Dum vero neque ab his quidquam in
„ melius mutatum fuit, rediit denuo ad me.

„ Juſſi iterum, ut pilulas de cicuta aſſu-
„ meret, & biberet deſuper infuſum flo-
„ rum ſambuci, & verbaſci.

„ Et dein ſpatio quatuor menſium cura-
„ ta eſt.

„ Puella, quæ per plures annos cancrum
„ ad naſi apicem habuit, pilulis de cicuta
„ integre curata fuit.

„ Id autem in hoc caſu notandum, quod
„ hæc puella ſub initium, dum pilulæ ex
„ cicuta dabantur, frequenter vomuerit,
„ atque diarrhæa fuerit correpta.

„ Poſtea vero ſat largam harum pilula-
„ rum doſin ſine ullo incommodo tulit.

„ Fœmina, 60. annorum, cataracta la-
„ borans in utroque oculo, data cicuta in-
„ tra quinque menſes perfecte vidit.

„ Vir, 40. annorum, amauroſi poſt mor-
„ bum acutum afficiebatur, plurima adhi-
„ bita remedia nihil juverunt.

„ Dedi

„ Dedi dein cicutæ pilulas, & poſt tres
„ menſes cœpit lucem diſtinguere, & pau-
„ liſper videre.

„ Decimo menſe jam iter trium horarum
„ ſolus ſine duce confecit, interim omnia
„ diſtincte videre nondum potuit.

„ Decimo ſexto menſe ex ſolo uſu ci-
„ cutæ integrum viſum habuit.

„ Fœmina, 40. annorum, & per binos
„ annos habuit cancrum apertum ad palpe-
„ bram dextram inferiorem.

„ Dedi Pilulas de cicuta, per diem ap-
„ plicui externe fomentum de cicuta.

„ Quarto menſe erat integre curata.

„ Vir, 44. annorum, a quatuor annis
„ jam peſſima gonorrhæa laboravit, & vi-
„ res omnes amiſit, noctes habuit inquie-
„ tas, inſomnes ob febrem depaſcentem,
„ quæ omni veſpera vehemens fuit.

„ Omnia jam remedia, maxime alias ef-
„ ficacia, in hoc ægro ſine levamine ten-
„ tata ſunt, imo quæ pro ſpecificis in hoc
„ morbo alias habentur, lentam tabem ad-
„ tuliſſent uſu diuturno.

„ Dedi igitur extractum cicutæ, & in-
„ fuſum florum ſambuci cum lacte.

„ Intra paucos dies malum emendatum
„ fuit, auctæ ſunt vires, increvit appeti-
„ tus, noctes fiebant tranquillæ.

„ Sexto menſe ex his ſolis miſerrimus

„ æger integre convaluit, fuit robuſtus,
„ pinguis.

„ Fœmina, 30. annorum, poſt ſubitùm
„ in puerpetio terrorem ſenſit illico in mam-
„ ma dextra dolorem vehementem, dein
„ mamma rubuit, & valde dura facta eſt.

„ Pluribus uſa remediis ſemper pejus ha-
„ buit.

„ Dum me acceſſit, vidi mammam to-
„ tam ſcirrhoſam, & paullo infra papillam
„ inveni locum mollem, in quo materiem
„ purulentam ex fluctuatione judicavi la-
„ tere.

„ Applicui tunc fomentum ex anatica
„ parte herbæ cicutæ, florum ſambuci, &
„ verbaſci.

„ Poſt paucos dies rumpebatur pars mol-
„ lis, & effluxit copioſum pus.

„ Reliqua tamen mamma manſit valde
„ dura, & dolens.

„ Nihilominus eodem fomento, ſedulo
„ applicato, & datis pilulis de cicuta, mam-
„ ma perfecte emollita, & ſanata fuit.

„ Hœc fœmina jam a tribus annis ha-
„ buit quoque tumorem in hypochondrio
„ ſiniſtro, quem ſingulo menſe, dum cata-
„ menia inſtabant, tantus dolor occupavit,
„ ut æger debiliſſima debuerit per aliquot
„ dies lecto inhærere.

„ Verum ex pilularum uſu, per ſex men-
„ ſes

„ ſes continuato, ab hoc tumore, & do-
„ lore liberabatur; nunc menſtrua fluunt
„ ſine omni moleſtia, & ſanitas videtur
„ optima.

„ Virum, 32. annorum, penitus ema-
„ ciatum, debilem, cacheticum &c. a te-
„ ſticulis tumidis, & ſcirrhoſis, atque a
„ gonorrhæa inveterata, datis pilulis de
„ cicuta, ſpatio quinque menſium curavi,
„ perfecte reſtitui.

„ Fœmina, 34. annorum, poſt terrorem
„ habuit mammam induratam, dolentem,
„ moles duritiei ſemper increvit, & aucti
„ ſunt dolores.

„ Data cicuta mox melius ſe habuit, &
„ intra binos, & dimidium menſes fuit pe-
„ nitus ſanata.

„ Virgo, 17. annorum, cancrum aper-
„ tum, non admodum magnum, in mam-
„ ma ſiniſtra habuit, & pedes ambo fœ-
„ diſſimis ulceribus erant exeſi.

„ Mammam ſola cicuta ſpatio trium
„ menſium curavi, verum ad ulcera pe-
„ dum conſolidanda quinque menſibus erat
„ opus.

„ Dedi fere omni tertia ſeptimana pur-
„ gans.

„ Fœmina, 24. annorum, cancrum ex-
„ ulceratum in mamma ſiniſtra a binis an-
„ nis

„ nis geſſit, & uſa eſt plurimis remediis
„ ſine effectu.

„ Datis autem pilulis de cicuta, &
„ applicato fomento, ex eadem herba,
„ ſpatio ſeptem menſium curabatur in-
„ tegre.

„ Fœmina, quadragenaria, a pluribus
„ annis habuit mammam ſiniſtram duram,
„ tumidam, circa papillam erant plures
„ ſcirrhi rotundi, valde dolentes.

„ Emplaſtra, fomenta, unguenta exter-
„ ne diu applicuit, & a variis Medicis
„ varia remedia aſſumpſit ſine levamine.

„ Dedi dein ei cicutam, & ſpatio no-
„ vem ſeptimanatum reſtituebatur.

„ Viro, qui in ambobus oculis catara-
„ ctam habuit jam per integrum annum,
„ dedi ſenſim ſpiritus frumenti cum mer-
„ curio ſublimato libras duas, & dimi-
„ diam, exiguus inde ſequebatur effectus,
„ & æger jam renuit hoc remedium.

„ Unde tranſivi ad uſum cicutæ, & quar-
„ to menſe dum ea utitur, ſolus ambulat,
„ & colores diſtinguit.

„ Vir, 44. annorum, ex arthritide præ-
„ greſſa habuit mammam ſiniſtram tumi-
„ dam, duram, & valde dolentem.

„ Varia ſine effectu applicuit.

„ Aſ-

„ Aſſumpſit dein cicutam, & ſpatio ſeſ-
„ qui menſis integre convaluit.
„ Virgo, 17. annorum, ex retropreſſa
„ ſcabie cœpit dolorem circa articulum
„ femoris dextri conqueri, dein claudi-
„ cavit.
„ Variis remediis, & balneo Badenſi uſa,
„ nullum habuit levamen, & fiebat tota
„ cachectica, macilenta.
„ Adhibui cicutam, & mox mutatus eſt
„ totus corporis habitus, jam minus dolet,
„ nec multum amplius claudicat.
„ Hinc ſpero non abſque ratione eam
„ brevi integre ſanam futuram.
„ Vir, 48. annorum, cancrum ſerpen-
„ tem in palpebra inferiori oculi ſiniſtri a
„ longo tempore habuit.
„ Applicui externe infuſum cicutæ, &
„ interne dedi pilulas de cicuta, & cancer
„ perfecte curatus fuit.
„ Vetula, 70. annorum, jam ultra an-
„ num ſenſit continuum dolorem, & tumo-
„ rem in hypochondrio ſiniſtro.
„ Dedi ei cicutam, & ſpatio medii anni
„ evanuit tumor, & dolor.
„ Puero, 11. annorum, peſſime cache-
„ ctico dedi quotidie grana octo extracti
„ cicutæ, & eum brevi curavi.
„ Multos adhuc in cura habeo, qui can-
„ cro, ſcirrhis, cataractis, amauroſi, ul-
„ ceri-

„ ceribus peſſimis, cachexia &c laborant,
„ & ſpem habeo optimam eos reſtituen-
„ di; quoniam jam omnia mutantur in
„ melius.

„ Alios tamen habui, quos cicuta, lon-
„ go licet uſu adhibita, nequaquam juvit.

„ Tes fœminæ, cancro mammæ labo-
„ rantes, nec ex uſu cicutæ, nec ex aliis
„ remediis multum levamen perceperunt,
„ & ſenſim mortuæ ſunt.

„ Una ex his ex nimis frequenti hæmor-
„ rhagia occubuit, aliæ autem duæ conta-
„ buerunt.

Dominus Alexander *Engelberg*, qui olim per plures annos in Abbatia Clauſtro-Neoburgenſi prope Viennam ſumma cum laude praxin medicam feliciſſime exercuit, & nunc Conſtantiæ Phyſicus ac Medicus practicus eſt celeberrimus, ſequentia de cicuta obſervata mihi retulit.

„ Vir, 60. annorum, a ſua juventute
„ hucuſque variis morbis venereis afficie-
„ batur, tandem totus exhauſtus fere con-
„ tabuit, urina penitus purulenta, fœtida
„ jam per plures annos inter diros teneſmos,
„ ac dolores prodiit.

„ Remedia ſimilibus in caſibus alias uti-
„ lia jam potius nocuerunt.

„ Igitur cicutam præbui a parva doſi
„ ſenſim aſcendendo.

„ Bini

„ Bini nunc ſunt menſes, & jam vires
„ augentur, redit appetitus, ſomnus eſt
„ tranquillus, & urina penitus naturalis,
„ abſunt dolores, & teneſmi.

„ Fæmina, 40. aliquot annorum, hæ-
„ morrhagiis uterinis alias erat valde ſu-
„ bjecta.

„ Tandem cœpit ex utero prodire ma-
„ teries fœtida, ichoroſa cum ingenti, &
„ continuo dolore urente, erodente.

„ Materies hæc utero prodiens haud raro
„ erat permiſta ſtriis ſanguineis.

„ Tentavi Plurima remedia, quædam ef-
„ fectum videbantur præſtare, & materies
„ fiebat minus maligna, verum dolores
„ manſerunt æque violenti, neque vires au-
„ ctæ ſunt, nec increvit appetitus, tandem
„ cœpit iterum materies peſſime fœtere.

„ Hinc tentavi extractum cicutæ.

„ Sub initium materies longe fœtidior,
„ & copioſior reddebatur, dolores autem
„ intra paucos dies imminuti ſunt.

„ Continuato per aliquot ſeptimanas ci-
„ cutæ uſu dolores ceſſarunt penitus, ægra
„ quiete dormivit, appetiit, & demum
„ optimas recuperavit vires, & materies
„ ex utero effluens tenuis fiebat, inodora,
„ limpida.

„ Nunc jam paucæ tantum guttæ ſine
„ ulla moleſtia prodeunt, & fœmina vide-

„ tur

„ tur ſana ; nil enim conqueritur, habet „ bonas vires, appetit, digerit, dormit, „ urina libere fluit, alvus deponitur bene „ cocta ſine dolore, & teneſmo.

„ Juvenem habui, qui ſæpius per ſepti„ manam atrociſſima epilepſia afficiebatur, „ medicamenta, in hocce morbo alias de„ cantata, fere nihil effecerunt.

„ Unde dedi per integrum menſem ex„ tractum cicutæ doſi ſatis forti, & brevi „ paroxyſmorum violentia minuebatur, tan„ dem nullus amplius epilepſiæ impetus ob„ ſervatus eſt.

„ Nunc per plures menſes jam ſanus fuit, „ longe fortior eſt, agilior, & mens ipſa, „ quæ antea erat ſuppreſſa, & hebes, jam „ maxime ſerena, & ad omnia habilis vi„ detur.

„ Juvenem, 24. annorum, qui a plu„ ribus annis ſcirrhos admodum magnos „ per totum collum habuit, & partes vi„ cinas adeo tenſas, ut caput nequaquam „ potuerit circumvertere, emplaſtro, & „ extracto cicutæ integerrime curavi.

„ Chirurgi, & multi Medici varia tum „ externa, quam interna remedia in hoc „ juvene incaſſum tentarunt.

„ Virginem, 20. annorum, quæ ingen„ tes ſcirrhos circa aures, infra maxillam, „ & in toto collo geſſit, eadem ratione „ brevi reſtitui.

„ Do-

„ Dominus Silveſter ô *Hebir*, Celeberri-
„ mus Pragenſis Medicus, me de caſu ſe-
„ quenti conſuluit.

„ Matrona, vigeſimum primum annum
„ agens, ſcirrhum ab aliquot annis in
„ mamma dextra advertit; & quum nec
„ dolorem, nec ullum incommodum hicce
„ tumor produxit, nullum applicuit reme-
„ dium.

„ Novem abhinc menſibus inivit matri-
„ monium, varia confecit itinera, con-
„ cepit.

„ Mamma tunc cœpit intumeſcere, fie-
„ bat durior, acceſſit dolor, naturalis mu-
„ tabatur color, intumuerunt venæ, no-
„ ctes factæ ſunt inſomnes.

„ Remedia externe applicata mammam
„ ſemper pejorem fecerunt.

„ Multi Medici, & Chirurgi, qui hanc
„ ægram viderunt, de ejus vita actum eſſe,
„ prædicebant, vetueruntque omnem reme-
„ dii applicationem; probe gnari his can-
„ crum adhuc occultum aperiri, & tandem
„ adferri mortem.

Hoc in ſtatu ægra offerebatur celeberri-
mo ô *Hebir*.

Quoniam autem gravida fuit, noluit quo-
que ſine conſilio cicutam tentare.

Hinc hac ſuper re mihi ſcripſit.

Vidi

Vidi ego in pluribus gravidis cicutam optimo cum effectu, & ſine omni noxa exhiberi, unde ſuaſi, ut celeberrimus vir in hoc quoque caſu eam tentaret.

Dignabatur meum ſequi conſilium, & & poſtea ſequentem epiſtolam ad me dedit:

„ Dignitas rei poſtularet quidem, ut ac-
„ curatius abſolveretur hiſtoria morbi illius,
„ de quo tecum egi in literis die 27. Julii
„ ultimo elapſi ad te datis.

„ At mihi omnis occaſio minutioris in-
„ ſtituendæ indaginis abrepta eſt per nume-
„ rum aliorum periclitantium, qui ſe ſe
„ curæ meæ ſubjecerunt, & ob diſtantiam
„ loci, qua ab urbe ſeparabatur Illuſt. illa
„ Perſona.

„ Hinc non ægre feres, ſi votis tuis ju-
„ ſto minus correſpondere valens, rem in-
„ tegram rarioribus obſervationibus expe-
„ divero.

„ Percepta mente tua, mihi ante tres
„ menſes tranſmiſſa, conſilium mutavi, &
„ ad normam poſitam curam acceſſi: exhi-
„ bendo pilulas duas, granorum binorum,
„ de cicuta mane, & veſperi.

„ Dumque ſine ſenſibili effectu hanc ad-
„ miniſtrandi methodum protrahi viderim,
„ duplicari doſin juſſi, continuarique.

„ Quod per plures hebdomadas factum
„ eſt;

„ eſt; at caſſo hucuſque molimine; imo „ in deterius jam, & præcipiti paſſu ruebant „ cuncta: tumor, durities increverunt, ac„ ceſſere dolores enormes, color lividus, „ vel plus in nigredinem tendens, verbo: „ quidquid cancrum occultum manifeſte de„ ſignaret; illud omne hic aderat.

„ In ancipiti hoc ſtadio nil conſultius fie„ ri poſſe putabam, quam ut augerentur „ doſes.

„ Quare effeci, ut qualibet die abſume„ rentur extracti cicutæ grana viginti qua„ tuor: ut ſedulo admoverentur parti affe„ ctæ fomenta cum eadem cicuta parata.

„ Hæc omnia quotidie repetebantur per „ menſem, & ultra.

„ Redeunti denuo mihi, quinta jam fere „ expleta ſeptimana, en hæc fuit, quæ ſeſe „ obtulit pulchra rerum facies.

„ Mammæ ingens moles quadruplo mi„ nor conſpicitur, quam dum digitis con„ trecto in plurima diviſam tubercula in„ venio.

„ Color ater in album, & naturalem „ converſus eſt; de dolore vix conqueri„ tur; quodque in hac praxi dignum forte „ notatu eſt:

„ Hæmorrhoidalem fluxum copioſum com„ mode ſuſtinuit ſine ullo virium lapſu.

„ Palam ergo de incomparabili cicutæ

„ effectu

„ effectu convictus nil prorſus, vel addidi,
„ vel detraxi, at eodem tramite inſiſtendo
„ curam ultra feliciter perficiendam pronuncio. &c. &c.

„ Illuſt. hæc matrona jam ſeſe accingit
„ ad iter Viennam faciendum; ubi viva
„ voce hæc cuncta confirmata ſenties.

Ex itinere, & curruum ſucceſſu mamma iterum paullo pejor fuit.

Undè ægra quam primum Viennam venit, me fecit advocari.

Inveni mammam duobus pugnis fere æqualem, duram, hinc inde purpuream, non tamen valde dolentem.

Venæ autem fuerunt varicoſæ, interim ægra habuit vires bonas.

Suaſi, ut fomentum ex cicuta continuo applicaretur, ut ægra in lecto quieſceret, & aſſumeret quotidie grana viginti quatuor extracti cicutæ.

Hæc omnia lubentiſſimo animo adamuſſim fiebant, & mamma inter paucos dies habuit colorem naturalem, fuit mollior, mobilior, minor.

Graviditatis ſigna erant optima, & in toto naturæ opere nil mutatum inveniebatur.

Mamma fere quotidie in meliori ſtatu deprehenſa eſt.

Tertia ſeptimana, qua hæc ægra Viennæ fuit, finiebatur graviditatis terminus, inſtabat

bat partus, & prodiit filia ſana, pinguis, pulchra.

Omnium animi erant curioſi, & cupidi videndi: an non tenellæ infanti diuturnus cicutæ uſus nocuiſſet.

Verum bona prædixi, bona omnia inveniebantur.

Sub partu tamen mamma paullo rudius tractata cœpit iterum dolere, & poſtero die rubuit, intumuitque in molem, ingentem, tandem purpurea fuit, dein livuit, & elevebatur in tubera, tranſudavit ſerum acre, erodens, & merito timebatur, cutim tenerrimam eſſe rumpendam, oriturumque cancrum peſſimum, apertum.

Dolor magnus ſeſe ex mamma per humerum, & totum brachium dextrum extendit.

Primis duobus puerperii diebus ægra nec externe, nec interne cicutam applicuit.

Lochia optime fluxerunt.

Tertio die urgentibus nimium malis in mamma ſymptomatibus cataplaſma ex cicuta appoſitum fuit.

Dolores inde brevi mitigabantur, & lividus color eo ſtatim die diſſipatus eſt; durities tamen, & mammæ moles ingens manſerunt, neque mutata ſunt tubera, quæ rupturam minitabantur.

Noctu denique cataplaſma ex cicuta ſedulo continuatum fuit.

Quar-

Quarto die manſit in eodem ſtatu, dolores fuerunt vehementiores.

Quinto die mane, & veſperi ægra jam iterum pilulas quinque, granorum duorum, aſſumſit.

Dolores multum minuebantur, & quædam tubera ſubſederunt, & illud acre, quod per cutim tranſudavit, & roſit, vix amplius advertebatur.

Sexto die omnia iterum paullo meliora fuerunt.

Septimo die jam grana viginti quatuor de extracto aſſumpſit, & cataplaſma de cicuta, quamvis odorem ingratum ſparſerit, ægra tamen (viſo bono effectu) ſumma cum patientia applicuit, tulit.

Omnia puerperii negotia optime proceſſerunt, infans quoque ſaniſſima fuit.

Omni quarto, quintóve die doſin pilularum auximus.

Spatio trium ſeptimanarum uſu cataplaſmatis, & extracti cicutæ mamma ad magnitudinem pugni virilis redigebatur.

Color fuit naturalis, ceſſavit omnis dolor, ægra habuit vires, & potuit brachium ſat libere movere.

Incipiente quarta ſeptimana jam dabatur quotidie drachma integra extracti cicutæ, & ægra, quamvis tenella, & valde ſenſibilis, nullam inde moleſtiam advertit, & bene ſe habuit.

Hac

Hac ratione optime finiebatur puerperium, & finito puerperio in mamma ſuperfuit durities, adhuc ſcirrhoſa, magnitudine nucis juglandis, hæc autem erat mobilis, & in omnem partem volubilis.

Reliquum quod circa hanc moleculam adhuc præternaturale remanſit, nequaquam durum, ſed paſtaceum fuit.

Hæc matrona optime ſe habuit, vires bonas recuperavit, appetiit, bene dormivit.

Senſim aſſumſit quatuor ſcrupulos extracti cicutæ quotidie, & cataplaſma ex cicuta tota nocte, & tempore matutino ſedulo applicatum fuit, poſt meridiem autem negligebatur, quoniam hæc matrona in liberum aërem motionis gratia ſe contulit, & in conſortio hominum fuit, qui odorem ingratum ferre non poterant.

Et amavi id, ut ſenſim viderem, quomodo mamma ſe haberet ſine cataplaſmate.

Vidi autem inde nil mali oriri.

Decima ſeptimana mammæ moles fuit admodum exigua, illud autem tuberculum ſcirrhoſum fere immutatum perſtitit.

Nihilominus tamen & hoc ſenſim inæquale, & fibroſum fiebat, quod ſpem dedit, fore, ut ſucceſſu temporis, & uſu cicutæ integre ſolvatur.

Separatæ tales glandulofæ portiones ſcirrhoſæ admodum lente quandoque diſſipan-

tur; pertinaci tamen uſu funduntur, & evaneſcunt, & quum mobilia ſint, ſi præter omnem ſpem remediis non obedirent, arte poſſent enucleari, dum neceſſitas exigeret.

Hæc matrona menſtruum fluxum jam poſt puerperium debita copia, & citra omnem moleſtiam iterum habuit, ſana fuit, & brachio lateris affecti, quod alias debile, & ad longiorem motum ineptum erat, uti optime potuit; exiit in liberum aërem, & varios exercuit motus, & nil mali inde in mamma ſenſit.

Maritus vi ſui officii tunc cogebatur iter ſat longinquum ſuſcipere tempore adhuc frigido, aſpero.

Optavit, ut uxor (quæ omni amore, & veneratione eſt digniſſima) ſecum eſſet.

Amici omnes, & omnes noti, præſertim autem mulierculæ (quot enim tales, tot medicaſtræ) hoc iter optimæ huic matronæ diſſuaſerunt.

Ego autem conſideratis omnibus putavi iter non poſſe nocere; hinc neglectis objectionibus (talibus enim, ſi Medicus obaudit, martyr, & mancipium eſt) ſuaſi maritum comitaretur.

Perficiebatur iter feliciſſime, advenerunt ad locum conſtitutum ambo, fruentes ſanitate perfecta.

Mammæ nil mali, nil boni contigit, manſerunt omnia eodem in ſtatu. Nunc

Nunc uſum cicutæ tum externum, tum internum continuat, hinc nullus dubito, fore, ut id, quod ſupereſt, integre quoque ſolvatur.

Durante puerperio curam hujus matronæ geſſit clariſſimus, ac magnificus Archiater *Keſtler*.

Primum autem periculum, primas, & maximas cancri minas pertinaci cicutæ uſu ſuperavit celeberrimus Medicus Pragenſis Silveſter ô *Hebir*; huic igitur maximæ laudes, & grates debentur.

Etenim certo certius hoc malo mater, & infans fuiſſent interemptæ, ſi vagorum hominum, & medicaſtrorum conſiliis, quæ innumera fere fuerunt, aures, & mentem dediſſent.

Infans jam ſeptimum agens menſem adhuc ſaniſſima eſt.

An igitur inde non patet, cicutam eſſe remedium innocentiſſimum, neque nocere gravidis, neque tenerrimis embryonibus?

CAPUT IV.

COROLLARIA.

Corol. 1.) *Cicuta non ſolvit ſanguinem in putridum liquamen.*

Pluribus, qui larga doſi, & longo tempore uſi ſunt cicuta, venam ſecui, & inveni

ſemper ſanguinem, qui habebat bonum colorem, & optimam conſiſtentiam.

Magnificus Archiater *Keſtler* Illuſtriſſimæ cuidam Comiti, quæ per plures graviditatis menſes cicutam aſſumſit, paucis ante partum diebus ſanguinem e vena miſit, & vidimus tunc ambo ſanguinem ſanorum ſimillimum.

Idem obſervavit celeberrimus Harlemenſis practicus Joannes van *Woenſel* in matrona, cui per plures menſes cicutam dedit.

Dum hæc ſcribo, ſanguinem iterum miſi alii Comiti, quæ cicuta a binis menſibus utitur, & video eundem optimæ ligatum, & longe ſaniorem, quam fuit ante uſum cicutæ, tunc enim ſemper ſanguis erat tenaci, mucoſa, & variegata cruſta tectus, fibroſus.

Provoco unumquemque Medicum, vel Chirurgum ad experientiam, qui ex recto uſu cicutæ alium quam bonum ſanguinem obſervaverit.

Corol. 2.) *Cicuta non adfert conſumtionem.*

Ex meis, aliorumque Medicorum experimentis (ſi ea placet adtente conſiderare) clare patet, ægros cicuta utentes recuperaſſe vires integras, & totum corporis habitum factum eſſe optimum, toroſum.

Uſu cicutæ ſæpiſſime ſiſtuntur nocturni ſudores, augetur appetitus, adjuvatur dige-
ſtio,

ſtio, reſtaurantur corporis functiones; cur igitur inde ſequatur conſumtio?

Clariſſimus ſanitatis conſiliarius Leopoldus *Erndl* doluit ſæpiſſime, tot pueros, puellaſque in ſuo noſocomio phthiſi ſcrophulari conſumi, interire.

Varia remedia per plures annos ſumma cum induſtria adhibuit, rebelli tamen huic morbo limites ponere nequaquam potuit.

Unde tentavit cicutam larga doſi, & mox omnia mutabantur in melius, pueri alias ſtupidi, meticuloſi, cachectici, emaciati, fiebant alacres, fortes, pingues, & glandularum ſcirrhi ſenſim fundebantur.

Doctiſſimus hicce vir me ſæpius ad ſuum noſocomium humaniſſime invitavit, & mihi magno cum gaudio oſtendit, quam egregios, & miros effectus in pueris, & puellabus, atque etiam in tenerrimis infantibus præſtet cicuta.

Pluribus, experimenti gratia, cicutam jam in ſecundum, tertium, & quartum annum præbui, ſani ſunt, vegeti, robuſti, agiles, & ad omnia apti.

Cur hi non contabeſcunt?

Corol. 3.) *Cicuta viſum non hebetat.*

Etenim contrarium ſemper in meis ægris vidi effectum.

Quoniam multi inter eos fuerunt, qui oculos habebant turbidos, continuo fluentes,

aut urentes ex perpetuo acrium lacrymarum affluxu, atque propterea perſpicillo utebatur, verum ſumta per aliquot tempus cicuta, hæc oculorum vitia emendata ſunt, & plures potuerunt perſpicillo carere.

Corol. 4.) *Cicuta non demit generandi potentiam.*

Habui militem, quem largo uſu cicutæ intra bimeſtre ſpatium a glandulis ſubmaxillaribus tumidis, & ſcirrhoſis, atque ab ingenti colli ſtruma liberavi.

Integerrime curatus, & ſanus ex noſocomio diſceſſit, poſt quatuordecim dies autem iterum rediit ad me laborans peſſima gonorrhæa venerea, quam ſe altero die, quo ex noſocomio abiit, contraxiſſe fatebatur.

Hunc eundem militem dato omni octiduo purgante hydragogo, dato decocto bardanæ, & uſu cicutæ, ſpatio quinque ſeptimanarum ab hac gonorrhæa, ſat rebelli, ſanavi.

Alios viros, qui magna copia, & longo tempore cicutæ extractum aſſumpſerunt, hoc ſuper articulo ſcrupuloſe ſæpius examinavi, rogavique, mihi verum dicerent.

Aſt fatebantur omnes ſe in naturæ vigore nil mutatum ſentire, imo quidam contendebant ſibi naturæ opus reſtauratum fuiſſe.

Vir ſexaginta ſex annorum, paralyticus, cicutam jam in ſextum menſem aſſumſit, & quidem tanta copia, ut jam per novem ſeptimanas quotidie drachmam unam cum dimidia deglutiat. In-

Inter alios bonos effectus, quos inde habet, mihi ſponte narravit: naturam jam per duodecim annos integre dormiviſſe, evanuiſſe; nunc autem ex uſu cicutæ eam evigilare, erigi, & eodem modo agere, atque dum fuit vir triginta annorum.

Uxores dein, quorum mariti cicuta utebantur hac ſuper re ſerio, & medice rogavi; verum & hæ omni parte contentæ erant, & ſua mihi conſcientia confirmabant, ſe nequaquam mariti naturam debiliorem experiri.

Eram hoc in articulo admodum religioſus. Verum ne aliis tantum crederem, id in me ipſo (qui homo ſum) experiri volui, ſumſi propterea cicutæ extractum per tres ſeptimanas notabili ſatis doſi.

Neque quidquam in me mutatum deprehendi, niſi quod urina paullo copioſius fluxiſſet, & appetitus longe major exſtiterit, quodque fuerim agilior, jucundior, & manſi homo integer.

An cicuta tuto datur in ſcirrhis abdominalibus?

Multi non abs ratione timuerunt, poſſe excitari ſuppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret.

Dico autem ex numeroſiſſima experientia, me multos ope cicutæ ſcirrhos in ventre diſſipaſſe, me curaſſe pluries hydropem, a ſcirrhoſis abdominis viſceribus ortum,

nun-

nunquam autem ſuppurationem ſuperveniſſe, neque inde natam eſſe tympanitidem.

In fœminis quidem ſæpius vidi, uſu cicutæ ex utero profluxiſſe materiem puriformem, & ſcirrhos hac ratione eſſe ſolutos; judicavi tunc: materiem ſolutam ductu naturæ innocuam viam affectaſſe, & quæſiviſſe naturalem exitum.

Doctiſſimus Dominus *Collin* mecum frequenter idem adhibuit remedium in ventris indurationibus, neque bono inde effectu caruit, mali autem prorſus nihil obſervavit.

Cum tamen in aliis corporis partibus uſu cicutæ quandoque ſuppuratio oriatur, ratio dictat, poſſe id & in ventre contingere; verum hæc bonum Medicum non debent deterrere.

MONITA.

ENarravi plurimos caſus, in quibus cicuta convenit, neque tamen contendo, ſoli cicutæ ſemper confidendum eſſe.

Alia ſubinde remedia debent jungi cicutæ.

Medicus ſuas indicationes judicioſe ſequatur, neceſſe eſt.

Chirurgus externe mütet, addat, demat, quæ ratio, experientiis fundata, jubet.

Multi

Multi male meam ex primo de cicuta libello opinionem intellexerunt, etenim putabant: me dare remedium, quod ſolum ſufficiens in omnibus caſibus, & univerſale crederem.

Verum nequaquam id volo.

Sed adfirmo ſolummodo: cicutam præſtare talia, quæ alia remedia, maxime heroica, nequeunt.

Cancrum curat, id, multiplici experientia convictus, vidi.

Nec tamen aſſero omnem inde cancrum curari.

Nec aſſero ſoli tantum cicutæ opus totum eſſe ſemper committendum.

Ex centum ægris, quas alii Medici dereliquerunt, & habuerunt pro deſperatis, ſi unam ego ſervo, & curo, mihi ſufficit; aſt numerus curatarum eſt longe major.

Mercurius curat lüem veneream; verum an is ſemper convenit? an is ſemper curat? quot non milleni hoc morbo extinguuntur?

Cortex peruvianus fugat febrem intermittentem, & tamen dantur febricitantes, quos non juvat: quot non ſunt, quibus nocuit?

An propterea talia remedia negligenda, & pro nocivis, aut inutilibus habenda ſunt?

Idem de aliis remediis ſpecificis dictis judicabunt periti Medici.

Si

Si qui ſunt, qui ex idioſyncraſia, aut propter complicata ſymptomata cicutam ferre non poſſunt, hi abſtineant.

Si ſymptomata, morbo juncta, aliud expoſcant remedium, cur illud non ſimul exhibeatur cum cicuta?

Purgans ſæpius requiritur.

Subinde neceſſe eſt, venam ſecare.

In plethoricis haimorrhagiæ non illico ſunt ſiſtendæ; hæ enim ſimilibus ægris longe melius conducunt, quam venæ ſectiones.

In debilibus autem cito, & optime ſiſtuntur fungo agarico quercino.

Agaricus autem tantum eo in loco debet applicari, ubi ſanguis prodit; etenim extenſus ſupra totum ulcus aut vulnus nocet, & ſæpe lethalis eſt.

Quandoque antiphlogiſtica, & refrigerantia præter cicutam indicantur.

Hoc ſæpius in arthritide, & rheumatiſmo contigit.

Externe quandoque emollientia, quandoque digeſtiva, quandoque adſtringentia requiruntur.

Quandoque ferro materiei debet exitus pandi, quod in ſpina ventoſa toties obſervavi, ut nimirum carioſum, & corruptum a ſano poſſet ſeparari; quandoque cancer fungoſus debet cultro tolli.

Ne autem in ſimilibus caſibus, recidiva con-

contingat, uſus internus, externusque cicutæ prohibet, & ſufficit.

Quandoque autem calloſa cancri labia, aut ipſi cancri fungoſi ſolo remedio ſequenti conſumuntur.

℞. Pulv. herb. cicut. dr. ijß
mell. roſar.
unc iij

Hoc remedium ſupra lintea carpta extenditur, & loco affecto toties recenter applicatur, quoties medicus, aut chirurgus neceſſarium judicat.

Aſſiduus, & judicioſus medicus, bonus, & expertus chirurgus, ſi mutuam in deſperatis morbis curam impendunt, ſæpenumero præſtant miracula.

Si autem hi diſſentiant, aut morbum tractare non noverint, æger patiatur, aut moriatur, oportet.

Si fœminæ ſtatim in principio mala ſua detegant, & ſi medici debito tempore cicutam applicent, certus ſum, nos intra aliquos annos raro viſuros mammarum cancrum.

Cicuta nequaquam ſtrictum exigit vitæ regimen.

Admittit ea omnia, quæ ægri ventriculus facile digerit, & quæ in bonum nutrimentum tranſeunt.

Neque interdicitur vinum, neque vetantur acida, prudenti & moderata copia aſſumta.

Et

Et quivis medicus ipſe novit quid ægro ſuo conveniat, quid noceat.
Lex univerſalis non datur.

Reimprimatur. F. Joannes Dominicus Piſelli Provicarius Generalis S. Officii Taurini.

V. Janolius Med. Facult. Pr. ac Reg.

V. Se ne ne permette la Riſtampa

Galli per la Gran Cancellería.

ERRATA CORRIGE

LIBELLUS PRIMUS

Pag. lin.		
5.	7 artrovirentes	atrovirentes
10.10	intimuit	intumuit
12.	6 pulularum	pilularum
12.21.	trogacanthi	tragacanthi
13.	7 Chirurgicis	Chirurgis
	19 ſublimento	ſublimato
14.	6 ſuperhibendum	ſuperbibendum
17.20	deprehendit	deprehendi
34.29	thoreculam	thoraculam
44.15	eraut	erant
45.28	flexus	fluxus
60.	6 lieninflatur	lien inflatur
67.	2 inſpiſato	inſpiſſato

LIBELLUS SECUNDUS

Pag. lin.		
3.	4 cituta	cicuta
9.14	Bauchin	Bauhin
20.16	amen	tamen
29.	2 prius	purius
40.16	eodem	adeo
65.22	*DECIMUSTERTIUS*	*DECIMUS TERTIUS*
91.	1 *DUODECIMUS*	*VIGESIMUS*
107.	1 *SECUNDUM*	*SECUNDUS*

S.BLIOTEC

Pag. lin.		
112.11	admodnm	admodum
115. 5	ſors	fors
116.11	ſerophularem	ſcrophularem
117. 5	& bucca	ex bucca
119.22	ſatis	fatis
130.29	obſervari	obſervavi
139.22	ſeuſim	ſenſim
152. 5	Ferbinandus	Ferdinandus
155. 9	& per binos	per binos
156. 4	puerpetio	puerperio
160. 7	Tes	Tres
178. 9	haimorragiæ	hæmorragiæ

UNIVERSITÀ DI GENOVA
BIBLIOTECA
MEDICINA